

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА БЕОГРАДА

Година LXX Број 18

25. март 2026. године

Цена 290 динара

АКТИ ГРАДСКИХ ОПШТИНА

САВСКИ ВЕНАЦ

Скупштина Градске општине Савски венац, на 10. седници одржаној 23. марта 2026. године, на основу члана 59, став 1. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 129/07, 83/14 – др. закон, 101/16 – др. закон, 47/18 и 111/21 – др. закон) и члана 17. Статута Градске општине Савски венац („Службени лист Града Београда”, број 45/08, 18/10, 35/10, 33/13, 36/13, 66/16, 78/19 и 122/20), донела је

ОДЛУКУ

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О УПРАВИ ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ САВСКИ ВЕНАЦ

Члан 1.

У члану 9, став 1. Одлуке о Управи Градске општине Савски венац („Службени лист Града Београда”, бр. 118/16, 36/19, 42/19 и 88/19), брише се тачка 5.

Члан 2.

У члану 14, став 1. после алинеје 19, додаје се нова алинеја која гласи:

„- Поступа по поднесцима у окончаним управним поступцима спроведеним у складу са Законом о озакоњењу објеката („Службени гласник РС”, бр. 96/15, 83/18, 81/20 – одлука УС, 1/23 – одлука УС и 62/23) и у складу са законом којим се уређују посебни услови за евидентирање и упис права на непокретностима, као и издавање података, обавештења и достављања документације државним органима, јединицама локалне самоуправе, другим имаоцима јавних овлашћења и другим лицима у складу са законом;”

Члан 3.

Брише се члан 15.

Члан 4.

Правилник о организацији и систематизацији радних места у Управи Градске општине Савски венац ускладиће се са одредбама ове одлуке, у року од 15 дана од дана ступања на снагу ове одлуке.

Члан 5.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу Града Београда”.

Скупштина Градске општине Савски венац
Број 06-1-10.10/2026-I-01, 23. марта 2026. године

Председник
Страхиња Кукић, с. р.

СТАРИ ГРАД

Скупштина Градске општине Стари град у Београду, на седници одржаној 20. марта 2026. године, Г на основу члана 39. Статута Градске општине Стари град („Службени лист Града Београда”, број 4/25 – трећи пречишћен текст), а у вези с одредбама члана 81. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 – исправка, 108/13, 142/14, 68/15 – др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21, 118/21 – др. закон, 138/22, 92/23 и 94/24) и члана 7. Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору („Службени гласник РС”, број 89/19), усваја

СТРАТЕГИЈУ

УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ СТАРИ ГРАД

І УВОД

1. Правни оквир

Стратегија управљања ризицима Градске општине Стари град (у даљем тексту: стратегија) представља оквир за успостављање и даљи развој свеобухватног и ефикасног система финансијског управљања и контроле у Градској општини Стари град (у даљем тексту: градска општина).

Систем финансијског управљања и контроле (у даљем тексту: ФУК) уређен је одредбама члана 81. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, број 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 – исправка, 108/13, 142/14, 68/15 – др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21, 118/21 – др. закон, 138/22, 92/23 и 94/24) и Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору („Службени гласник РС”, број 89/19).

Законом о буџетском систему и Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору дефинисано је да је ФУК систем политика, процедура и активности које успоставља, одржава и редовно ажурира руководилац корисника јавних средстава, а којим се управљајући ризицима обезбеђује уверавање у разумној мери да ће се циљеви

корисника јавних средстава (у даљем тексту: КЈС) остварити на правилан, економичан, ефикасан и ефективан начин. У процесу развоја ФУК-а, као и у процесу управљања ризицима, учествују сви руководиоци и запослени у складу са додељеним овлашћењима и одговорностима, а обухвата све организационе јединице, процесе, активности, програме и пројекте у оквиру градске општине. ФУК обухвата међусобно повезане елементе (контролно окружење, управљање ризицима, контролне активности, информисање и комуникације и праћење и процену система) који су усклађени са међународним стандардима интерне контроле („INTOSAI“) и укључују концепт „КОСО“ оквира „Интерна контрола – Интегрисани оквир“ („Internal Control – Integrated Framework“).

Стратегија представља наставак и надоградњу процеса управљања ризицима који је успостављен у претходном периоду, као и стратешки оквир за даљи развој овог процеса, са циљем да управљање ризицима постане општеприхваћен концепт и стандард, односно саставни део управљања градске општине у будућем периоду, који ће помоћи оптималном остварењу утврђених циљева на правилан, економичан, ефикасан и ефективан начин.

2. Сврха и област примене

Сврха Стратегије је да пружи смернице у погледу управљања ризицима, како би се употпунио даљи развој ФУК-а, те тиме она представља системски оквир и структурирани приступ утврђивању и управљању ризицима на нивоу градске општине.

Активности везане за развој процеса управљања ризицима подразумевају: идентификовање ризика у односу на циљеве постављене у стратешким и оперативним плановима, програмима, пројектима, пословним процесима и активностима, процену вероватноће настанка ризика и његових утицаја, утврђивање начина поступања по ризицима, документовање података о ризицима у регистар ризика, извештавање о најзначајнијим ризицима и предузетим активностима ради њиховог смањења и доношење стратегије.

Циљ увођења стратегије је да обезбеди ефикасније управљање ризицима на нивоу градске општине, осигура да се управљање ризицима угради у процес планирања и доношења одлука, да се утврђивање, процена, поступање, праћење и извештавање о ризицима обавља на свим нивоима градске општине, да се обезбеди успостављање и развој координације управљања ризицима у градској општини и да се осигура да се управљање ризицима обавља у складу са позитивним прописима.

Спровођењем стратегије обезбеђује се боље одлучивање, повећање ефикасности и економичности у пословању кроз спречавање остварења штетних догађаја који су се могли предвидети благовременом анализом ризика, који могу утицати на остварење циљева, рационалније управљање финансијским средствима и очување и унапређење репутације градске општине.

Овом стратегијом одређује се и линија одговорности руководства и запослених у процесу управљања ризицима, ток поступања при идентификовању ризика, процена ризика и предузимање мера/активности потребних за ублажавање ризика, као и начин праћења и извештавања о ризицима.

3. Дефиниције

Поједини појмови употребљени у овој стратегији имају следеће значење:

Финансијско управљање и контрола је систем политика, процедура и активности које успоставља, одржава и

редовно ажурира руководилац КЈС, а којим се, управљајући ризицима, обезбеђује уверавање у разумној мери да ће се циљеви градске општине остварити на правилан, економичан, ефикасан и ефективан начин.

Управљачка одговорност је обавеза руководиоца свих нивоа у градској општини да све послове обављају законито, поштујући принципе економичности, ефективности, ефикасности и јавности, као и да за своје одлуке, поступке и резултате одговарају ономе који их је именовао или им пре-нео одговорност.

Економичност подразумева да средства која градска општина употребљава за спровођење својих делатности буду благовремено доступна, у одговарајућим количинама, одговарајућег квалитета и по најповољнијој цени.

Ефикасност значи постизање најбољег односа између употребљених средстава и постигнутих резултата.

Ефективност представља однос између постигнутих резултата и предвиђених циљева.

Неправилност представља свако кршење неке одредбе прописаних правила и уговора, које је последица поступка или пропуста лица запослених у градској општини, уговарача, крајњих корисника и крајњих прималаца услуга, а које као последицу има, или би могло имати, негативан утицај на остваривање циљева градске општине и/или неоправдане трошкове.

Разумна увереност представља задовољавајући степен сигурности у вези са одређеним питањем које се разматра у погледу трошкова, користи и ризика.

Ризик представља вероватноћу да ће се десити одређени догађај који би могао имати негативан утицај на остваривање циљева градске општине.

Управљање ризицима је целокупан процес идентификовања, процене, управљања и праћења ризика, узимајући у обзир циљеве градске општине и спровођење неопходних контрола у циљу да се изложеност ризицима сведе на прихватљив ниво.

Идентификовање ризика је процес препознавања, утврђивања и описивања догађаја и одређивања кључних ризика који могу угрозити остварење циљева градске општине.

Опис ризика представља јасно формулисање, односно описивање идентификованих ризика, узимајући у обзир главни узрок ризика и потенцијалне последице ризика, односно утицај на циљеве и активности.

Процена ризика је поступак којим се на систематичан начин обавља процена утицаја који ризик има на остваривање циљева и одређује вероватноћа настанка ризика.

Утицај је квантитативна мера последице настанка догађаја.

Процена утицаја (последице) ризика обухвата процену ефекта који би неповољан догађај, ако би се остварио, имао на градску општину.

Вероватноћа је квантитативна мера за могућност настанка догађаја.

Процена вероватноће ризика је процена колика је вероватноћа да одређени ризик настане у току одређеног периода.

Процена укупне изложености ризику/Рангирање ризика тј. утврђивање интензитета ризика је активност упоређивања резултата добијених анализом ризика са критеријумима ризика са циљем да се одреди степен прихватљивости ризика, односно да ли је ризик и његов дијапазон одступања прихватљив и да ли се може толерисати.

Анализа ризика укључује разматрање узрока и извора ризика, њихових позитивних и негативних последица, као и вероватноћу да те последице могу да се појаве.

Праћење ризика је део процеса управљања ризицима који обухвата проверу да ли у пракси функционишу

предложене контролне активности и да ли исте спречавају, односно ублажавају ефекат деловања ризика на циљеве градске општине, што омогућава и идентификовање новонасталих ризика, као и ризика који су нестали или имају мањи ефекат деловања на утврђене циљеве.

Инхерентни ризик је ниво ризика у случају непостојања контрола и мера које ублажавају ризик.

Резидуални ризик је ризик који остаје након што руководство предузме радње за смањење последица и вероватноће неповољног догађаја, укључујући контролне активности у смислу реаговања тј. одговора на ризик.

Регистар ризика је интерни документ градске општине у коме су садржани: циљ, опис ризика, процена ризика, потребне активности (мере) као одговор на ризике, одговорно лице за спровођење конкретних активности, рок за извршење, датум контроле извршења (праћења) и статус ризика.

II. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Управљање ризицима треба да омогући да се предвиде неповољне околности или догађаји који би могли негативно да утичу на остварење стратешких и оперативних циљева градске општине.

Управљање ризицима обухвата следеће принципе:

1) градска општина утврђује циљеве на начин који је довољно јасан да би се омогућила идентификација и процена ризика који се односе на те циљеве,

2) анализу ризика у оквиру градске општине као основ за одлучивање о начину управљања ризицима,

3) процену ризика од могућности преваре и

4) идентификовање и анализу промена у оквиру градске општине које би могле значајније утицати на систем интерне контроле.

Управљање ризицима омогућава:

- боље одлучивање,
- повећање ефикасности и економичности,
- боље планирање и оптимизацију расположивих средстава,
- јачање поверења у систем управљања,
- предвиђање неповољних околности или догађаја који би могли спречити остварење циљева градске општине и
- очување и унапређење репутације градске општине, јер ће се преко управљања ризицима отклонити неконтролисани утицаји ризика и избећи кризне ситуације.

1. Улоге, надлежности и одговорности

Обезбеђивање организационих предуслова за процес управљања ризицима и прописана одговорност руководства и запослених у том процесу је предуслов за успешно спровођење процеса управљања ризицима.

Руководилац КЈС-а одговоран је за успостављање, одржавање и редовно ажурирање ФУК-а, што подразумева и одговорност за успостављање адекватног и ефективног система управљања ризицима који ће помоћи у остваривању постављених циљева.

Руководиоци унутрашњих организационих јединица (у даљем тексту: организационе јединице) одговорни су руководиоцу КЈС-а за активности финансијског управљања и контроле које успостављају у организационим јединицама у којима руководе у складу са својим овлашћењима и одговорностима, као и за испуњавање циљева у оквиру својих надлежности, а тиме и за управљање ризицима са којима се суочавају.

Руководиоци организационих јединица дужни су да упознају запослене са процесом управљања ризицима и да обезбеде да запослени постану свесни процеса

успостављања и развоја ФУК-а, као и одговорностима које се односе на активности у процесу управљања ризицима у свом домену, односно захтеве које градска општина у том смислу поставља.

Сви запослени су укључени у процес управљања ризицима и морају да буду свесни своје улоге и одговорности да у оквиру свог радног места и својих радних задатака идентификују евентуалне ризике и да предузимају мере за њихово отклањање или држање под контролом. За оне ризике који превазилазе њихове могућности или овлашћења запослени су дужни да обавесте руководиоце организационих јединица.

Неопходно је обезбедити да сви запослени разумеју, на начин који одговара њиховој улози, шта је заправо стратегија, шта су приоритети у погледу ризика и на који се начин конкретна радна задужења запослених у градској општини уклапају у наведени оквир.

Уколико се ово не оствари, неће бити могуће спровести управљање ризицима на одговарајући и доследан начин, а могуће је и да се приоритетни ризици неће доследно разматрати.

Како би се осигурало успешно спровођење процеса управљања ризицима одређена су овлашћења и одговорности како следи:

Председник градске општине:

– одговоран је за утврђивање и остваривање циљева градске општине којима руководи, као и за успостављање, одржавање и функционисање целокупног система управљања ризицима;

– одговоран је за управљање ризицима који прете остварењу циљева градске општине увођењем одговарајућих контролних активности које ће помоћи у остваривању постављених циљева;

– осигурава стварање услова за несметано спровођење свих активности у вези са управљањем ризицима и

– одговоран је за успостављање системског приступа управљању ризицима који укључује утврђивање јасних овлашћења и одговорности за управљање ризицима, обавезу документовања података у вези са утврђеним ризицима, подршку за управљање ризицима и ефективан систем извештавања.

Руководилац одговоран за увођење и развој ФУК-а (у даљем тексту: руководилац за ФУК):

– задужен је за координацију активности за успостављање и одржавање процеса управљања ризицима;

– осигурава да се кључни показатељи анализирају најмање једанпут годишње и припрема годишњи извештај о управљању ризицима који доставља председнику градске општине;

– организује састанке Радне групе за ФУК;

– прати остварење Плана активности из Акционог плана за спровођење и развој ФУК-а у градској општини које се односе на управљање ризицима;

– осигурава да се води евиденција свих регистара ризика у организационим јединицама и да се иста ажурира;

– учествује у изради и ажурирању стратегије;

– обезбеђује да се уради и спроводи стратегија у складу са степеном спровођења и развоја процеса управљања ризицима.

Радна група за развој ФУК-а и управљање ризицима (у даљем тексту: Радна група за ФУК):

– задужена је за координацију процеса управљања ризицима на подручју свог делокруга рада;

– осигурава да сви запослени буду упознати са потребом увођења процеса управљања ризицима и смерницама за управљање ризицима;

- пружа руководиоцима организационих јединица правремене и тачне информације о управљању ризицима;
- подстиче културу управљања ризицима и даје подршку руководиоцима организационих јединица у ефикасном управљању ризицима;

- извештава руководиоца за ФУК о управљању ризицима;
- учествује у ажурирању стратегије у складу са степеном спровођења и развоја процеса управљања ризицима;

- учествује у унапређењу развоја ФУК-а у градској општини;

- анализира мере за управљање стратешким ризицима у градској општини и

- обезбеђује да се у оквиру надлежности организационе јединице члана Радне групе изврши израда и ажурирање мапа пословних процеса, врши процена и рангирање идентификованих ризика, ажурира регистар ризика, успостави систем ефективног, благовременог и поузданог извештавања.

Руководиоци организационих јединица:

- одговорни су за управљање ризицима у оквиру свог подручја надлежности у складу са интерним актима градске општине;

- одговорни су за идентификацију и процену ризика који су у надлежности њихове организационе јединице;

- одговорни су за доношење одлука о начину управљања ризицима;

- одговорни су за ажурирање процене ризика као и праћење спровођења мера за смањење ризика;

- одговорни су за документовање података о ризицима у регистру ризика;

- одговорни су за благовремено извештавање председника градске општине односно руководиоца за ФУК о управљању ризицима;

- осигуравају свакодневно управљање ризицима у организационим јединицама којима руководе;

- осигуравају да се управљање ризицима у организационим јединицама спроводи у складу са стратегијом;

- спроводе препоруке Радне групе за ФУК;

- дужни су да све запослене у организационој јединици упознају са процесом управљања ризицима и смерницама за управљање ризицима;

- подстичу запослене и оспособљавају их за препознавање ризика који су претња њиховим активностима и

- извештавају надређене о значајним ризицима и њиховом утицају на реализацију пословних активности и остваривање циљева и о ризицима на које се није могло деловати на планиран начин.

Запослени:

- дужни су да учествују у поступку управљања ризицима и поступају у складу са процедурама, смерницама и стратегијом;

- треба да буду свесни политике која се спроводи у вези са управљањем ризицима и своје одговорности у идентификовању и управљању ризицима у циљу побољшања ефикасности рада и

- дужни су да сваки уочени нови ризик или неодговарајуће постојеће мере контроле пријаве непосредном руководиоцу, односно члану Радне групе за ФУК.

2. Процес управљања ризицима

Управљање ризицима обухвата идентификовање, процену и контролу над потенцијалним догађајима и ситуацијама које могу утицати на остварење циљева градске општине, обезбеђујући разумно уверавање да ће ти циљеви бити остварени.

Приликом спровођења процеса управљања ризицима, неопходно је:

- утврдити циљеве;

- идентификовати ризике;

- анализирати и проценити ризике;

- поступати по ризицима (решавати ризике) и

- пратити и извештавати о ризицима.

2.1. Утврђивање циљева

Предуслов и основа за утврђивање ризика и успешно управљање ризицима су пописани пословни процеси и усвојена стратешка документа, као и циљеви садржани у тим документима, будући да је управљање ризицима заправо управљање претњама које би могле да онемогуће остваривање циљева, а уједно је и увећавање могућности за ефективније остваривање циљева.

Постављени циљеви су предуслов за успешно управљање ризицима.

Циљеви морају бити дефинисани у складу са SMART принципима, али је такође важно да сви руководиоци и запослени у градској општини буду упознати за принципима и вредностима управљања ризицима, као и да буду укључени у овај процес и покажу посвећеност.

SMART принципи подразумевају утврђивање конкретних, мерљивих, остварљивих, реалних и временски ограничених циљева:

- Specific – јасни, конкретни (треба да наводе оно што треба да се оствари);

- Measurable – мерљиви (имају јасне индикаторе који ће показати да ли смо их остварили);

- Achievable – достижни, остварљиви (да ли су циљеви које смо утврдили остварљиви);

- Realistic – реални (да ли можемо да их остваримо са расположивим ресурсима) и

- Timebound – временски ограничени (временски оквир за остварење утврђених циљева).

Ефикасно управљање ризицима треба да буде усмерено како на стратешке тако и на оперативне циљеве, који морају бити међусобно усклађени, које градска општина жели да оствари у одређеном временском периоду.

Стратешки циљеви су општи, изводе се из мисије градске општине, а садржани су у стратешким документима градске општине и осталим стратешким документима који одређују правац и смер развоја Републике Србије из области финансијског управљања и контроле, а у чијој реализацији учествује градска општина.

Оперативни циљеви су краткорочни и специфични, служе за реализацију стратешких циљева, а садржани су у програмима, пројектима, годишњим плановима рада, активностима и пословним процесима градске општине.

2.2. Идентификовање ризика

Идентификовање ризика који утичу на остваривање циљева представља кључну фазу у укупном процесу управљања ризицима.

Да би се идентификовали кључни интерни и екстерни фактори за разумевање снага и слабост који имају значајан утицај на остваривање циљева градске општине користи се SWOT анализа, која представља корисну прву фазу у процесу управљања ризицима и то:

- Strengths – предности/снага (дефинисане законске обавезе и процедуре, повећана транспарентност у трошењу јавних средстава, јасна структура одговорности),

- Weaknesse – слабости/недостаци (недовољна обученост кадрова за управљање ризицима, недовољна имплементација ФУК-а),

– Opportunities – прилике (едукација запослених и обуке) и

– Threats – претње (одлазак стручног кадра, честе измене законске регулативе).

Под идентификацијом ризика обично се подразумева утврђивање ситуација које могу донети потенцијално штетне ефекте и угрозити остваривање циља (претње), као и потенцијално корисне ефекте који помажу остваривању циља (прилике). Анализа претњи и прилика представља анализу утицаја спољашњег окружења на остваривање циљева градске општине.

Приликом идентификовања ризика неопходно је усмерити се на најважније циљеве и са њима повезане ризике, што конкретније идентификовати ризике како би се предузеле конкретне мере, прецизно и јасно формулисати идентификоване ризике и обухватити све ризике који би се могли догодити.

2.2.1. Категорије/групе ризика

Успешном остваривању циљева ризик може претити због унутрашњих и спољних разлога те је потребно сагледати све догађаје који би могли негативно утицати на остварење циљева.

Да би се успешно извршило идентификовање ризика и да би се обезбедио обухват свих области ризика, користе се следеће групе ризика:

1) екстерно окружење (ризици макро окружења – геополитички, економски, природне катастрофе и сл.; политичке одлуке и приоритети изван градске општине – Народна скупштина, Влада РС и сл; спољни партнери – грађани, друге институције јавног сектора, спољни пружаоци услуга, медији и сл);

2) планирање, процеси и системи (стратегичке, планирање и интерне политике; оперативни процеси – опис процеса; финансијски системи и расподела средстава; ИТ и остали системи подршке);

3) запослени и организација (запослени, њихове вештине и стручност; етика и понашање организације – „тон с врха“, политике против превара, сукоб интереса; интерна организација – управљање, улоге и одговорности, делегирање; безбедност запослених, објеката и опреме);

4) законитост и регуларност (јасноћа, усклађеност и специфичност постојећих закона, прописа и правила; усвајање закона и подзаконских аката који значајно утичу на рад градске општине, а који могу бити недоречени и међусобно контрадикторни – нејасна правила и претерано сложени прописи; остали могући исходи који се односе на законитост и правилност) и

5) комуникација и информације (методе и канали комуницирања; поузданост, благовременост и квалитет информација).

У односу на циљеве, ризике делимо на две основне групе:

- стратешки ризици и
- оперативни ризици.

Стратешки ризици су нежељени догађаји који могу неповољно деловати на реализацију дугорочних и средњорочних циљева, стратешких приоритета градске општине у чијој реализацији учествује и градска општина. Управљање стратешким ризиком посебно је значајно при доношењу кључних одлука на највишем нивоу руководства и требало би да буде саставна компонента у оквиру процеса стратешког планирања.

Оперативни ризици су нежељени догађаји који могу неповољно утицати на спровођење процеса и активности у предвиђеним роковима, на ниво квалитета услуга, или

грешке у примени закона и процедура. Управљање оперативним ризицима представља одговорност руководиоца организационих јединица у чијој су надлежности ти ризици.

2.2.2. Коришћење индикатора (показатеља) ризика

Приликом идентификовања ризика, треба размотрити и индикаторе ризика, који могу указивати на постојање ризика, који претходно нису идентификовани.

Кључни индикатори ризика су:

– за ризике са финансијским ефектима: поценат извршења појединих програма/пројеката/ уговора, пад броја корисника услуга, пад прихода, кретање трошкова задуживања, износ обавеза пренесених из претходног у текући период;

– за ризике с правним ефектима: учесталост промене закона и подзаконских аката, број спорова и изгубљених тужби, износи које треба платити по судским пресудама;

– за ризике повезане са радним ефектом: учесталост изостанка запослених због боловања, честа флукуација запослених, нови запослени, ниво способности и знања, мотивисаност запослених, број дана обуке по запосленом;

– за ризике везане за јавне набавке: број поступака за које се не спроводи јавна набавка, проценат уговора за које су склопљени анекси уговора, број поступака јавне набавке који нису предвиђени планом;

– за ризике везане за дигитализацију: (не)постојање адекватне опреме (софтвера и пратеће хардвер опреме), (не)адекватна обученост систем администратора и осталих запослених укључених у процес дигитализације поступака (број примерених обука, могућност примене стеченог знања и вештина), могућност осигурања континуираног (постојање стратешког плана буџетирања развоја инфраструктуре информационо-комуникационог система дигитализације пословних процеса).

2.2.3. Методе за идентификовање ризика

Неке од метода које би требало примењивати како би се правилно идентификовали ризици у градској општини су:

– анализа стратешких и оперативних циљева и повезаних пословних процеса – пажљива анализа може да буде најважнија фаза у процесу идентификовања постојећих ризика;

– одржавање заједничких састанака и „набацивање идеја” („brainstorming”) – ова метода посебно је корисна при идентификовању кључних ризика на највишем нивоу, кроз поделу знања, искуства и мишљења;

– коришћење прописаних контролних листа – ризици се идентификују провером сваког наведеног ризика који је релевантан за градску општину;

– претходно искуство – коришћење података из претходног периода (преглед попуњеног регистра ризика) и идентификација и анализа ранијих неповољних исхода;

– коришћење смерница за управљање ризицима и

– коришћење резултата других евалуатора (ревизије, инспекције и других контролних органа).

2.2.4. Опис ризика

Идентификовани ризик се мора јасно формулисати, уз описивање процеса на који се тај ризик односи, догађаја и потенцијалних последица утврђеног ризика уколико се не предузму мере. Такође, потребно је описати и узрок ризика, јер се у том случају могу лакше дефинисати мере за умањење ризика.

2.3. Процена ризика

Процена ризика спроводи се на основу идентификованих ризика.

Циљ процене ризика је разврставање ризика по приоритетима, како би се на ризике највишег степена приоритета могло одговорити применом адекватних мера контроле.

Приликом процене ризика, у обзир се узима утицај који ризици имају на остваривање циљева као и вероватноћа њиховог настанка.

2.3.1. Процена утицаја ризика

Утицај је процена последица услед остваривања одређеног ризика и његовог утицај на остваривање циљева. То може бити и нека врста штете или изгубљене прилике.

Процена утицаја ризика обухвата процену значаја последице ако се ризик оствари, односно процењује се какве би могле бити последице ако се ризик оствари. Процена утицаја не узима у обзир вероватноћу него само одговара на питање што ће се догодити ако се одређени догађај оствари.

Утицај се бодује оценама од један до три, при чему оцена један представља процену да ће ризик имати мали утицај али не би требало да спречи остваривање циљева, оцена два упућује да ће ризик имати средњи утицај односно да би могао да доведе до значајног финансијског губитка који би изискивао доста времена да се испита и исправи, а оцена три значи велики утицај на остваривање циљева градске општине односно да би посао био озбиљно угрожен, тј. остваривање циљева значајно нарушено.

Осим бодовања, даје се описна процена утицаја, па тако утицај може бити мали, средњи или велики.

Табела 1. Приказ процене утицаја ризика давањем бодова са припадајућим тумачењем

УТИЦАЈ	ОЦЕНА	ОПИС
мали	1	У случају појаве ризика, исти може имати утицај на активности градске општине, али не такав да спречи остварење циља (нпр. кашњења и краћи прекиди у обављању делатности градске општине, лакше повреде запослених, појединачни прекиди – немогућност коришћења рачунарске мреже и апликација у градској општини, незадовољство појединих корисника услуга у поступцима пред градском општином – у појединим ситуацијама (заостатак у решавању предмета итд)).
средњи	2	У случају појаве ризика, исти може довести до значајних губитака и/или потешкоћа у остваривању циља (нпр. прекид мањег обима рада, теже повреде запослених током обављања радних задатака, губитак везан за имовину градске општине велике вредности и било који други финансијски губитак који може бити између 0,2% и 1% одобрених средстава за једну буџетску годину, губитак поверења корисника услуга у рад градске општине).
велики	3	У случају појаве ризика, активности и послови градске општине ће бити озбиљно угрожени и биће потребно уложити значајна средства/напоре за остваривање циљева (нпр. дужи прекид рада, тешке повреде или смртни случајеви запослених током обављања радних задатака, кршење прописа и рационалног управљања имовином у великом обиму, губитак везан за имовину велике вредности и било који други финансијски губитак који може бити већи од 1% одобрених средстава за једну буџетску годину).

2.3.2. Процена вероватноће настанка ризика

Вероватноћа је процена могућности или прилике за појављивање одређеног ризика (укључујући и разматрање учесталости са којом до тог исхода може да дође).

Вероватноћу је потребно одредити како би се дефинисало и предвидело у којој ће се мери ризик појављивати.

Приликом процене вероватноће настанка ризика, процењује се колика је вероватноћа настанка одређеног ризика у току одређеног периода.

Вероватноћа се може бодовати оценама или се може проценити описно као мала, средња и велика вероватноћа.

Вероватноћа се бодује оценама од један до три, при чему оцена један значи да појава ризика није вероватна односно да је вероватноћа мала или се ризик појавио у неколико случајева, оцена два значи да ће се ризик вероватно остварити, што се потврђује претходним доказима да се ризик раније већ појавио те је вероватноћа средња, а оцена три значи да ће се ризик скоро сигурно остварити, што се потврђује јасним и бројним доказима да се ризик већ појавио те је вероватноћа велика.

У табели се дефинише бодовни праг вероватноће настанка појединог догађаја.

Табела 2. Преглед оцена везаних за вероватноћу настанка ризика

ВЕРОВАТНОЋА	ОЦЕНА	ОПИС
мала	1	Није вероватно да ће се ризик остварити – појава ризика је готово немогућа, али се ризик појавио у неколико одвојених случајева.
средња	2	Ризик би се могао остварити у неком тренутку – вероватноћу појаве ризика потврђују претходни докази да се ризик већ појавио.
велика	3	Ризик ће се готово сигурно остварити – вероватноћу појаве ризика потврђују јасни и учестали докази.

2.3.3. Процена укупне изложености ризику и рангирање ризика

Као резултат процене утицаја и вероватноће настанка ризика добија се процена укупне изложености ризику (интензитет ризика) на основу које се утврђују приоритети тј. најзначајнији ризици којима треба управљати.

Укупна изложеност ризику, односно рангирање ризика добија се множењем бодова за утицај с бодовима за вероватноћу. Тако се ризик с највећим утицајем и највећом вероватноћом може проценити са највише девет бодова, а ризик са најмањим утицајем и најмањом вероватноћом са највише једним бодом.

2.3.4. Матрица ризика

Укупна изложеност ризику приказује се кроз матрицу ризика у којој се укрштају утицај и вероватноћа настанка ризика и добија се множењем бодова утицаја с бодовима вероватноће.

Табела 3. Матрица ризика

УТИЦАЈ	велики	3	6	9 неприхватљиви ризиви
	средњи	2	4	6
	мали	1 прихватљиви ризиви	2	3
		мала	средња	велика
		ВЕРОВАТНОЋА		

Укупна изложеност ризику може бити:

- мала (оцена 1 и 2) – зелена боја,
- средња (оцена 3 и 4) – жута боја и
- висока (оцена 6 и 9) – црвена боја.

Зелена боја означава ризике малог интензитета деловања који не захтевају даље реаговање (прихватљиви ризици, могу се толерисати, треба одржавати постојеће контроле), жута боја представља ризике средњег нивоа које треба надзирати и управљати њима (обезбедити да се ниво ризика сведе на мали, колико је то могуће и прихватљиво у пракси) и црвена боја која означава ризике високог интензитета, а то су ризици са великом вероватноћом појављивања и великим утицајем на остварење циљева (критични и/или неприхватљиви, захтевају пажњу и брзу реакцију).

Из матрице ризика где су вредности за вероватноћу и утицај бодовно рангиране од вредности један (1) до три (3), јасно се може видети који резултати ће се узети у обзир, односно на којим вредностима процене ризика је потребно вршити одређене мере.

Табела 4. Интензитет ризика након вредновања

БОДОВИ	ОПИС РИЗИКА	МЕРЕ
1–2 (мали)	Потпуно занемарљиви	Ризици малог интензитета не захтевају даље деловање, односно управљање овим ризицима се врши кроз уобичајене процедуре.
3–4 (средњи)	Потребно праћење	Ризици средњег интензитета представљају забрињавајуће ризике, који могу изазвати штету у одређеној мери, морају се пратити, док корективне мере и контроле треба усмерити на спречавање настанка нежељених ефеката.
6–9 (висок)	Предузимање мера	Ризици високог интензитета захтевају моментално предузимање мера за свођење таквих ризика на разумну меру, представљају неприхватљиве ризике за које се предузимају неопходне радње, захтевају тренутну акцију и имају приоритет у предузимању корективних мера, али и правовременој контроли резултата предузетих мера.

Високим, односно озбиљним ризиком се сматра ризик ако је оцењен највишом оценом (6 или 9) у ситуацијама:

– ако је последица ризика повреда закона или других прописа;

– ако представља директну претњу успешном завршетку пројекта/активности;

– ако ће доћи до значајних финансијских губитака;

– ако ће изазвати знатну штету организационим јединицама, запосленима, грађанима, ако се доводи у питање сигурност запослених и/или

– ако озбиљно утиче на углед градске општине.

Наравно, не треба занемарити ни ризике оцењене нижим оценама, јер перцепција важности ризика је субјективна процена.

2.4. Поступање по ризицима

Поступање по ризицима зависи од утицаја и вероватноће настанка ризика и представља одређивање мера за управљање најзначајнијим ризицима у градској општини.

Вероватноћа и утицај ризика смањују се избором прикладног одговора на ризик. Одлука зависи од важности ризика, толеранције и става према ризику.

Разликују се два нивоа ризика:

– инхерентни ниво ризика је ниво ризика у случају непостојања контрола и фактора који ублажавају ризике (не узимајући у обзир успостављене контроле којима ће се третирати ризик) и

– резидуални ниво ризика је ниво ризика када се узму у обзир постојеће контроле и фактори ублажавања ризика, што значи да након предузимања одређених радњи, ризик и даље постоји. То зовемо резидуалним ризиком, и он се не може у потпуности уклонити.

Начини поступања по ризицима, односно одговори на ризике:

1) Избегавање ризика – у одређеним околностима одустајање од активности може бити једини начин да се реши односно контролише ризик. Неки се ризици могу делимично или потпуно избећи модификовањем или укидањем активности, односно процеса. Могућност укидања одређене активности у јавном сектору је ограничена, јер се одређене активности обављају чак и ако су повезани ризици велики, а не постоји други начин за остварење планираних резултата или циља;

2) Третирање (решавање) ризика подразумева предузимање радње (контролне мере) како би се смањила вероватноћа настанка или утицаја ризика, или обоје, иако ће се одређена активност наставити са ризиком. Највећи број ризика се решава на овај начин. Сврха решавања ризика подразумева наставак обављања активности у којој се јавља

ризик уз истовремено предузимање радњи (контрола) ради задржавања ризика на прихватљивом нивоу;

3) Трансферисање ризика подразумева да је најбољи одговор на неке ризике да се пренесу трећој страни или да се поделе с трећом страном. Трансфер ризика може умањити изложеност том ризику, на начин да друга организација поседује капацитете за ефективно управљање тим ризиком;

4) Толерисање ризика тј. прихватање ризика без предузимања додатних радњи подразумева да су могућности за предузимање одређених мера ограничене или су трошкови предузимања несразмерни у односу на могуће користи које би се добиле њуховим предузимањем. У случају да је ризик прихваћен (у целости или делимично) у регистру ризика треба објаснити зашто је прихваћен и до које мере.

2.5. Апетит за ризиком – спремност за преузимање ризика

Крајња сврха и циљ управљања ризицима није да се елиминирају сви ризици већ да се они сведу на прихватљив ниво. Тај ниво је познат као „апетит за ризиком”.

„Апетит за ризиком” представља количину ризика коју је руководство спремно да преузме (толерише) у процесу остваривања одређеног циља. Спремност за преузимање (толерисање) ризика утиче и усмерава процес доношења одлука у градској општини и обезбеђује да избори који су донети буду у складу са капацитетима и способностима градске општине.

Руководство мора константно да прати ниво ризика које је спремно да прихвати (толерише), а у зависности од датих околности, оцена нивоа прихватљивости (толерисања) може да варира. На тај начин се ризици преузимају, али на контролисан начин.

Концепт „апетита за ризиком” је важно размотрити пре него што се пређе на разматрање начина на који се могу решавати ризици. Овај концепт може се посматрати у зависности од тога да ли је ризик који се разматра претња или прилика (могућност).

При разматрању претњи, овај концепт обухвата степен изложености који се сматра толерантним и оправданим, уколико се реализује. Када се разматрају прилике (могућности), овај концепт обухвата оно што је руководство спремно да активно изложи ризику, како би се извукла корист из те прилике.

У случају неприхватљивих ризика „апетит за ризиком” не постоји.

Ризик се сматра критичним ако процена укупне изложености ризику износи 6 или 9 (црвена боја), а неприхватљивим у следећим случајевима:

– када доводи у питање сигурност запослених, имовине и података;

- ако може значајно да угрози успешно остваривање стратешких циљева градске општине;
- ако може проузроковати значајне финансијске губитке и штету;
- ако ће проузроковати кршење закона и других законских прописа и
- када озбиљно утиче на углед градске општине.

Такви ризици захтевају тренутно реаговање односно увођење контролних мера за ублажавање ризика и/или извештавање највишег руководства о могућим последицама утврђеног ризика.

2.6. Праћење спровођења мера за смањење ризика и статуса изложености ризику

Управљање ризицима подразумева стално праћење идентификованих ризика како би се правовремено уочиле све промене везане за ризике будући да се пословно, економско и законодавно окружење непрестано мења. На овај начин процењује се ефикасност управљања ризицима и потреба за предузимањем додатних мера како би се они ублажили.

Носиоци пословних процеса задужени су и за праћење остваривања циљева и управљање најважнијим ризицима из своје области.

Резултати праћења уписују се у регистар ризика, да би учесници у систему управљања ризицима и доносиоци пословних одлука добијали потребне информације.

Посебно треба обратити пажњу на нове ризике настале услед промене постојеће регулативе, промене надлежности и слично. Такође, ако се неки стратешки циљеви или програми нису у целости остварили, накнадно треба проверити јесу ли ризици који су довели до негативних трендова били уведени у регистре ризика што подразумева ажурирање Обрасца за утврђивање и процену ризика (Образац 1).

Праћење идентификованих ризика обухвата:

- праћење спровођења мера за смањење ризика и
- праћење изложености ризику.

Поступком праћења и провере треба утврдити:

- да ли су усвојене мере дале очекиване резултате;
- да ли су усвојени поступци и прикупљени подаци за спроведене процене ризика били прикладни;
- да ли су уочени недостаци у контролама или могућности за континуирано побољшање и
- да ли би боља размена информација о ризицима помогла у доношењу бољих одлука и помогла приликом будућих процена и управљања ризицима.

Праћење идентификованих ризика, такође, обухвата и праћење спровођења мера за смањење ризика.

Статус спровођења утврђених мера уписује се у Регистар ризика (Образац 3). На овај начин руководиоци на свим нивоима могу да прате и утврде: да ли се профил ризика мења, да ли је управљање ризиком ефикасно односно да ли су усвојене мере (контролне активности) дале очекиване резултате односно да ли су биле одговарајуће, да ли постоје недостаци у контролама и да ли их је могуће побољшати, као и да ли би боља размена информација о ризицима помогла у бољем доношењу одлука.

Подаци за праћење статуса ризика, односно изложености ризику и ажурирање утврђених ризика прикупљају се путем Обрасца за праћење статуса ризика (Образац 2), који је саставни део ове стратегије. Подаци прикупљени путем овог обрасца дају неопходне информације и за извештавање о ризицима.

Образац за праћење статуса ризика садржи следеће информације:

- опис ризика;
- претходну процену укупне изложености ризику;

- мере за ублажавање ризика;
- статус спровођења мера за ублажавање ризика (спроведено, делимично спроведено, неспроведено);
- образложење ако су мере делимично спроведене или нису спроведене;
- нову процену укупне изложености ризику;
- статус изложености ризику (мања, већа или непромењена изложеност ризику);
- нове мере за ублажавање ризика и
- рокове и одговорне особе за спровођење у служāju повећања изложености ризику и/или процене потребе за увођење нових мера.

Циљ управљања ризицима је да се ризик доведе или одржава на прихватљивом нивоу. Руководиоци организационих јединица најмање једном годишње и када се укаже потреба извештавају руководиоца за ФУК о резултатима управљања ризицима, односно да ли су предложене мере реаговања на ризик спроведене у задатим роковима и да ли су дале резултате, као и о евентуалној појави нових ризика.

Информације прикупљене кроз поступке праћења спровођења мера користе се за процену изложености ризику. Изложеност ризику може бити смањена, повећана или непромењена, што зависи од тога јесу ли мере за ублажавање ризика спроведене и у којој мери, као јесу ли наступиле нове околности у пословању.

У циљу испуњавања обавезе из управљачке одговорности, председник градске општине ће осигурати услове потребне за несметано одвијање свих активности у процесу управљања ризицима и увођење одговарајућих и ефикасних механизма за њихово смањивање на прихватљив ниво.

У случају потребе председник градске општине одређује мере за решавање високоризичних подручја у градској општини.

Контроле које служе за свођење ризика на прихватљив ниво морају да буду анализиране и ажуриране најмање једном годишње.

2.7. Регистар ризика

Резултат спровођења управљања ризицима документује се путем регистра ризика.

Регистар ризика је интерни документ градске општине и треба да садржи следеће елементе:

- циљеве (могу бити стратешки циљеви, циљеви програма, пројекта, процеса),
- опис ризика (с наведеним узроком ризика и могућом последицом),
- процену нивоа ризика,
- одговор на ризике/потребне активности (мере),
- особе задужене за спровођење потребних активности,
- рокове за извршење и контролу извршења (праћење) и
- статус ризика.

На основу регистра ризика на нивоу сваке организационе јединице, одређују се приоритетни ризици (ризичи за које је процењен највиши ниво укупне изложености) од стратешког и/или оперативног значаја којима треба да се бави највише руководство. Остали приоритетни ризици требају бити у фокусу организационе јединице у чијој су оперативној надлежности.

Регистар ризика треба ажурирати кадгод дође до значајне промене изложености ризику или нове одлуке о поступању по ризику ради добијања информација које су неопходне учесницима у систему управљања ризицима и доносиоцима пословних одлука.

Регистар стратешких ризика припрема руководиоца Радне групе за ФУК.

Преглед и ажурирање регистра ризика се врши најмање

једном годишње. Сваки ризик који више није актуелан у регистру ризика се и даље чува у евиденцији, да би се унапредило будуће искуство.

Да би се утврдило и управљало ризицима и тиме повећала вероватноћа остваривања задатих циљева, они ризици на које руководиоца организационе јединице не може утицати, односно које није надлежан да решава, прослеђују се вишој управљачкој структури. Како овлашћења за предузимање мера за решавање одређених ризика понекад излазе из оквира једне организационе јединице, важно је да се о таквим ризицима извести.

3. Извештавање о ризицима

Сврха извештавања о ризицима је да се развије свест о кључним ризицима, повећа одговорност за управљање ризицима и благовремено саставе планови за третирање ризика.

Неопходно је да постоји ефективан процес прегледа и извештавања о управљању ризицима унутар градске општине.

Градска општина треба да успостави такав систем извештавања о ризицима који ће омогућити да у одговарајућем временском периоду руководство буде информисано о битним ризицима и мерама које се предузимају у вези са управљањем ризицима.

Руководиоци организационих јединица у обавези су да редовно прате ризике из своје надлежности, извештавају надређене о значајним ризицима и њиховом утицају на реализацију пословних активности, односно остварењу циљева, радњама које се предузимају на спречавању, односно ублажавању ризика, као и ризицима на које се није могло деловати на планирани начин.

Руководиоци организационих јединица, као и сви запослени, дужни су да поднесу редован извештај о ризицима које нису у стању да реше или контролишу самостално, на унапред дефинисан начин.

Извештај о управљању ризицима организационих јединица треба да садржи све информације које су предвиђене да садржи годишњи извештај.

На састанцима највишег руководства могу да се разматрају извештаји о активностима предузетим на успостављању процеса управљања ризицима који покрива најзначајније ризике.

3.1. Годишњи извештај о управљању ризицима

Годишњи извештај о управљању ризицима израђује се и доставља председнику градске општине најмање једном годишње, а учесталост извештавања може бити и чешћа и зависиће од значаја утврђених ризика о којима се извештава.

На основу утврђених образаца за праћење статуса ризика, руководиоци организационих јединица достављају руководиоцу за ФУК податке и информације неопходне за припрему годишњег извештаја о управљању ризицима. Руководилац за ФУК припрема извештај и доставља на увид члановима Радне групе за ФУК.

Годишњи извештај треба да садржи:

- кратак опис успостављеног система управљања ризицима,
- предлед најзначајнијих ризика по организационим јединицама,
- објашњење начина поступања по најзначајнијим ризицима и
- информације о томе који су се значајнији ризици остварили (у претходном периоду) и зашто, као и о потенцијалним ризицима који су процењени као високо ризични, односно који имају велики утицај на остварење циљева и велику вероватноћу остварења, а који излазе из оквира надлежности.

Годишњи извештај о управљању ризицима доставља се председнику градске општине до 1. марта текуће године за претходну годину.

3.2. Учинак управљања ризицима

Градска општина мора да успостави и ради на очувању и унапређењу ефективног система управљања учинком који ће омогућити да се ефективно и ефикасно реализују планиране активности. Управљање ризицима и контролне активности су важан и саставни део система управљања учинком и од суштинске су важности за остваривање циљева.

Мерење учинка управљања ризицима је кључна активност у праћењу управљања ризицима да би се утврдило да ли управљање ризицима ефективно подржава пословне циљеве.

Ове мере обухватају сталне процесе који су осмишљени у циљу идентификације и поступања са значајним ризицима за остваривање циљева градске општине.

Индикатори учинка ће се временом прилагођавати, у зависности од статуса успостављања ФУК-а, а нарочито процеса управљања ризицима.

У сврху мерења учинка користе се следећи индикатори учинака управљања ризицима:

- процентуално повећање у погледу донетих регистара ризика на нивоу градске општине за период од три године;
- циљани број спроведених обука о ФУК-у, а нарочито о управљању ризицима, на годишњем нивоу;
- број припремљених извештаја о управљању ризицима;
- повећање учесталости теме управљање ризицима на састанцима руководства и/или Радне групе за ФУК;
- процента остварених ризика и
- допринос управљања ризицима нивоу остварености циљева.

III АЖУРИРАЊЕ СТРАТЕГИЈЕ

Стратегија се ажурира по потреби, а најмање једном у три године.

На састанцима Радне групе за ФУК анализирају се потребе за ажурирањем стратегије, а ажурирање се може извршити и по налогу председника градске општине.

Стратегију усваја Скупштина Градске општине Стари град.

IV ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Ова стратегија објављује се у „Службеном листу Града Београда” и ступа на снагу осмог дана од дана објављивања.

Даном ступања на снагу ове стратегије престаје да важи Стратегија управљања ризицима Градске општине Стари град („Службени лист Града Београда”, број 107/21).

V ПРИЛОЗИ

Саставни део ове стратегије су обрасци за утврђивање и процену ризика, праћење статуса ризика и регистар ризика.

Прилог 1. Образац за утврђивање и процену ризика (Образац 1)

Прилог 2. Образац за праћење статуса ризика (Образац 2)

Прилог 3. Регистар ризика (Образац 3)

Скупштина Градске општине Стари град
I-01 број 020-240/2026, 20. марта 2026. године

Председник
Марко Бастаћ, с. р.

Скупштина Градске општине Стари град у Београду, на седници одржаној 20. марта 2026. године, на основу члана 39, став 1, тачка 29. Статута Градске општине Стари град („Службени лист Града Београда”, број 4/25 – трећи пречишћен текст), а у вези са одредбама члана 42. Одлуке о локалном омбудсману Градске општине Стари град („Службени лист Града Београда”, бр. 111/16, 47/18 и 90/19), доноси

РЕШЕЊЕ

Усваја се Годишњи извештај локалног омбудсмана Градске општине Стари град за 2025. годину, ЛОКОМБ-94/26 од 13. марта 2026. године.

Ово решење објавити у „Службеном листу Града Београда”.

Скупштина Градске општине Стари Град
I-01 број 020-241/2026, 20. марта 2026. године

Председник
Марко Бастаћ, с. р.

Скупштина Градске општине Стари град у Београду, на седници одржаној 20. марта 2026. године, на основу члана 39, став 1, тачка 13. Статута Градске општине Стари град („Службени лист Града Београда”, број 4/25 – трећи пречишћен текст), а у вези с одредбама члана 18. Статута Установе културе Градске општине Стари град „Пароброд” („Службени лист Града Београда”, бр. 21/10, 64/13, 133/16, 105/18, 7/21 и 108/21), чл. 14. и 15. Одлуке о оснивању Установе културе Градске општине Стари град „Пароброд” („Службени лист Града Београда”, бр. 8/10, 43/13, 94/16, 91/18 и 142/20) и члана 44, став 1, тачка 8. Закона о култури („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 13/16, 30/16 – испр., 6/20, 47/21, 78/21 и 76/23), доноси

РЕШЕЊЕ

Усваја се Извештај о пословању Установе културе Градске општине Стари Град „Пароброд” за 2025. годину, број

МЛАДЕНОВАЦ

Скупштина Градске општине Младеновац, на седници одржаној 23. марта 2026. године, на основу члана 32. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 129/07, 83/14 – др. закон, 101/16 – др. закон, 47/18 и 111/21 – др. закон), Споразума о сарадњи за добијање свеобухватне подршке у процесу успостављања/унапређења локалних механизма за инклузију Рома и Ромкиња, број II-00-06-2/438/2025, закљученог 10. априла 2025. године између Сталне конференције градова и Градске општине Младеновац, члана 18. Статута Градске општине Младеновац („Службени лист Града Београда”, бр. 40/10 – пречишћен текст, 38/13 и 82/19), донела је

ОДЛУКУ

О УСВАЈАЊУ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА СОЦИЈАЛНО УКЉУЧИВАЊЕ РОМА И РОМКИЊА У ГРАДСКОЈ ОПШТИНИ МЛАДЕНОВАЦ ЗА ПЕРИОД ОД 2026. ДО 2028. ГОДИНЕ

1. Усваја се Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Градској општини Младеновац за период од 2026. до 2028. године, који је одштампан уз ову одлуку и чини њен саставни део.

2. Одлуку објавити у „Службеном листу Града Београда”.

Скупштина Градске општине Младеновац
Број I-00-06-1-66/1/2026, 23. марта 2026. године

Председник
Јелица Гигов, с. р.

81/26 од 11. марта 2026. године, који је усвојио Управни одбор Установе културе „Пароброд” одлуком број 82/26 од 11. марта 2026. године.

Ово решење објавити у „Службеном листу Града Београда”.

Скупштина Градске општине Стари град
I-01 број 020-244/2026, 20. марта 2026. године

Председник
Марко Бастаћ, с. р.

Скупштина Градске општине Стари град у Београду, на седници одржаној 20. марта 2026. године, на основу члана 39, став 1, тачка 13. Статута Градске општине Стари град („Службени лист Града Београда”, број 4/25 – трећи пречишћен текст), а у вези са одредбама члана 24, став 2. Статута Установе културе Градске општине Стари град „Пароброд” („Службени лист Града Београда”, бр. 21/10, 64/13, 133/16, 105/18, 7/21 и 108/21), члана 12, став 2. Одлуке о оснивању Установе културе Градске општине Стари град „Пароброд” („Службени лист Града Београда”, бр. 8/10, 43/13, 94/16, 91/18 и 142/20) и члана 48, став 1. Закона о култури („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 13/16, 30/16 – испр., 6/20, 47/21, 78/21 и 76/23), доноси

РЕШЕЊЕ

Усваја се Извештај Надзорног одбора Установе културе Градске општине Стари град „Пароброд” за 2025. годину, број 85/26 од 12. марта 2026. године, који је одлуком број 86/26 од 12. марта 2026. године донео Надзорни одбор Установе културе Градске општине Стари град „Пароброд”.

Ово решење објавити у „Службеном листу Града Београда”.

Скупштина Градске општине Стари град
I-01 број 020-245/2026, 20. марта 2026. године

Председник
Марко Бастаћ, с. р.

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА СОЦИЈАЛНО УКЉУЧИВАЊЕ РОМА И РОМКИЊА У ГРАДСКОЈ ОПШТИНИ МЛАДЕНОВАЦ ЗА ПЕРИОД ОД 2026. ДО 2028. ГОДИНЕ

УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ГО МЛАДЕНОВАЦ

Градска општина Младеновац већ дужи низ година континуирано и одговорно спроводи политику усмерену ка унапређењу положаја Рома и Ромкиња и њиховој пуној социјалној инклузији у свим сегментима друштвеног живота.

У претходном периоду успешно је реализован Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период 2019–2021. године, којим је постављен стабилан темељ за развој институционалних механизма, бољу координацију између различитих актера и ефикасније планирање мера подршке.

Унапређењем институционалних капацитета успоставили смо Локално координационо тело за социјално укључивање Рома и Ромкиња као мултисекторско тело у чијем раду учествују све релевантне институције, организације и удружења која доприносе интеграцији ромске популације. Формиран је и Мобилни тим за инклузију Рома и Ромкиња, чији рад представља важан сегмент непосредне подршке припадницима ромске националне мањине у области остваривања основних права и приступа јавним услугама.

На овим основама настављамо да развијамо стратешка и институционална документа која ће нам омогућити да одговоримо на потребе ромске заједнице на још свеобухватнији, системски и координисан начин. Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у ГО Младеновац за период 2026–2028. године представља наставак наших настојања да створимо подстицајно окружење за унапређење квалитета живота, равноправно укључивање у све друштвене токове и веће могућности за лични и професионални развој.

Активности и мере предвиђене овим планом обухватају кључне области: образовање, запошљавање, становање, социјалну заштиту и борбу против дискриминације и циганизма. Њиховом реализацијом желимо да обезбедимо доследно спровођење начела једнаких шанси, подршку грађанима ромске националности и стварање услова за дугорочну одрживост интегративних процеса.

Градска општина Младеновац остаје посвећена томе да свим својим грађанима обезбеди једнаке услове за достојанствен живот, развој и пуно учешће у друштву.

Председница ГО Младеновац
Сузана Васић

Листа скраћеница

АП	Акциони план
ГО	Градска општина
ДЗ	Дом здравља
ЕУ	Европска унија
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЛАП	Локални акциони план
ЛКТ	Локално координационо тело за социјално укључивање Рома и Ромкиња
МТ	Мобилна јединица за социјално укључивање Рома и Ромкиња
НСЗ	Национална служба за запошљавање
НСП	Новчана социјална помоћ
ОЦД	Организација цивилног друштва
ОШ	Основна школа
ПА	Педагошки асистент
ППП	Припремни предшколски програм
ПУ	Предшколска установа
РЗС	Републички завод за статистику
РС	Република Србија
СКГО	Стална конференција градова и општина
СШ	Средња школа
ЦСР	Центар за социјални рад Града Београда – одељење Младеновац

1. УВОД

Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у ГО Младеновац за период 2026–2028. (у даљем тексту: ЛАП) представља наставак дугогодишњих напора које локална управа чини на плану унапређења квалитета живота ромске популације и смањења јаза између ове националне мањине и наших осталих суграђана. Овај документ сублимира основне правце планске интервенције у наредном трогодишњем периоду кроз које ће локална управа реализовати дефинисане стратешке мере и активности, како би уз оптимално ангажовање локалних ресурса остварила постављене циљеве и постигла већи степен социјалне инклузије ромске заједнице на локалном нивоу.

Роми представљају једну од најугроженијих друштвених група у Србији, која се на свакодневном нивоу суочава са бројним системским изазовима у кључним областима попут образовања, запошљавања, становања, здравствене и социјалне заштите. У складу са стратешким опредељењем Владе Републике Србије, циљ је да се кроз удружени напор релевантних актера на свим нивоима власти унапреди њихов положај и смање неједнакости које постоје између ромске националне мањине и осталог становништва. До сада је на националном нивоу усвојено више стратешких докумената који су имали за циљ унапређење положаја грађана ромске националности, а последњи међу њима је Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период 2022–2030. (у даљем тексту: стратегија). Ова стратегија обухвата осам приоритетних области: борбу против циганизма и дискриминације, смањење сиромаштва и социјалне искључености, партиципацију, образовање, становање, запошљавање, здравље и социјалну заштиту. Србија је усвајањем стратешког оквира у овој области ускладила своју политику са Европском унијом, јер је као основ за израду овог документа користила Оквир ЕУ за националне стратегије за интеграцију Рома, који је Европска комисија прописала за земље чланице ЕУ. Поред европских смерница, национална стратегија је заснована на националним прописима и документима, укључујући Оперативне закључке са семинара „Социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији” (2017–2019) и Акциони план за поглавље 23¹.

Један од кључних аспеката националне стратегије јесте децентрализација послова у вези са инклузијом Рома, која подразумева активну улогу локалних самоуправа у планирању и спровођењу локалних јавних политика у овој области. Овакав приступ је условљен, пре свега, чињеницом да многе јединице локалне самоуправе (у даљем тексту: ЈЛС) располажу локалним механизмима за социјално укључивање Рома и Ромкиња, као што су: координатори за ромска питања, мобилни тимови, педагошки асистенти, здравствене медијаторке итд., што им омогућава ефикасније управљање инклузивним јавним политикама. Правни основ за израду овог ЛАП-а налази се у Закону о планском систему и Закону о локалној самоуправи који обавезује ЈЛС да се старају о остваривању људских и мањинских права на својој територији, а многа права – укључујући приступ образовању, запошљавању, адекватном становању, здравственој и социјалној заштити – остварују се управо на локалном нивоу. Такође, општине и градови поседују информације са терена о реалним проблемима и потребама ромске популације која живи на њиховој територији, те на основу њих могу лакше да планирају и спроведу стратешке мере како би се отклонили узроци отежаног приступа правима и структурног сиромаштва припадника ромске националности. Посебна одговорност локалних власти лежи у обезбеђивању

¹ Нацрт Акционог плана из августа 2015. године.

финансијских средстава, како из локалног буџета тако и из екстерних извора финансирања, како би се осигурало успешно спровођење мера социјалног укључивања Рома и Ромкиња на њиховој територији.

ГО Младеновац је захваљујући учешћу у пројекту „Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу”² покренула процес стратешког планирања у области инклузије Рома за период 2026–2028. Радна група за израду ЛАП-а формирана је 19. маја 2025. године одлуком председника градске општине и чинили су је следећи чланови:

- Сузана Васић, председница општине (координаторка радне групе),
- Тања Радовић, Одељење за друштвене делатности управе ГО Младеновац (члан),
- Данијела Нинковић, директор ОШ „Свети Сава” (члан),
- Горјана Грчић, директор Центра за социјални рад Града Београда – одељење Младеновац (члан),
- Жељко Селимовић, Национална служба за запошљавање – филијала Младеновац (члан),
- Драгана Стојановић, Полицијска станица Младеновац (члан),
- Дејан Марковић, Форум Рома Србије (члан),
- Ивана Недељковић, Одсек за буџет и финансије управе ГО Младеновац (члан),
- Весна Анђелковић, Дом здравља „Младеновац” (члан),
- Ана Андонов, Општинско веће ГО Младеновац (члан),
- Решат Рамадани, представник ромске заједнице.

Тим експерата који је испред СКГО координисао процес стратешког планирања и пружао техничку подршку Радној групи за израду ЛАП-а чинили су: Ванеса Белкић, експерткиња за стратешко планирање, Милијана Здравковић Михајлов, експерткиња за програмско буџетирање и Божидар Јовановић, експерт за партиципацију ромске заједнице.

1.1 Методологија и спровођење процеса консултација

Процес стратешког планирања је био заснован на методологији³ коју је развила Стална конференција градова и општина – СКГО у оквиру програма „Подршка ЕУ инклузији Рома – Оснаживање локалних заједница за инклузију Рома”. Сама методологија је усклађена са Законом о планском систему и Уредбом о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика.

Припрема ЛАП-а је подразумевала спровођење следећих фаза у процесу стратешког планирања:

1ssd....	Припрему анализе стања са SWOT анализама у седам приоритетних области: борба против циганизма и дискриминације, образовање, запошљавање, становање, здравље, социјална заштита и партиципација
2	Дефинисање визије, општег циља, посебних циљева и индикатора за мерење учинка
3	Дефинисање стратешких мера заједно са индикаторима за мерење учинка
4	Израду акционог плана којим су детаљно разрађене стратешке мере

Током процеса стратешког планирања организовано је више радионица и састанака радне групе, као и две фокус групе са представницима ромске заједнице током којих је израђен нацрт ЛАП-а. У табели 1. дат је њихов преглед:

Датум	Догађај	Сврха догађаја
25. 7. 2025.	Уводна једнодневна радионица	Представљање методологије за израду ЛАП-а и упитника за сакупљање података за анализу стања
8. 9. 2025.	Радионица за израду SWOT анализе	Финализација ситуационе анализе и израда SWOT анализе у седам приоритетних области
9. 9. 2025.	Прва фокус група са представницима ромске заједнице	Прикупљање информација о тренутном стању и проблемима ромске популације у областима социјалне инклузије
23–24. 10. 2025.	Дводневна радионица за израду циљева и мера	Дефинисање визије, циљева и мера за сваку приоритетну област инклузије, укључујући и индикаторе
24–25. 11. 2025.	Дводневна завршна радионица за израду акционог плана	Дефинисање активности, носилаца, партнера, рока за имплементацију и финансијских средстава за реализацију
26. 11. 2025.	Друга фокус група са представницима ромске заједнице	Прикупљање коментара и предлога за унапређење нацрта акционог плана ЛАП-а
28. 1. 2026.	Јавна расправа о нацрту ЛАП-а	Представљање нацрта ЛАП-а и прикупљање предлога и коментара заинтересованих страна за његово унапређење

² Пројекат финансира Европска унија, а спроводе Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Стална конференција градова и општина. Уговорно тело пројекта је Министарство финансија – Сектор за уговарање и финансирање програма из средстава Европске уније.

³ „Водич за припрему, буџетирање и праћење локалног акционог плана за инклузију Рома”, СКГО, 2019. www.skgo.org/storage/app/uploads/public/164/508/695/1645086950_SKGO%20-%20Vodic%20za%20inkluziju%20Roma%20za%20web.pdf

Консултације са заинтересованим странама и представницима ромске заједнице текле су паралелно са процесом стратешког планирања од самог почетка. Превасходни циљ консултација био је прикупљање информација о тренутном стању и актуелним проблемима ромске националне мањине у Младеновцу, као и добијање повратних информација о предложеним стратешким мерама и активностима чија је реализација планирана у наредне три године. Такође, представници ромске заједнице били су укључени у Радну групу за израду ЛАП-а, а одржане су и две фокус групе. На фокус групама су прикупљени подаци и коментари на први нацрт ситуационе анализе, али и предлози за стратешке мере и активности које ће се наћи у акционом плану за наредни трогодишњи период. Такође, ромска заједница је учествовала и у процесу јавне расправе о нацрту документа, која је реализована у периоду од 16. до 30. јануара 2026.

2. СТРАТЕШКИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР НА МЕЂУНАРОДНОМ, НАЦИОНАЛНОМ И ЛОКАЛНОМ НИВОУ

2.1 Усклађеност ЛАП-а са међународним и националним стратешким и правним оквиром

ЛАП је усклађен са циљевима и мерама националне Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период 2022–2030. године, па је очигледна и његова веза и усклађеност са релевантним међународним и европским документима у области заштите људских и мањинских права, на чијим изворима је израђена и сама национална стратегија. Међу најзначајним документима су они усвојени у Уједињеним нацијама, Савету Европе и Европској унији.

Уједињене нације су усвојиле читав низ универзално важних докумената у области људских и мањинских права, међу којима су: Универзална декларација о људским правима, Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима, Међународни пакт о грађанским и политичким правима, Међународна конвенција о укидању свих облика расне дискриминације, Декларација УН о сузбијању насиља над женама, Конвенција о правима детета, Декларација о правима припадника националних или етничких, верских или језичких мањина, Циљеви одрживог развоја Агенде 2030 итд.

Поред овога, ЛАП је усклађен и са већим бројем конвенција и декларација које је усвојио Савет Европе, као што су: Конвенција за заштиту људских права и основних слобода, Европска социјална повеља, Стразбуршка декларација о Ромима, Конвенција о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици, итд. Такође, ова организација је усвојила и многобројне препоруке, декларације и резолуције посвећене уређењу права Рома у области образовања, здравља, становања, рада и економског оснаживања.

Имајући на уму да се Србија налази у процесу приступања Европској унији, од посебног је значаја усклађеност јавних политика које се доносе на свим нивоима власти са европском правном баштином, те је овај документ усклађен и са Оквиром ЕУ за националне стратегије за интеграцију Рома и Ромкиња, Стратешким оквиром ЕУ за једнакост, укључивање и учешће Рома за период 2020–2030, Акционим планом ЕУ за борбу против расизма за период 2020–2025, као и тзв. Познањском декларацијом⁴, коју су

потписали председници влада држава Западног Балкана, укључујући Србију. Њоме су постављени конкретни циљеви и индикатори које државе у процесу приступања ЕУ треба да испуне као одређени минимални праг, пре учлањена у Европску унију, у шест области инклузије Рома: запошљавање, становање, образовање, здравство, грађански статус и недискриминација.

Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године представља основи стратешки оквир на националном нивоу за израду овог документа, те су током процеса стратешког планирања узети у обзир визија, циљеви и мере из овог документа као кључни орјентири према којима је потребно ускладити локалну јавну политику у области инклузије Рома. Такође, када говоримо о националном правном оквиру релевантном за ову област стратешког планирања, онда треба споменути да је ЛАП усклађен и са Уставом Републике Србије и бројним законима који уређују поједина питања у приоритетним областима социјалне инклузије Рома и Ромкиња. Најзначајни међу њима су:

- Закон о локалној самоуправи,
- Закон о планском систему,
- Закон о заштити права и слобода националних мањина,
- Закон о националним саветима националних мањина,
- Закон о забрани дискриминације,
- Закон о социјалној заштити,
- Закон о финансијској подршци породици са децом,
- Закон о основама система образовања и васпитања,
- Закон о предшколском васпитању и образовању,
- Закон о основном образовању и васпитању,
- Закон о средњем образовању и васпитању,
- Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености,
- Закон о планирању и изградњи,
- Закон о становању и одржавању зграда,
- Закон о здравственој заштити,
- Закон о здравственом осигурању,
- Закон о јавном здрављу,
- Закон о матичним књигама,
- Закон о социјалној карти,
- Закон о управљању миграцијама, итд.

2.2. Локална планска документа и јавне политике

С обзиром на то да је Младеновац једна од 17 београдских општина и да нема статус јединице локалне самоуправе, то значи да није надлежна за усвајање Плана развоја ЈЛС, који представља главни стратешки оквир за доношење јавних политика нижег нивоа општости у посебним областима друштвено-економског развоја. Стога, референтни локални стратешки документ представља Стратегија „Београда 2030“, коју је Град Београд усвојио 2022. године и у оквиру које је поставио стратешке и оперативне циљеве развоја главног града до 2030. године у девет приоритетних области. Једна од приоритетних области је друштвена одговорност и једнакост у оквиру које је садржан и циљ – Унапређење социјалног положаја Рома. На овом плану, Град Београд планира спровођење већег броја стратешких мера у пет области – образовање, становање, запошљавање и економско оснаживање, здравствена заштита и социјална заштита.

у оквиру процеса проширења ЕУ, доступно на: <https://www.rcc.int/romaintegration2020/files/admin/docs/9a8e38a1f175f0396890316ce7fc2a3.pdf>

⁴ Декларација партнера Западног Балкана о интеграцији Рома

Табела 2. Циљеви и мере из Стратегије „Београд 2030” у области социјалне инклузије Рома и Ромкиња

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ: ДРУШТВЕНА ОДГОВОРНОСТ И ЈЕДНАКОСТ	
ЦИЉ: УНАПРЕЂЕЊЕ СОЦИЈАЛНОГ ПОЛОЖАЈА РОМА	
ОБЛАСТ	МЕРЕ
1. ОБРАЗОВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – Благовремено укључивање у предшколско образовање – Осмислити и спроводити ефикасне механизме за превенцију и спречавање раног напуштања основног образовања – Мере афирмативног укључивања у средње и високо образовање – Подршка школовању младих Рома који су спремни да наставе школовање кроз средње и високо образовање – Подршка увођењу ромског језика, писма, културе и других специфичности у образовни систем
2. СТАНОВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – Решавање процеса легализације објеката у којима живе Роми – Финансирање израде техничке документације за потребе изградње и озакоњења – Комунално опремање појединих насеља одговарајућом инфраструктуром – Решавање локацијског пресељења неусловних насеља – Изградња и додела социјалних станова – Материјална помоћ за плаћање комуналних услуга, укључујући струју, различите таксе и порезе на имовину и друго, у складу са социјалним потребама породица
3. ЗАПОШЉАВАЊЕ И ЕКОНОМСКО ОСНАЖИВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – Саветодавна, посредничка и финансијска подршка центара за социјални рад за укључивање на тржиште рада – Самостално започињање послова припадника ромске заједнице
4. ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА	<ul style="list-style-type: none"> – Унапређење услова и приступачност услуга јавног здравља и здравствене заштите на сва три нивоа здравственог система – Коришћење програма подршке родитељству, здрављу жена, посебно деце, као и читаве популације – Отклањати непостојање или неажурност личне и здравствене документације Рома у сарадњи социјалних и здравствених центара
5. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	<ul style="list-style-type: none"> – Интезивирање сарадње са прихватилиштима и хранитељским породицама приликом смештаја ромске деце која користе услуге социјалног смештаја – Интезивирати едукацију, културолошку реоријентацију, упућивање на ризике и појачати теренску комуникацију на плану спречавања дечјих и принудних бракова – Унапредити приступ заштити деце која живе и/или раде на улици, као и тражилаца азила и повратника по Споразуму о реадмисији

Извор: Стратегија „Београд 2030”, www.bgd2030.rs

Такође, Град Београд је 2022. године усвојио и Стратегију за социјално укључивање Рома и Ромкиња на територији града Београда за период 2022–2032.⁵ и пратећи Акциони план за реализацију стратегије у периоду 2022–2024. којим је предвидео стратешке мере за унапређење социо-економског положаја Рома и Ромкиња у пет приоритетних области: образовање, запошљавање, становање, здравствена и социјална заштита, интегришући борбу против циганизма и дискриминације као хоризонталну тему унутар сваке од наведених области. При изради овог ЛАП-а узети су у обзир специфични циљеви и мере дефинисане градском стратегијом, како би, у складу са надлежностима ГО Младеновац, биле дефинисане активности које ће на овом плану бити предузете у наредном трогодишњем периоду.

ГО Младеновац је у моменту израде ЛАП-а имала четири важећа планска докумената, односно докумената јавних политика:

- Локални акциони план запошљавања ГО Младеновац за период 2024–2026.
- Локални акциони план за управљање миграцијама за период 2024–2028.
- План јавног здравља за територију ГО Младеновац за период 2021–2026.
- Локални акциони план за упис и евидентирање имовине ГОМ и утврђивање капитала јавних предузећа за период 2024–2026.

Радна група је током припреме нацрта ЛАП-а узела у обзир не само циљеве и мере дефинисане стратегијама Града Београда, већ и постојећим планским документима вишег степена општости које је усвојила ГО Младеновац, који се непосредно или посредно односе на унапређење положаја Рома и Ромкиња и њихову инклузију у различитим областима, како би се обезбедила његова усклађеност са важећим локалним стратешким оквиром.

⁵ Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња на територији Града Београда за период 2022 – 2032, доступно на: https://www.eupropisi.com/dokumenti/BG_021_2022_001.pdf

Табела 3. Циљеви и мере од значаја за социјално укључивање Рома и Ромкиња из Локалног акционог плана запошљавања ГО Младеновац за период 2024–2026.

ЦИЉЕВИ:	МЕРЕ:
Подстицање запошљавања и пословања путем субвенција и јавних радова	Организовање јавних радова
Посредовање у запошљавању, професионална оријентација и саветовање о планирању каријере	2.1 Сајам запошљавања

У важећем ЛАП-у запошљавања ГО Младеновац за период 2024–2026. Роми су препознати као једна од теже запошљивих категорија лица, па ће им бити доступна мера јавних радова у трајњу до највише четири месеца у области одржавања и обнављања јавне инфраструктуре, као и одржавања и заштите животне средине. Поред овога, планирано је одржавање Сајма запошљавања као редовне годишње активности и организовање рада Клуба за тражење посла.

С обзиром да Роми чине велики удео међу повратницима по споразумима о реадмисији, врло су важни специфични циљеви садржани у ЛАП-у за управљање миграцијама ГО Младеновац за период 2024–2028, којима је предвиђено решавање стамбеног питања за породице избеглих, интерно расељених и повратника по основу споразума о реадмисији кроз следеће мере:

- Откуп домаћинства са окућницом (20 породица),
- Додела монтажних кућа (10 породица),
- Додела грађевинског материјала за завршетак започете градње или адаптацију неусловних стамбених објеката (30 породица),
- Изградња стамбеног објекта за социјално становање у заштићеним условима (10 породица),
- Изградња стамбеног објекта са могућношћу закупа и откупа станова (10 породица).

Поред наведених мера, ЛАП-ом су предвиђене и мере економског оснаживања породица избеглих, интерно расељених лица и повратника по споразумима о реадмисији које обухватају доделу грантова за доходне активности (30 породица) и програме преквалификације и доквалификације у сарадњи са НСЗ и невладиним организацијама (20 породица).

Табела 4. Мере и активности од значаја за социјално укључивање Рома и Ромкиња из Плана јавног здравља за територију ГО Младеновац за период 2021–2026.

МЕРЕ:	АКТИВНОСТИ:
2.1 УНАПРЕДИТИ ДОСТУПНОСТ И КВАЛИТЕТ ПРЕВЕНТИВНИХ УСЛУГА У ОБЛАСТИ СЕКСУАЛНОГ И РЕПРОДУКТИВНОГ ЗДРАВЉА	2.1.1 Праћење и анализирање фактора ризика за сексуално и репродуктивно здравље (посебно осетљивих друштвених група) 2.1.6 Едукације у области сексуалног и репродуктивног здравља кроз интерсекторску сарадњу са различитим осетљивим групама 2.1.10 Спроводити и подржати активности на превенцији и смањењу стигме и дискриминације у окружењу према кључним популацијама у ризику
2.2. УНАПРЕДИТИ ДОСТУПНОСТ И КВАЛИТЕТ УСЛУГА У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ МЕНТАЛНОГ ЗДРАВЉА	2.2 Спроводити и подржати активности на превенцији и смањењу стигме и дискриминације у окружењу према кључним популацијама (особе са потешкоћама у психосоцијалном функционисању, ЛГБТ популација, мигранти, сексуалне раднице и радници и остале маргинализоване групе)
2.5. УНАПРЕДИТИ ПРОМОЦИЈУ ЗДРАВЉА И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ У ОБЛАСТИ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ	2.5.1 Обезбедити подршку програмима едукације циљних група за спровођење општих и посебних мера спречавања ширења заразних болести 2.5.2 Обезбедити подршку програмима едукације циљних група о значају имунизације

У важећем Плану здравља који је усвојила Скупштина ГО Младеновац ромска популација је препозната као посебно осетљива друштвена група коју је потребно укључити у едукације и праћење ризика од сексуално преносивих болести, затим активности превенције и смањења стигме и дискриминације у окружењу у погледу сексуалног, репродуктивног и менталног здравља, као и у програме едукације за спречавање заразних болести и важности имунизације.

2.2.1 Ефекти реализације локалних јавних политика у области инклузије Рома и Ромкиња

Младеновац је до сада усвојио два планска документа у области унапређења социјалне инклузије ромске популације која живи на његовој територији. Први се односио на временски период 2010–2015. година⁶, али су ефекти спровођења овог документа били врло мали. Затим је усвојен Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у ГО Младеновац за период 2019–2021, који је обухватао пет приоритетних области: образовање, запошљавање, становање, здравствену и социјалну заштиту, са укупно 19 стратешких мера чија реализација је требало да допринесе решавању идентификованих проблема у поменутиим областима.

Иако је била планирана ex-post евалуација реализације овог документа она није урађена, нити су доступни годишњи извештаји о спровођењу прошлог ЛАП-а. Међутим, рађени су извештаји о спровођењу Оперативних планова за период 2019–2021, које је реализовао Мобилни тим за инклузију Рома, а који су се у доброј мери ослањали на активности предвиђене самим ЛАП-ом. Према овим извештајима, захваљујући реализованим мерама и активностима у области образовања повећан је број деце ромске националности која завршавају обавезни предшколски припремни програм (у даљем тексту: ППП) са 70% на 85%, као и број деце која уписују први разред ОШ са 80% на 85%. Такође, сви ученици ромске националности оставрују право на бесплатан превоз до школе и бесплатан школски прибор, док је број ромских ученика којима је обезбеђена бесплатна ужина повећан са 30 на 35%. У истом периоду повећан је број ромских ученика који учествују у ваннаставним активностима са 60% на 65%, а сертификовано је и 70 наставника и васпитача за рад са децом из маргинализованих група. Ово је значајан успех, јер у 2018. години у Младеновцу није било наставног и васпитачког кадра који је похађао акредитоване обуке за рад са децом из осетљивих група. Даље, у посматраном периоду дошло је и до напретка у погледу повећања броја ученика који настављају школовање и уписују средњу школу, па су у 2019. години сви ученици положили завршни испит (32) и уписали средњу школу. Ово је посебно допринела мера бесплатне припремне наставе за полагање завршног испита, која се финансира из локалног буџета.

У области становања евидентирана су 143 објекта у којима живе ромске породице у погледу имовинско-правног статуса објекта и шта је све потребно урадити да би се објекти легализовали. Приликом теренских посета породицама подељен је информативни материјал у вези са процедуром за озакоњење нелегално саграђених објеката.

Када је реч о запошљавању, смањен је број незапослених лица ромске националности који су регистровани код Националне службе за запошљавање (НСЗ), а истовремено је девет Рома и Ромкиња пронашло запослање захваљујући мерама активне политике запошљавања кроз: јавне радове (4), субвенције за теже запошљива лица (2), субвенције за самозапошљавање (2).

У области здравствене заштите акценат је био стављен на едукацију деце и младих у вези са одржавањем личне хигијене, хигијене одеће и обуће, укључујући технику прања руку и зуба. Такође, обављени су и стоматолошки прегледи и извршено заливање фисура првих сталних молара за 40 деце ромске националности, док су четири детета добила ортодонске апарате због анаомалија у загрижају. Настављен је рад у погледу прикупљања документације за остављавање здравственог осигурања, па је осам лица добило здравствене

књижице и подељен је велики број хигијенских пакета свима који су учествовали у едукацијама о значају хигијене и превенције здравља.

У области социјалне заштите постигнут је напредак у вези са бољом информисаношћу ромске популације о доступним мерама материјалне подршке и услугама социјалне заштите. Такође, унапређена је сарадња између локалних институција кроз увођење редовних састанака и размену информација, а повећан је и број Рома који су остварили право на једнократну новчану помоћ. С обзиром на то да је ромска популација била посебно угрожена избијањем пандемије КОВИД-19, Мобилни тим је своје напоре у 2020. и 2021. години усмерио на поделу хигијенских средстава и заштитних маски ромским домаћинствима, дезинфекцију ромских насеља, поделу пакета хране, подршку ромским ученицима у праћењу онлајн наставе, као и на вакцинацију против корона вируса.

2.3. Локални институционални оквир у области социјалне инклузије Рома и Ромкиња

У Младеновцу постоје одређени локални механизми који имају за циљ да оперативно олакшају приступ остваривању људских и мањинских права, као и социјалну инклузију ромске популације. Најпре, формирано је Локално координационо тело за социјално укључивање Рома и Ромкиња (у даљем тексту: ЛКТ), као међусекторски механизам са циљем координираног спровођења мера јавне политике усмерених на побољшање положаја Рома и Ромкиња који бораве на територији градске општине. Такође, ЛКТ има за циљ и покретање процеса израде ЛАП-а за инклузију Рома, као и координацију и надзор над његовим спровођењем. Ово тело чини 10 чланова међу којима су поред представника управе ГО Младеновац и директори / руководиоци следећих локалних институција и установа: Предшколска установа „Јелица Обрадовић“, ОШ „Коста Ђукић“, Дом здравља „Младеновац“, филијала Националне службе за запошљавање у Младеновцу, Центар за социјални рад града Београда – одељење Младеновац, Центар за културу и туризам, Полицијска станица Младеновац, ЈКП „Младеновац“ и Центар за заштиту људских и мањинских права и вредности „ОКО“.

Такође, формирана је и Мобилна јединица за социјално укључивање Рома и Ромкиња (МТ) као важан локални механизам који ради на подстицању директне примене дефинисаних стратешких мера у локалним органима и установама, обилази ромска насеља на основу утврђеног плана, сарађује са Националним саветом ромске националне мањине и организацијама цивилног друштва, извештава органе јавне управе о проблемима у вези са применом стратешких мера, те припрема иницијативе и пројекте којима се осигурава сарадња локалних организација и партнера у процесу унапређења положаја Рома. Оперативни капацитети Мобилног тима засновани су, пре свега, на чињеници да су његови чланови запослени у локалним институцијама и установама (Центар за социјални рад града Београда – одељење Младеновац, НСЗ – филијала Младеновац, педагошки асистент, здравствена медијаторка) и да непосредно раде на пословима који су у вези са остваривањем права лица ромске националности.

У важне локалне механизме у непосредном раду са ромском заједницом спадају и координатори за ромска питања, педагошки асистенти и здравствене медијаторке. Од наведених механизма у ГО Младеновац су ангажована два педагошка асистента у две школе: ОШ „Свети Сава“ и ОШ „Момчило Живојиновић“. Њихов задатак је да раде на повећању обухвата деце ромске националности која иду у основну школу, као и да пружају континуирану подршку

⁶ Локални акциони план за унапређење положаја Рома 2010–2015.

деци и њиховим родитељима у похађању наставе и превазилажењу тешкоћа са којима се суочавају ромски ученици током школовања. Имајући на уму да највећи број ромске популације живи на подручју ужег градског језгра, те да највише ромских ученика има у три градске основне школе – ОШ „Свети Сава”, ОШ „Момчило Живојиновић” и ОШ „Коста Ђукић”, евидентна је потреба за ангажовањем најмање још три педагошка асистента – још једног у ОШ „Свети Сава” и по једног у ОШ „Бора Лазивић” и ОШ „Коста Ђукић”.

У оквиру управе ГО Младеновац није именован координатор за ромска питања, нити је ово радно место систематизовано Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места. У претходном периоду је постојала здравствена медијаторка која је била ангажована при Служби поливалентне патронаже Дома здравља „Младеновац”, али тренутно овај механизам није доступан. Због важности послова које обавља здравствена медијаторка са циљем олакшавања приступа здравственој заштити ромске популације и пружања увида здравственим установама о стању у подстандардним насељима, ГО Младеновац планира њено поновно ангажовање у наредном периоду.

3. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

3.1 Општи подаци о ГО Младеновац

Градска општина Младеновац заузима површину од 339 km² и налази се у северном делу Шумадије. Једна је од 17 општина Града Београда. Град Београд, према степену развијености, припада првој групи локалних самоуправа, чији је степен развијености изнад републичког просека.

Територија општине обухвата 22 насеља, а то су:

Сеоска насеља:	Амерић, Белуће, Бељевац, Велика Иванча, Велика Крсна, Влашка, Дубона, Јагњило, Ковачевац, Кораћица, Мала Врбица, Марковац, Пружатовац, Рабровац, Сенаја, Црквине, Шепшин
Приградска насеља:	Рајковац, Међулужје, Границе, Младеновац (село)
Градско насеље:	Младеновац

3.2 Географски положај

Младеновац се налази на надморској висини од 113 до 518 м и обухвата већи део слива речице Велики Луг, леве притоке Кубршнице, са периферним планинским подручјем Космаја на западу. Општина је окружена следећим општинама: Сопот, Гроцка, Смедерево, Смедеревска Паланка, Топола и Аранђеловац. Кроз општину пролази железничка пруга у два правца: Моравско–Вардарско–Нишавска пруга и пруга Београд–Ниш–Софија, као и ауто-пут Београд–Ниш. Општина је одлично повезана како са главним градом, тако и са околним градовима, јер се у Младеновцу од магистралног пута за Крагујевац одвајају регионални путеви за Смедерево и Смедеревску Паланку.

Са околином богатом природним лепотама, бањама и минералним водама, у непосредној близини планине Космај и града Београда, Младеновац има све неопходне услове да буде високо котиран на туристичкој мапи Србије. На његовој територији се налази и Селтерс бања као објекат здравственог туризма од републичког значаја, која функционише у оквиру Института за рехабилитацију Београд. На путу од Младеновца ка Космају налази се извориште минералне воде Кораћичка бања, а на подручју села Марковац и Рабровац два вештачка језера. Планина Космај је популарно излетиште на око 12 км од центра Младеновца и 30 км од Београда, те захваљујући својој локацији и шумским пределима располаже идеалним условима за развој туризма.

3.3 Основни историјски подаци

На територији данашњег Младеновца прва насеља формирана су још у периоду праисторије, о чему сведоче бројна археолошка налазишта и око 200 остатака праисторијских насеља на територији општине. Данашња насеља у младеновачком крају помињу се још у средњем веку у доба Деспота Стефана Лазаревића. Развој саобраћаја утицао је на формирање варошког насеља на атару ранијег села Младеновац. Ново насеље се развијало око железничке станице подигнуте одмах по изградњи пруге 1882. године и механе „Космај”, данашње „Старе механе”. Указом Краља Александра Обреновића 1893. године, насеље је проглашено за варошицу која је добила име по селу у чијем атару је настала. Назив Младеновац, према легенди, потиче од Младена, једног од тројице браће који је 200 година после Косовског боја дошао у овај крај.

3.4 Демографска слика општине

Према попису из 2022. године ГО Младеновац има 48.683 становника (23.769 мушкараца и 24.914 жена), што представља пад од 8,31% у односу на претходни попис из 2011. године, када је у општини живело 53.096 становника. На градском подручју живи 22.346 становника (45,9%), док остатак живи на сеоском подручју (26.337).

Основно обележје демографских кретања у Младеновцу последњих деценија је депопулација па је тако општина од 1991. године изгубила 13,66% становништва. Миграције и константан прилив становништва, пре свега избеглица и интерно расељених лица у периоду од 1991. до 2011. године, нису утицале на повећање броја становника. Основни разлози депопулације у младеновачкој општини су: негативан природни прираштај, близина главног града, висок степен незапослености и одлазак млађе, радно способне популације у иностранство у потрази за запослењем и бољим условима живота.

Младеновац је према званичној статистици етнички хомогена средина са уделом српског становништва од 92,88%. Најбројније националне мањине су: Роми (2,32%), Македонци (0,15%), Југословени (0,14%) и Црногорци (0,12%).

Табела 5. Најзаступљеније етничке групе према националној припадности у ГО Младеновац, према попису из 2022. године

Национална припадност	Број	Удео у укуп. становн. (%)
УКУПАН БРОЈ СТАНОВНИКА	48.683	100%
Срби	45.219	92,88%
Роми	1.129	2,32%
Македонци	72	0,15%
Југословени	69	0,14%
Црногорци	58	0,12%
Руси	36	0,07%
Хрвати	31	0,06%

Извор: Републички завод за статистику

3.5 Општи подаци о ромској националној мањини

Роми представљају највећу националну мањину у Младеновцу, па према резултатима пописа становништва из 2022. у њему живи 1.129 Рома (589 мушкараца – 52,17% и 540 жена – 47,83%).⁷ Међутим, процењује се да је стваран број знатно већи и да износи око 3.500 грађана ромске националности. Велика већина Рома живи у урбаном делу општине – 84,32%, док је њихов број у сеоским насељима, према званичној статистици, свега 177 (15,68%). Бројни су разлози због којих званична статистика није поуздан извор података о броју Рома који живе у Републици Србији, па тако ни у ГО Младеновац. Према Уставу Републике Србије грађани нису дужни да се изјашњавају о својој националној припадности, те се процене углавном заснивају на теренском раду локалних институција и ОЦД које непосредно раде на пружању услуга и остваривању и заштити права ромске националне мањине. Поред овога, на неизјашњавање утиче и низ других битних фактора попут: страха од дискриминације, правне невидљивости, етномимикрије, изражене мобилности, социјалне искључености, као и висок проценат мешовитих бракова и асимилација. Такође, на тешко утврђивање стварног броја Рома утичу и сталне миграције ромске популације, али и прилив повратника из иностранства на основу споразума о реадмисији.

Роми на територији општине Младеновац живе у пет подстандардних насеља: Карађорђева, Мали Пролаз, Моравска, Баташево и Сенаја. У већини ових насеља основна комунална инфраструктура је лоша или непостоји, а највећи проблем представљају водоводна и канализациона мрежа коју нема три од пет ромских насеља. Слично ситуацији у остатку земље, образовна структура ромске популације је најлошија у односу на остале етничке групе. Врло је низак обухват деце ромске националности предшколским образовањем и васпитањем и програмима раног развоја. У односу на укупно становништво проценат неписмених је највиши међу Ромима, док је стопа запослености најнижа. Сиromaштво је главна компонента социо-културног идентитета Рома и вишегенерацијски друштвени феномен, који се уједно може сматрати и узроком, али и последицом изразито неповољног друштвеног положаја ромске заједнице. Све ово указује на то да се положај Рома и Ромкиња у Младеновцу не разликује битно од положаја ромске популације у другим локалним самоуправама у Србији и региону.

3.6 образовање

3.6.1 Предшколско образовање

ПУ „Јелица Обрадовић” Младеновац обавља делатност предшколског васпитања и образовања деце и обезбеђује исхрану, превентивно-здравствену и социјалну заштиту деце предшколског узраста у складу са законом. У састав ПУ улази шест вртића: „Дуга”, „Брезе”, „Сунце”, „Плави чуперак”, „Звездица” и „Шеширић”, као и 11 група ППП чији је рад организован у 11 сеоских школа. Према званичним подацима, у школској 2023/24. години предшколским образовањем и васпитањем у Младеновцу је било обухваћено 1.495 деце, међу којима је било 11 деце ромске националности (0,7%). Међу њима је било 4 девојчице (36,4%) и 7 дечака (63,6%). У овој установи није ангажован педагошки асистент.

Табела 6. Број деце која су похађала предшколско васпитање и образовање у школској 2023/24. години у Младеновцу

Назив индикатора	Укупан број деце	Број девојчица	Број дечака
Број деце обухваћене ПВО	1495	768	727
Број деце ромске националности која су обухваћена ПВО	11	4	7
Број деце узраста 0–3 године обухваћених ПВО	267	137	130
Број деце ромске националности узраста 0–3 године обухваћених ПВО	0	0	0
Број деце узраста 3–5,5 година обухваћених ПВО	754	381	373
Број деце ромске националности узраста 3–5,5 година обухваћених ПВО	0	0	0
Број деце која похађају припремни предшколски програм	474	243	231
Број деце ромске националности која похађају ППП	11	4	7

⁷ „Национална припадност – подаци по општинама и градовима”, Републички завод за статистику, Београд <https://publikacije.stat.gov.rs/G2023/Pdf/G20234001.pdf>

Анализа показује да деца ромске националности похађају само обавезни предшколски припремни програм, те да их нема у осталим вртићким групама (узраст од 0 до 3 и 3 до 5,5 година). Ово наводи на закључак да деца ромске националности нису у довољној мери обухваћена програмима раног развоја који су кључни за нормалан развој и даљи напредак у образовању на свим нивоима. Један од кључних разлога јесте недостатак места у вртићима, па родитељи који конкуришу за вртић или имају право на бесплатан вртић (примаоци НСП) не добијају место за своју децу. Ово такође утиче на незапосленост Ромкиња чија деца не иду у вртић, јер у случају запослења не би имао ко да им чува децу.

У Младеновцу је потпун обухват (100%) деце из опште популације која у складу с узрастом похађају обавезни припремни предшколски програм, док према проценама школа тек око 1/3 деце ромске националности похађа ППП, а остали уписују школу без похађања овог програма.

3.6.2 Основно образовање

На територији општине Младеновац има седам основних школа са 15 истурених одељења, које је у школској 2023/24. години похађало укупно 3792 ученика, међу којима је било 262 ученика ромске националности (6,9%).

Табела 7. Укупан број ученика и ученика ромске националности у основним школама у школској 2023/24. години у Младеновцу

Назив индикатора	Укупан број ученика	Број девојчица	Број дечака
Број деце обухваћене основним образовањем	3.792	/	/
Број деце ромске националности која су обухваћена основним образовањем	262	/	/

Према расположивим подацима, највише ученика ромске националности похађа две основне школе – ОШ „Момчило Живојиновић” (120) и ОШ „Свети Сава” (102), а затим по бројности следе ОШ „Коста Ђукић”, коју је у школској 2023/24. похађало 23 ученика и ОШ „Бора Лазић” са 12 ромских учесника. Удео ромских ученика у односу на остале ђаке је највећи у ОШ „Свети Сава” (11,9%). Педагошки асистенти су ангажовани у две школе – ОШ „Момчило Живојиновић” и ОШ „Свети Сава”, али њихов број није довољан па је неопходно ангажовање још једног асистента у ОШ „Свети Сава” и по једног у ОШ „Бора Лазић и ОШ „Коста Ђукић”.

Табела 7. Укупан број ученика ромске националности у свим ОШ у школској 2023/24. години у Младеновцу

Назив школе	Број деце обухваћене основним образовањем	Број деце ромске националности која су обухваћена основним образовањем
1. ОШ „Биса Симић”	178	0
2. ОШ „Бора Лазић”	158	12
3. ОШ „Коста Ђукић”	722	23
4. ОШ „Милица Милошевић”	189	1
5. ОШ „Момчило Живојиновић”	1399	120
6. ОШ „Свети Сава”	860	102
7. ОШ „Живомир Савковић”	286	4

Даље, анализа показује да је у последње три школске године 9 ученика престално да похађа младеновачке основне школе, а највише осипања је било у VII и VIII разреду (укупно 5 ученика, од чега су 3 девојчице). Школе не воде евиденцију деце која се исписују из школе према националности, те није могуће утврдити колико је међу њима било Рома. Међутим, из школа наводе да овде није реч о раном напуштању образовања, већ о томе да су ученици променили пребивалиште и уписали се у другу школу или су напунили 15 година и прешли у Школу за образовање одраслих и тамо наставили даље образовање. Као највећи изазови са којима се суочавају ромски ученици у основном образовању идентификовани су: нередовно похађање наставе, лоши материјални услови ромских породица, рано неформално радно ангажовање, непознавање

српског језика, тешко праћење наставног градива, немогућност успостављања контакта са родитељима, лоша сарадња школа са родитељима итд.

Ни у једној школи се не реализује изборни предмет Ромски језик са елементима националне културе, нити постоје наставници који поседују сертификат за извођење овог предмета. Међународни дан Рома се обележава само у ОШ „Свети Сава”, док остале школе које похађају ромски ученици не обележавају 8. април.

3.6.3 Средње, више и високо образовање

У Младеновцу постоје две средње школе – Гимназија и Техничка школа Младеновац, које је у школској 2023/24. години похађао 1181 ученик, а међу којима је било и 11 ученика ромске националности (0,93%). Највећа заинтересованост ромских средњошколаца је за похађање образовних профила у Техничкој школи Младеновац. У средњим школама нема педагошких асистената нити ментора који помажу и прате напредак ромских ученика.

Табела 8. Број младих ромске националности обухваћених средњошколским образовањем у школској 2023/24. години у Младеновцу

Назив индикатора	Укупан број ученика	Број девојчица	Број дечака
Број деце обухваћене средњошколским образовањем	1.181	Нема података	Нема података
Број деце ромске националности која су обухваћена средњошколским образовањем	11	4	7

Већина ученика образовање наставља захваљујући примени афирмативних мера приликом уписа у средње школе, па је тако у последње три школске године укупно 49 младих Рома из Младеновца уписало средње школе захваљујући овим мерама. Такође, подаци указују и на један врло охрабрујући тренд, а то је да девојчице ромске националности чешће настављају образовање и уписују средњу школу у односу на дечаке. Тако је у посматраном периоду 28 девојчица (57,1%) уписало средњу школу путем афирмативних мера у односу на 21 дечака (42,9%).

Табела 9. Број ученика ромске националности из Младеновца који су уписали средњу школу применом афирмативних мера у последње три школске године

Школска година	Укупно	Девојчице	Дечаки
2021/2022.	18	10	8
2022/2023.	13	8	5
2023/2024.	18	10	8
УКУПНО:	49	28	21

Извор: Упитник за прикупљање података за потребе израде ЛАП-а за социјалну инклузију Рома и Ромкиња

Међу кључним изазовима за средњошколце ромске националности, које би у наредном периоду требало решавати, идентификовани су: рана удаја, рано радно ангажовање, лоши материјални услови породица за наставак образовања, као и непознавање значаја и изостанак подршке родитеља за наставак образовања.

Када говоримо о вишем и високом образовању, расположиви подаци показују да тренутно у Младеновцу има најмање четворо студената ромске националности, али нико од њих не прима студентску стипендију која се финансира из општинског буџета.

3.6.4 Локалне политике и праксе у области образовања

Из општинског буџета у последње две школске године су финансирани: превоз за основну школу, школски прибор и стипендије за студенте. Извршени расходи из буџета по овом основу су представљени у Табели 11.

Табела 10. Извршени расходи буџета ГО Младеновац у периоду 2022–2024. године за потребе уџбеника, ужине, трошкова превоза и стипендија у РСД

Врста права	Школска 2022/2023.			Школска 2023/2024.		
	Укупно у динарима	Број деце корисника права	Број деце ромске национал.	Укупно у динарима	Број деце корисника права	Број деце ромске национал.
Уџбеници	0	0	0	0	0	0
Школски прибор	325.000	0	око 260	400.000	0	262
Превоз за основну школу	13.286.636	нема података	нема података	19.006.169	нема података	нема података
Превоз за средњу школу	0	0	0	0	0	0
Стипендије за средњошколце	0	0	0	0	0	0
Стипендије за студенте	3.800.000	нема података	нема података	3.680.000	нема података	нема података

Највише новца на годишњем нивоу се издаваја за превоз ученика за основну школу и овај расход се у последње две школске године кретао од 13,2 милиона РСД (2022/23.) до 19 милиона РСД у школској 2023/24. години. Превоз је бесплатан за све основце, али се не води евиденција колико основаца ромске националности користи превоз до школе. За студентске стипендије се из локалног буџета на годишњем нивоу издваја просечно око 3,7 милиона РСД, али међу добитницима стипендије нема студената ромске националности.

Додатно, Центар за социјални рад – одељење Младеновац издаваја средства за превоз ромских основаца који су примаоци НСП, као и за стипендије за све врло добре и одличне средњошколце, односно стипендије за студенте из социјално угрожених породица. Сви ученици ромске националности добијају бесплатне уџбенике, те се ова средства не издвајају из општинског буџета, али ГО Младеновац издваја средства за куповину школског прибора за све ромске ђаке од I до VIII разреда – 325.000 РСД (2023) и 400.000 РСД (2024).

Такође, из буџета ГО Младеновац се годинама уназад финансира пројекат „Буди своја најбоља инвестиција” у оквиру кога се у Техничкој школи сваког викенда организује бесплатна припремна настава из српског језика и математике за упис на факултете и високе школе. Међу полазницима припремне наставе има и средњошколаца ромске националности. До 2022. године из локалног буџета су се финансирани и бесплатни часови енглеског језика за децу ромске националности.

Предшколска установа у Младеновцу не организује полудневне програме за децу узраста од 4,5 до 5,5 година који су финансирани из локалног буџета, те ови програми нису доступни ни деци ромске националности.

На фокус групи са представницима ромске заједнице, потврђени су сви претходно наведени налази анализе у области образовања. Такође, истакнуто је још и следеће:

- Нема довољно програма за промоцију уписивања деце и ученика у ППП, ОШ и СШ,
- Нема довољно програма о подизању свести о важности редовног похађања наставе,
- Недостатак програма, радионица и едукација за децу у раном узрасту од 3 до 7 година,
- Не постоје школе за учење српског језика (читање и писање) нити подршка ученицима основношколског узраста у савладавању наставног градива и писању домаћих задатака,
- Недостатак образовних профила у средњим школама у Младеновцу за које су заинтересовани млади из ромске заједнице (нпр. угоститељска школа – кувари, конобари, школа за негу лепоте – фризерски, козметичари, али и занати – керамичари, водоинсталатери итд.).
- Млади Роми који похађају Економско-угоститељску школу у Аранђеловцу имају изазов у обезбеђивању средстава за превоз до школе,
- Не постоје програми, радионице и трибине на тему историје и културе Рома у образовним институцијама,
- Критеријуми за средњошколске и студентске стипендије које се финансирају из буџета ГО Младеновац нису прилагођени ученицима из осетљивих група. Предложена је промена локалне одлуке о стипендирању ученика, како би се обезбедило додељивање стипендија за одређени број ученика ромске националности који постижу најбољи општи успех (уместо да критеријум буде одличан успех).

3.6.5 SWOT анализа у области образовања

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> – Доступност основних школа у већини насељених места; – Два педагошка асистента; – Стручан кадар у школама; – Из општинског буџета се финансира превоз за основце, школски прибор, стипендије за студенте; – Континуирана подршка локалних механизма са циљем смањења осипања ученика и наставка образовања; – ЦСР – одељење у Београду обезбеђује стипендије за врло добре и одличне ученике и студенте из осетљивих група; – Стипендирање најбољих ученика и студената; – Најмање четири студента ромске националности из Младеновца; – Пројекат „Буди своја најбоља инвестиција” у оквиру кога ГО обезбеђује бесплатну припремну наставу из српског језика и математике за упис на факултете и високе школе. 	<ul style="list-style-type: none"> – Неадекватна сарадња образовних институција у праћењу транзиције ученика од ППП, ОШ до СШ; – Мали број ромске деце обухваћен програмима раног развоја; – Недостатак капацитета у ПУ; – Нема педагошког асистента у ПУ; – Низак обухват деце ромске националности ППП (око 1/3 генерације); – Недостатак неформалних програма и радионица за децу у раном узрасту од 3 до 7 година; – Не постоје школице за учење српског језика нити подршка ученицима у савладавању наставног градива и писању домаћих задатака (језичка баријера); – Мали број педагошки асистената у ОШ; – Недовољан број програма за промоцију уписивања деце и ученика у ППП, ОШ и СШ и подизања свести о важности образовања; – Нередовно похађање наставе; – Лоши материјални услови ромских породица; – Рано неформално радно ангажовање; – Недоступност и лоша сарадња школа са родитељима – Изборни предмет Ромски језик са елементима националне културе се не реализује ни у једној школи; – Већина ОШ не обележава Међународни дан Рома; – Образовни профили у средњим школама нису прилагођени интересовањима младих Рома; – Непостојање дуалног образовања у средњим школама; – Напуштање образовања због ране удаје, раног неформалног радног ангажовања и лоших материјалних услова; – Роми који похађају средњу школу у Аранђеловцу имају проблема око плаћања превоза до школе; – Нема ученичких стипендија; – Критеријуми за добијање општинских стипендија су превисоки за ромске студенте.
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> – Афирмативне мере за упис у средње школе и на факултете; – Учешће у пројектима СКГО који се односе на подршку инклузији Рома; – Ученичке стипендије Министарства просвете; – Дуално образовање; – Сарадња са донаторима и организацијама које раде у области образовања (РЕФ, ЦОП...); – Локализација добрих пракси из окружења у области образовања и инклузије Рома. 	<ul style="list-style-type: none"> – Успоравање евроинтеграција и укидање ИПА фондова; – Повлачење донатора из Србије и гашење програма намењених инклузији Рома; – Светска политичка и економска криза; – Избијање нових пандемија; – Честе миграције ромске популације.

3.7 Запошљавање

Према подацима Националне службе за запошљавање у Младеновцу је на дан 31. децембра 2024. било 2164 незапослених лица, од тога 73 лица ромске националности (3,4%). Од овог броја 35,6% чине незапослене Ромкиње (26).

Табела 11. Укупан број незапослених лица и лица ромске националности у Младеновцу према евиденцији НСЗ у децембру 2024.

Датум		Укупан број незапослених	Број незапослених лица ромске националности
31. 12. 2024.	Укупно:	2.164	73
	Жене:	1.241	26

Извор: НСЗ

Као и у другим областима и овде званична евиденција не одговара стварном стању, те се претпоставља да су бројке знатно веће због Уставом прокламоване слободе неизјашњавања по националној основи. У евиденцији НСЗ као незапослена лица се по правилу налазе регистровани примоаци новчане социјалне помоћи, који најчешће паралелно остварују приходе кроз сезонске послове или рад у сивој економији, што веома отежава праћење њихове стварне незапослености и ниво економске активности.

Табела 12. Образовна структура лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ у Младеновцу, децембар 2024.

Датум		Укупан број	I	II	III	IV	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2	VIII
31. 12. 2024.	Укупно:	73	57	0	13	3	0	0	0	0	0	0
	Жене:	26	18	0	6	2	0	0	0	0	0	0

Извор: НСЗ

Када говоримо о образовној структури незапослених лица ромске националности у Младеновцу, највећи број – 57 лица је без стручне спреме или има само завршену основну школу (78,1%), што је за нијансу боље него на националном нивоу где је око 80–85% незапослених Рома без завршене средње школе. Чак 69,2% незапослених Ромкиња у Младеновцу се налазе у овој категорији лица. Без запослења је и 16 лица ромске националности са завршеним III и IV степеном средњег образовања (21,9%), а међу њима је и осам Ромкиња. Из приложеног се може закључити да су незапослени Роми углавном неквалификовани радници који годинама раде у „сивој зони” на сезонским и другим физичким пословима, док су истовремено примоаци НСП и воде се на евиденцији НСЗ као незапослени.

Табела 13. Старосна структура лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ у Младеновцу, децембар 2024.

Датум		Укупан број	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–65
31. 12. 2024.	Укупно:	73	4	6	7	14	14	6	10	7	2	3
	Жене:	26	1	3	2	7	5	0	3	4	0	1

Извор: НСЗ

Према званичној евиденцији, највећи број незапослених Рома у децембру 2024. је био старосне доби од 30 до 39 година (28), што чини 38,4% свих незапослених Рома у Младеновцу. Највећи број незапослених Ромкиња се налази у истом старосном добу, њих 12, односно 46,2%. Млади Роми старосне доби од 15 до 29 година чине скоро четвртину свих незапослених лица ромске националности (23,3%), од чега је око 35,3% младих Ромкиња (6), што указује на потребу за јачањем мера активне политике запошљавања усмерених ка овој циљној групи.

Табела 14. Број лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ према дужини тражења посла у Младеновцу, децембар 2024.

Датум		Укупан број	до 1 год.	1–2 год.	2–3 год.	3–5 год.	5–8 год.	8–10 год.	преко 10 год.
31. 12. 2024.	Укупно:	73	29	5	4	2	11	12	10
	Жене:	26	10	2	2	1	5	6	0

Извор: НСЗ

Званични подаци показују да 2/5 свих незапослених Рома (39,7%) чека на посао до годину дана, док 12,3% на посао чека од 1 до 3 године. Међу онима који посао траже дуже од 5 година налазе се 33 лица (45,2%), а међу њима је 1/3 незапослених Ромкиња (33,3%). У Србији је просек дуготрајне незапослености (преко 5 година) за ромску популацију око 12–15%, што показује да је овај проблем вишеструко израженији у Младеновцу у односу на национални ниво.

3.7.1. Локалне политике и праксе у области запошљавања

У последње три године из буџета ГО Младеновац издвојено је укупно 9,3 милиона РСД за финансирање мера активне политике запошљавања. За јавне радове је у 2022. и 2023. години издвојено укупно 6,6 милиона РСД, док је у 2024. години субвенционисано запошљавање особа са инвалидитетом (ОСИ) у износу од око 2,6 милиона РСД. Кроз јавне радове је у овом периоду запослено шесторо Рома, по троје у 2022. и 2023. години.

Табела 15. Финансијска средства издвојена за реализацију мера активне политике запошљавања у периоду 2022–2024. из буџета ГО Младеновац у РСД

Године	Мера	Износ издвојених финансијских средстава
2022.	ЈАВНИ РАДОВИ	3.067.677,92
2023.	ЈАВНИ РАДОВИ	3.032.800,00
2023.	ЈАВНИ РАДОВИ – ОСИ	563.200,00
2024.	СУБВЕНЦИЈЕ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ ОСИ	2.674.913,00
	УКУПНО:	9.338.590,92

Извор: Упитник за прикупљање података за потребе израде ЛАП-а за социјалну инклузију Рома и Ромкиња

У истом периоду спроведене су и мере активне политике запошљавања Националне службе за запошљавање, које се финансирају из републичког буџета, а које су намењене теже запошљивим лицима у које спадају и Роми. Захваљујући овим мерама запослено је још 17 лица ромске националности – 14 лица кроз мере новог запошљавања намењене послодавцима и три лица кроз субвенције за samozapošljavanje. Међу њима је било осам жена (47%).

Програм функционалног основног образовања одраслих „Друга шанса” спроводи се у Школи за основно образовање одраслих Младеновац. У школској 2023/2024. години ову школу је похађао 141 полазник, међу којима је било 127 (90,07%) лица ромске националности. У посматраној школској години свих 35 полазника VIII разреда је завршило разред, али само њих 16 (45,71%) је положило завршни испит, те се сматра да су само они завршили основно образовање и васпитање по моделу ФООО. Такође, исте године је један полазник млађи од 17 година, који је завршио ФООО, конкурисао за упис у средњу школу на основу афирмативних мера и уписао Техничку школу у Младеновцу.

На фокус групи са представницима ромске заједнице, указано је на следеће у области запошљавања:

- Ниска мотивисаност Рома за формално запослење због губитка социјалних давања,
- Присутна је дискриминација од стране послодавца коју је тешко доказати, али је познато да поједини послодавци из Младеновца не желе да запосле Роме. Предложена је боља промоција програма НСЗ и субвенција послодавцима за запошљавање теже запошљивих лица, при чему фокус треба ставити на промоцију запошљавању Рома,
- Недовољна информисаност ромске заједнице о доступним програмима за запошљавање, samozapošljavanje, радне праксе, стажирање, обуке, како у оквиру мера које реализује НСЗ, тако и кроз друге програме,
- Потребно је усмерити пажњу и на незапослена лица ромске националности која се не налазе на евиденцији НСЗ,
- Недовољна је програма за доквалификацију и преквалификацију, али не постоји ни довољна мотивација ромске заједнице за укључивање у овакве програме,
- Не постоје програми за економско оснаживање ромских породица на територији ГО Младеновац.
- Млади Роми који су завршили средње школе нису запослени, што додатно демотивише друге да се школују.

3.7.2 SWOT анализа у области запошљавања

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> – Усвојен Локални акциони план запошљавања ГО Младеновац за период 2024–2026. – Мобилни тим за социјално укључивање Рома – Спровођење редовних истраживања тржишта рада од стране НСЗ – Добра сарадња ЛС са НСЗ, ШООО, ГЦСР, Форумом Рома Србије – Из буџета ГО се финансирају мере АПЗ: јавни радови, јавни радови за ОСИ, субвенције за запошљавање за ОСИ – База података о незапосленим лицима и послодавцима – Школа за основно образовање одраслих Младеновац спроводи програм „Друга шанса” 	<ul style="list-style-type: none"> – Непотпуна евиденција о стварној незапослености Рома – Лоша образовна структура ромске популације – Неусклађеност знања и компетенција са потребама тржишта рада – Велики проценат дугорочно незапослених лица из ромске популације (45,3%) – Велики број привремено спречених за рад међу незапосленим Ромима – Немогућност уписа ромске деце у вртић – спреченост мајки за радно ангажовање – Млади Роми са завршеном средњом школом су често незапослени, што је демотивишући фактор за остале – Ниска мотивисаност Рома за формално запослење због губитка социјалних давања – Недовољна информисаност Рома о доступним програмима за запошљавање и samozapošljavanje – Присутна дискриминација од стране појединих послодаваца који не желе да запошљавају Роме – Недовољно програма за доквалификацију и преквалификацију, као и економско оснаживање Рома
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> – Програми и мере АПЗ које се финансирају из републичког буџета – Програми стажирања младих Рома у оквиру републичких институција – РЕФ стипендије за радну праксу Рома код послодаваца – Посебни конкурси НСЗ за samozapošljavanje лица ромске националности – Функционално основно образовање одраслих – Програми економског оснаживања Рома које финансирају страни донатори – Привлачење нових инвеститора и отварање нових радних места – Дуално образовање – Сарадња са едукативним центрима и програмима за преквалификацију и доквалификацију 	<ul style="list-style-type: none"> – Ниске субвенције НСЗ за samozapošljavanje – Рад на црно (сива економија) – Неизјашњавање лица ромске националности о националној припадности – Економска криза и смањење животног стандарда – Повлачење инвеститора и затварање радних места – Повлачење фондова и донатора из Србије – Лоша политичка ситуација

3.8 Становање

Према укрштеним подацима Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Републике Србије о подстандардним ромским насељима и евиденције ГО Младеновац, Роми на територији Младеновца живе у пет подстандардних насеља: Карађорђева, Мали Пролаз, Баташево, Станојевац/Влашка и Сенаја.

Табела 16. Подстандардна ромска насеља у ГО Младеновац

Назив насеља:	Карађорђево						
Опис положаја:	Интегрисан у формално насеље	Површина:	428.433 квм	Процењена старост насеља:	15–45 година		
Грађевински материјал:	Слаби материјали, неподобни за градњу	Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:	51–100 јединица		
Тип грејања:	Чврсто гориво (дрво, угаљ)			Број становника:	201–500 становника		
Постоји водоводна мрежа:	да	Статус водоводне мреже:	У функцији		Покривеност водоводном мрежом:	< 60%	
Постоји канализациона мрежа:	да	Статус канализационе мреже:	Изведена 657м, али није у функцији, испумпава се из одређеног дела који прелива		Покривеност кан.мрежом:	< 10%	
Тип септичке јаме:	Непропусна септичка јама						
Постоји електрична мрежа:	да	Статус електричне мреже:	У функцији		Покривеност електричном мрежом:	30 – 70%	
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете:	У функцији		Покривеност уличном расветом:	< 30%	
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	да	Тип коловоза:	асфалт	Покривеност унутрашње саобраћајнице	30 – 70%
Покривеност планском документацијом:	Цела територија насеља		Тип планске документације:		Просторни план општине		
План 2:	Генерални урбанистички план		План 3:		План детаљне регулације		
Спровођење планова:	директно		Започета разрада плана:				
Степен легализације објеката	Објекти треба да се легализују (< 10% легализовано)		Предато за легализацију:	< 30% објеката	Облик власништва:	Мешовито	
Назив насеља:	Мали Пролаз						
Опис положаја:	Интегрисан у формално насеље	Површина:	242.779 квм	Процењена старост насеља:	> 45 година		
Грађевински материјал:	Слаби материјали, неподобни за градњу	Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:	51–100 јединица		
Тип грејања:	Чврсто гориво (дрво, угаљ)			Број становника:	201–500 становника		
Постоји водоводна мрежа:	да	Статус водоводне мреже:	У функцији		Покривеност водоводном мрежом:	< 60%	
Постоји канализациона мрежа:	да	Статус канализационе мреже:	У функцији		Покривеност канализационом мрежом:	< 50%	
Тип септичке јаме:	Пропусна септичка јама						
Постоји електрична мрежа:	да	Статус електричне мреже:	У функцији		Покривеност електричном мрежом:	30 – 70%	
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете:	У функцији		Покривеност уличном расветом:	< 30%	
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	да	Тип коловоза:	асфалт	Покривеност унутрашње саобраћајнице	30 – 70%
Покривеност планском документацијом:	Цела територија насеља		Тип планске документације:		Просторни план општине		
План 2:	Генерални урбанистички план		План 3:				

Спровођење планова:	директно			Започета разрада плана:			
Степен легализације објеката	Објекти треба да се легализују (< 10% легализовано)			Предато за легализацију:	< 30% објеката	Облик власништва:	мешовито
Назив насеља:	Баташево						
Опис положаја:	Интегрисан у формално насеље	Површина:	73.250 квм	Процењена старост насеља:	15–45 година		
Грађевински материјал:	Слаби материјали, неподобни за градњу	Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:	51–100 јединица		
Тип грејања:	Чврсто гориво (дрво, угаљ)			Број становника:	201–500 становника		
Постоји водоводна мрежа:	да	Статус водоводне мреже:	У функцији		Покривеност водоводном мрежом:	< 80%	
Постоји канализациона мрежа:	да	Статус канализационе мреже:	У функцији		Покривеност канализационом мрежом:	< 70%	
Тип септичке јаме:	Непропусна септичка јама						
Постоји електрична мрежа:	да	Статус електричне мреже:	У функцији		Покривеност електричном мрежом:	> 70%	
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете:	У функцији		Покривеност уличном расветом:	< 30%	
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	да	Тип коловоза:	асфалт	Покривеност унутрашње саобраћајнице	30 – 70%
Покривеност планском документацијом:	Цела територија насеља			Тип планске документације:		Просторни план општине	
План 2:	Генерални урбанистички план			План 3:			
Спровођење планова:	директно			Започета разрада плана:			
Степен легализације објеката	Објекти треба да се легализују (< 10% легализовано)			Предато за легализацију:	< 30% објеката	Облик власништва:	мешовито
Назив насеља:	Станојевац (Влашка)						
Опис положаја:	Интегрисан у формално насеље	Површина:	194.146 квм	Процењена старост насеља:	> 45		
Грађевински материјал:	Грађевински материјали који обезбеђују трајност и сигурност	Постоји одношење отпада:	не	Број кућа:	10 јединица		
Тип грејања:	Чврсто гориво (дрво, угаљ)			Број становника:	70 становника		
Постоји водоводна мрежа:	не	Статус водоводне мреже:	планирана		Покривеност водоводном мрежом:	0	
Постоји канализациона мрежа:	не	Статус канализационе мреже:	планирана		Покривеност канализационом мрежом:	0	
Тип септичке јаме:	Пропусна септичка јама						
Постоји електрична мрежа:	да	Статус електричне мреже:	У функцији		Покривеност електричном мрежом:	> 70%	
Постоји улична расвета:	не	Статус уличне расвете:	планирана		Покривеност уличном расветом:	0	
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	да	Тип коловоза:	туцаник	Покривеност унутрашње саобраћајнице	30 – 70%
Покривеност планском документацијом:	Цела територија насеља			Тип планске документације:		Просторни план општине	

План 2:		План 3:					
Спровођење планова:	директно	Започета разрада плана:					
Степен легализације објеката	Објекти треба да се легализују (< 10% легализовано)	Предато за легализацију:	> 70%	Облик власништва:	приватно		
Назив насеља:	Сенаја						
Опис положаја:	Интегрисан у формално насеље	Површина:	348.474 квм	Процењена старост насеља:	> 45 година		
Грађевински материјал:	Грађевински материјали који обезбеђује трајност и сигурност	Постоји одношење отпада:	не	Број кућа:	15–50 јединица		
Тип грејања:	Чврсто гориво (дрво, угаљ)			Број становника:	100–200 становника		
Постоји водоводна мрежа:	не	Статус водоводне мреже:	планирана	Покривеност водоводном мрежом:	0		
Постоји канализациона мрежа:	не	Статус канализационе мреже:	планирана	Покривеност канализационом мрежом:	0		
Тип септичке јаме:	Пропусна септичка јама						
Постоји електрична мрежа:	да	Статус електричне мреже:	У функцији	Покривеност електричном мрежом:	> 70%		
Постоји улична расвета:	не	Статус уличне расвете:	планирана	Покривеност уличном расветом:	0		
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	да	Тип коловоза:	туцаник	Покривеност унутрашње саобраћајнице	< 30%
Покривеност планском документацијом:	Цела територија насеља		Тип планске документације:		Просторни план општине		
План 2:		План 3:					
Спровођење планова:	директно	Започета разрада плана:					
Степен легализације објеката	Објекти треба да се легализују (< 10% легализовано)	Предато за легализацију:	> 70% објеката	Облик власништва:	приватно		

Извор: „База података за праћење мера за инклузију Рома” – секција „Становање”, Републичког завода за статистику

Анализа показује да два од пет ромских насеља у Младеновцу нема водоводну мрежу – Сенеја и Баташево, док је покривеност водоводном мрежом у осталим ромским насељима мања од 60%, осим у Баташеву које има воду. Само два ромска насеља имају функционалну канализациону мрежу (Баташево, где је покривеност овом мрежом мања од 70% и Мали Пролаз, који је покривен мање од 50%), док је у насељу Карађорђево у једном делу (мање од 10%) изграђена канализациона мрежа која није у функцији. Сва насеља су покривена функционалном електричном мрежом, док улична расвета постоји у 3 од 5 ромских насеља (Карађорђево, Баташево, Мали Пролаз), али је њена покривеност у овим насељима мања од 30%. Асфалтиране приступне саобраћајнице воде ка насељима: Карађорђево, Мали Пролаз и Баташево (просечна покривеност 30–70%), док су у осталим насељима путеви посути туцаником. У свим насељима постоји велики број нелегалних објеката (број легалних објеката је мањи од 10%), док је број поднетих захтева за легализацију мањи од 30% у Карађорђевој, Малом Пролазу и Моравској, а у Сенеји и Баташеву мањи од 70%.

Према доступним подацима, процењује се да око 200 ромских породица живи у неусловним објектима лошег квалитета, као и да 150 ромских породица нема приступ канализационој мрежи. Иако су сва насеља покривена електричном мрежом, велики број домаћинстава је, због дуговања за струју, искључен са снабдевања електричном енергијом, па многи од њих себи обезбеђују нерегуларан прикључак.

Насеља Карађорђево, Баташево и Мали Пролаз имају донет одговарајући урбанистички план на основу кога се могу извршити неопходне грађевинске интервенције за унапређење и озакоњење појединачних објеката. Такође, захваљујући постојећој планској документацији за насеље Карађорђево могуће је спровести пројекат делимичне реконструкције и изградње канализационе мреже, која је у овом насељу горући инфраструктурни проблем. Наиме, ово насеље се налази на најнижој коти у градском језгру и атмосферске падавине се сливају директно у њега што доводи до плављења објеката у којима живе ромске породице. Изградња канализационе мреже би решила проблем, али је вредност ове инвестиције процењена на око 19 милиона РСД за шта тренутно није могуће обезбедити средства из локалног буџета, па се средства настоје обезбедити из донација. До сада је општина, за решавање проблема изливања канализације у Карађорђевој, обезбедила 4.266.400,00 РСД за набавку црпне станице фекалне канализације са колектором и две пумпе за испумпавање воде.

Такође, у насељу Мали Пролаз је потребно завршити део канализационе мреже, а вредност ове инвестиције се процењује на око 3 милиона РСД.

ГО Младеновац има у плану израду студије оправданости расељавања ромског насеља у Карађорђевој улици у коме живи око 200 ромских поодица, с циљем адекватног стамбеног збрињавања ових ромских породица.

3.8.1. Локалне политике и праксе у области становања

У Младеновцу је успостављена правно-техничка помоћ ромској популацији у циљу регулисања имовинско-правног статуса нелегалних објеката и убрзања процеса легализације. Ове активности су реализоване кроз донаторски пројекат у 2021. години. Додатно, грађанима ромске националности је као и свим осталим грађанима доступна бесплатна правна помоћ коју пружа Служба правне помоћи, те се овај институт може користити и за решавање проблема у процесу озакоњења нелегалних објеката у којима живе ромска домаћинства.

С обзиром на то да је Младеновац градска општина и да није носилац права јавне својине на непокретностима које се налазе на његовој територији, он нема надлежности у вези са располагањем станова за социјално становање, јер је то искључива надлежност Града Београда. Ово знатно отежава решавање проблема стамбеног збрињавања ромских породица које живе у тешким условима, било кроз доделу станова за социјално становање или спровођење мера унапређења постојећих објеката у ромским насељима. С обзиром на то да управа ГО Младеновац нема евиденцију станова за социјално становање на својој територији, није могуће утврдити ни да ли међу корисницима тих станова има Рома и колико.

У претходном периоду ГО Младеновац је била фокусирана на решавање проблема изливања канализације у ромском насељу у Карађорђевој улици, па је тако обезбедила око 4,2 милиона РСД за набавку црпне станице са колектором и две пумпе за испумпавање воде. Додатно, за адаптацију заједничког купатила за становнике 16 мобилних кућа у истом насељу обезбеђено је 1.600.000 РСД, а из локалног буџета се финансира и плаћање рачуна за воду, смеће, канализацију и струју за ових 16 мобилних јединица (контејнера) у којима живе ромске породице (око 1.000.000 РСД на годишњем нивоу).

Додатно, захваљујући програмима Комесеријата за избеглице и миграције РС, у последњих пет година 34 лица ромске националности су решила своје стамбено питање доделом грађевинског материјала за адаптацију стамбеног објекта (30 лица) и откупом сеоских домаћинства са окућницом (четири лица).

На фокус групи са представницима ромске заједнице, потврђени су претходни налази у вези са недостајућом инфраструктуром у ромским насељима и указано је на следеће проблеме:

- У великом броју објеката постоје нелегални прикључци на електричну енергију који су небезбедни.
- Често избијају пожари у ромским насељима због лоших и неадекватних електричних инсталација.
- У великом броју објеката не постоје елементарни услови за становање – мали простор у којима живе вишечлане породице, без санитарног чвора, лоше инсталације, влага итд.
- Не постоје програми подршке за трајно стамбено збрињавање угрожених породица.
- Постоји потреба за решавањем правно-имовинских односа и власништва над имовином да би се објекти легализовали.

3.8.2 SWOT анализа у области становања

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> – Добра организација у планирању и реализацији инвестиција у инфраструктуру – Постојање Генералног урбанистичког плана – Постојање просторног плана за сва сеоска насеља – Постојање плана детаљне регулације за ромска насеља: Карађорђева, Мали Пролаз и Моравска – Бесплатна правна помоћ у процесу легализације објеката – Добра сарадња са Градом Београдом по питању планирања инвестиција – Урађена адаптација заједничког купатила за становнике 16 мобилних кућа у Карађорђевој – Из буџета се плаћају рачуни за воду, смеће, канализацију и струју за 16 мобилних јединица (контејнера) у којима живе ромске породице у Карађорђевој 	<ul style="list-style-type: none"> – Ненадлежност за усвајање урбанистичких планова – Ненадлежност за изградњу улица – Недостатак финансијских средстава за унапређење инфраструктуре – Мањак стручно оспособљеног кадра – Нерешено питање одвођења површинских вода и поплаве у ромском насељу Карађорђевој – Велики број нелегалних објеката у којима живе ромске породице – Нерешени имовинско-правни односи на објектима и земљишту – Недостајућа водоводна и канализациона инфраструктура у ромским насељима – 150 ромских породица нема приступ канализационој мрежи – Неасфалтиране улице у ромским насељима – Ненадлежност општине за изградњу социјалних станова и располагање постојећим становима за социјално становање – Неусловност постојећих стамбених објеката у којима живи око 200 ромских породица (слаби материјали, лоше инсталације, мали простор, негде без мокрог чвора итд.) – Није урађена студија оправданости расељавања ромског насеља у Карађорђевој улици

ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> – Усвајање новог Закона о легалитацији – Донаторска средства и пројекти који пружају подршку изради техничке документације за озакоњење нелегалних објеката – Пројекти Комесаријата за избеглице и миграције за доделу грађевинског материјала и финансирање откупа сеоских домаћинстава за Роме ИРЛ и повратнике по реадмисији – Донаторски пројекти за изградњу зграда за социјални становање 	<ul style="list-style-type: none"> – Правна несигурност (честе промене Закона о планирању и изградњи/легализацији) – Електронски поступак прибављања документације за одобрење изградње (додатни трошкови, непознаница за ромску популацију) – Поскупљење грађевинског материјала што поскупљује изградњу станова за социјално становање – Елементарне непогоде које додатно оштећују објекте у којима живе ромске породице – Економска криза и смањење буџета за инвестиције и унапређење инфраструктуре – Повлачење донатора

3.9 Здравствена заштита

Дом здравља „Младеновац” је једина установа примарне здравствене заштите на територији општине Младеновац. Услуге се пружају у централној згради дома здравља и у 13 сеоских амбуланти (Велика Крсна, Ковачевац, Јадњило, Рабровац, Међулужје, Марковац, Пружатовић, Велика Иванча, Кораћица, Влашко Поље, Дубона, Шепшин и Сенаја). Роми најчешће користе услуге здравствене заштите у централној згради или у амбулантама које се налазе у њиховим селима. Нема прецизних података о здравственом стању и корисницима услуга здравствене заштите ромске националности, јер се здравствена евиденција не води према националној припадности пацијената.

Ситуацију тренутно отежава и то што у Младеновцу не постоји здравствена медијаторка, која је у ранијем периоду била ангажована у оквиру Службе поливалентне патронаже ДЗ „Младеновац” и која је умногоме олакшавала Ромима приступ здравственој заштити (вађење здравствене књижице, заказивање прегледа, издавање рецепата, теренски обилазак насеља са патронажом итд.) и водила евиденцију о здравственом стању корисника ромске националности. За анализу су делимично коришћени подаци из периода 2018. када је постојала здравствена медијаторка, као и нови подаци које је обезбедио ДЗ „Младеновац”.

Званична статистика на републичком нивоу указује да је стопа смртности код ромске популације виша него код других националних мањина у Србији, а просечни животни век 12 година краћи у односу на просек. Процењена стопа смртности одојчади у ромским насељима износи 13 на 1000 живорођене деце, што је дупло већа стопа смртности од националног просека. Захваљујући увођењу здравствених медијаторки, смањена је смртност ромске одојчади за 50%, а значајно је повећан обухват имунизацијом деце у ромским насељима (узраста 24–35 месеци) са 44% у 2014. години на 63% у 2019. години. У Младеновцу је проценат вакцинисане деце ромске националности у истој години био већи и износи је око 70%.

Тешко је дати процену колико тренутно Рома не поседује здравствено осигурање, а према подацима из 2019. године око 10 лица ромске националности није имало здравствену књижицу, док је 950 њих имало изабраног лекара (84,1%). Процењује се да је редовним гинеколошким прегледима у 2024. години обухваћено око 100 Ромкиња, односно око 18,5%.

Доступни подаци указују да око 60% трудница ромске националности одлази редовно на гинеколошке прегледе (2018), као и да су све породице и деца обухваћени патронажним посетама (100%). У 2024. години је 131 породица и 236 деце ромске националности било обухваћено патронажним посетама постантално. При ДЗ „Младеновац” није формирано развојно саветовалиште.

Према подацима из 2018. године обухват деце ромске националности школског узраста редовним систематским прегледима у Младеновцу је износио око 70%, док је у школској 2024/25. години 156 ученика ромске националности било обухваћено редовним систематским прегледима. При ДЗ „Младеновац” формирано је Саветовалиште за младе и њега похађа око 30% младих из опште популације узраста од VI разреда основне школе до II разреда средње школе, али према проценама само је 10 ромских адолесцената укључено у рад Саветовалишта за младе.

На нивоу општине нису рађена посебна истраживања о здравственом стању ромске популације, нити је о томе могуће пронаћи податке у здравственој евиденцији која се не води према етничкој припадности пацијената. Али за добијање потпуније слике можемо се ослонити на званична истраживања на националном нивоу,⁸ која као негативне факторе који утичу на здравље лица ромске националности наводе: сиромаштво, лоше животне услове, друштвену искљученост и смањену доступност здравствене заштите. То пре свега утиче на повећану смртност деце. Сиромаштво је око шест пута распрострањеније и чак 10 пута дубље у ромској него у општој популацији. Све ово указује на неопходност предузимања активности на повећању знања и информисања о правима на здравствену заштиту, о здрављу и здравим стилевима живота у ромској популацији са посебним акцентом на унапређење здравствене заштите деце и жена у репродуктивном периоду.

На фокус групи са представницима ромске заједнице указано је на следеће проблеме у области здравствене заштите:

- Мали број гинеколога на територији ГО Младеновац,
- Нема довољно едукација на тему здравствено-васпитног рада,
- Недостаје чешћи теренски рад са ромском заједницом у вези превенције здравља и обављања превентивних прегледа,
- Процењује се да постоји одређени број лица ромске националности која су у ризику од непожељног понашања и коришћења недозвољених супстанци,

⁸ Србија – ромска насеља – Истраживање вишеструких показатеља 2019., доступно на: https://www.stat.gov.rs/media/5611/mics6_izvestaj_srbija.pdf

– Слаби хигијенски услови у појединим ромским домаћинствима и насељима утичу на лоше здравствено стање (посебно у Карађорђевој постоје изазови када је у питању хигијена у насељу, како због животиња (коња) које поседују одређене породице, тако и због изливања атмосферских вода након падавина и поплава.

3.9.1 SWOT анализа у области здравствене заштите

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Доступност примарне здравствене заштите на читавој територији општине (ДЗ и 13 амбуланти) - Знање, мотивисаност и посвећеност постојећег медицинског особља - Усвојен План јавног здравља за територију ГО Младеновац за период 2021–2026. - Све породиље и бебе су обухваћене паронажним посетама пренатално и постнатално - Формирано Саветовалиште за младе 	<ul style="list-style-type: none"> - Здравствена евиденција се не води према националној припадности пацијената - Недостатак медицинског особља - Није ангажована здравствена медијаторка - 70% деце ромске националности је вакцинисано у складу са националним календаром имунизације - 70% деце ромске националности је обухваћено редовним систематским прегледима - Лоша дентална хигијена код деце - Већина Рома има здравствено осигурање - Мали број гинеколога на територији ГО Младеновац - Нема довољно едукација на тему здравствено-васпитног рада - Недостаје чешћи теренски рад са ромском заједницом у вези превенције здравља и обављања превентивних прегледа - Низак проценат Ромкиња које одлазе на превентивне прегледе код гинеколога - Низак проценат трудница иде редовно на гинеколошке прегледе - Недовољна информисаност ромске популације о превенцији здравља и хигијенским навикама - Низак ниво образовања и опште културе - Непостојање пројеката намењених унапређењу здравља ромске популације - Није формирано развојно саветовалиште - Мали проценат Рома је укључен у Саветовалиште за младе - На нивоу општине нису рађена посебна истраживања о здравственом стању ромске популације - Лоши хигијенски услови у појединим ромским насељима, поготово у Карађорђевој
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> - Донаторски пројекти у области инклузије Рома - Добијање сагласности за ново запошљавање медицинског особља у Дому здравља „Младеновац” - Ангажовање здравствене медијаторке преко Министарства здравља - Пројекти и иницијативе финансирани из међународних и домаћих извора у области здравља - Националне кампање намењене промоцији здравља и превенцији болести 	<ul style="list-style-type: none"> - Недоступност лекова, који нису бесплатни за одређене болести (шуга, вашљивост) које су заступљене код деце ромске националности - Честе миграције становништва из ромске популације и њихова недоступност за вакцинацију, систематске прегледе итд. - Забрана запошљавања у јавном сектору - Одлазак стручног кадра у иностранство - Избијање нових епидемија и пандемија - Светска економска и политичка криза - Мали број донаторских програма и пројеката намењених унапређењу здравственог стања најугроженијих категорија становништва

3.10 Социјална заштита

Право на социјалну заштиту имају појединци и породице којима је неопходна друштвена помоћ и подршка у савладавању социјалних и животних тешкоћа, а законом утврђена права и услуге социјалне заштите остварују се преко Центра за социјални рад.⁹ Јавна овлашћења у области социјалне и породично-правне заштите у Младеновцу врши Градски центар за социјални рад – одељење у Младеновцу (у даљем тексту: ГЦСР). Такође, у области социјалне заштите у Младеновцу још делују: Геронтолошки центар Београд, у оквиру кога функционише дневни боравак за старе и служба помоћи у кући, Геронтолошки центар Младеновац који пружа услугу домског смештаја одраслих и старих лица, као и Центар за смештај и дневни боравак деце и омладине ометене у развоју, у оквиру кога делује дневни боравак за ова лица.

Према евиденцији ГЦСР – одељење Младеновац, у 2024. години је било 4.995 (3.002 жена и 1.993 мушкарца) корисника социјалне и породично-правне заштите, што чини 10,2% од укупне популације општине. Удео Рома и Ромкиња међу корисницима права и услуга социјалне заштите је износио 57% (2.847). Званични подаци показују да је у 2024. години 83% ромских домаћинстава примало новчану социјалну помоћ. Овако висок удео указује на структурну зависност ромских домаћинстава од новчане социјалне помоћи, што представља изазов у правцу преласка ка мерама активне инклузије. Није познато који проценат деце ромске националности прима дечји додатак, јер се евиденција о томе не води према етничкој припадности.

Роми су највише заинтересовани за услуге из области материјалних давања – једнократне новчане помоћи, новчане социјалне помоћи, бесплатан оброк, интервентне једнократне новчане помоћи, стипендије, повремене једнократне новчане помоћи за школски прибор, повремене једнократне новчане помоћи за једнородитеље породице, сталне новчане помоћи за лица старија од 65 година итд.

Бројни су изазови са којима се суочавају стручни сарадници ГЦСР – Одељење у Младеновцу у раду са корисницима ромске националности. Један од њих је нередовно јављање корисника на евиденцију Националне службе за запошљавање или пријава запослења, од чега им зависи даље коришћење права на новчану социјалну помоћ. Затим, ромски ученици из породица које су примаоци новчане социјалне помоћи нередовно похађају основну школу, иако је основношколско образовање обавезно, па стручни сарадници ГЦСР заједно са психолозима и педагозима школа настоје да обезбеде редовност похађања школе.

До сада је евидентирано укупно 36 случајева оствареног права на пријаву места пребивалишта на адреси Центра за социјални рад – одељење Младеновац, од чега је шест корисника из ромске популације (три Ромкиње и три Рома).

3.10.1 Локалне политике и праксе у области социјалне заштите

У складу са Законом о социјалној заштити јединице локалне самоуправе се старају о задовољењу потреба грађана у области социјалне заштите, обезбеђују остваривање посебних потреба особа са инвалидитетом и заштиту права осетљивих група, те обезбеђују пружање услуга социјалне заштите. Град Београд има изузетно развијен сет мера материјалне подршке и услуга којима помаже појединцима и породицама у превазилажењу тешких ситуација. Нормативни основ за то представља Одлука о правима и услугама социјалне заштите¹⁰ којом су дефинисане услуге социјалне заштите и видови материјалне подршке које се финансирају из буџета Града Београда. ГЦСР – одељење Младеновац је надлежни орган за одлучивање о праву на услуге и материјалну подршку које се финансирају из градског буџета и буџета ГО Младеновац. Анализа показује да су се извршени расходи за социјалну заштиту из буџета ГО Младеновац у периоду 2022–2024. кретали у распону од 5,19% (2023) до 7,74% (2024) од укупно извршених буџетских расхода, што је на нивоу издвајања других локалних самоуправа у овој области.

Табела 17. Извршени расходи у програму 11 – Социјална и дечја заштита из буџета ГО Младеновац у периоду 2022–2024. у РСД

Шифре прог. активности	Назив програмских активности	Година		
		2022.	2023.	2024.
0001	Једнократне помоћи и други облици помоћи	2.999.325	961.677	699.916
0002	Породични и домски смештај, прихватилишта и друге врсте смештаја	4.642.677	4.475.661	3.565.363
0018	Подршка реализацији програма Црвеног крста	400.000	400.000	-
0019	Подршка деци и породици са децом	15.242.802	13.853.225	11.436.731
	УКУПНО:	23.284.804	19.690.563	15.702.010

⁹ Закон о социјалној заштити („Службени гласник РС”, број 24/11)

¹⁰ Одлука о правима и услугама социјалне заштите („Службени лист Града Београда”, бр. 55/11, 8/12, 42/12, 65/12, 31/13, 57/13, 37/14, 82/15, 4/16, 37/16, 56/16, 114/16, 102/17, 50/18, 103/18, 101/19, 115/19, 138/19, 17/20, 138/20, 40/21, 120/21, 109/22), доступно на:

¹¹ <https://gcsrbg.org/wp-content/uploads/2023/01/Odluka-o-pravima-i-uslugama-socijalne-zastite-2022.pdf>

Из претходне табеле се уочава да су се годишњи издаци за Програм 11 – Социјална и дечја заштита у периоду 2022–2024. кретали између 15,7 и 23,2 милиона РСД, те да у последње три године показују тенденцију смањења просечно за око 3,7 милиона РСД на годишњем нивоу. Овоме је, пре свега, допринело увођење нових информационих система СОЗИС и Социјална карта у рад ГЦСР – одељење Младеновац, захваљујући коме је смањен број неоснованих случајева остваривања права у области социјалне заштите, што је узроковало и смањење броја корисника социјалне заштите. Процентуално се из локалног буџета највише средстава издваја за подршку деци и породици са децом, што је општинску касу у 2024. години коштало око 11,4 милиона РСД (72,8%), а потом за плаћање породичног и домског смештаја, односно прихватилишта за шта је из локалног буџета исте године издвојено око 3,5 милиона РСД. У посматраном периоду значајно су смањени издаци за једнократне помоћи и друге облике помоћи који су локални буџет у 2022. коштали око 3 милиона РСД, а две године након тога око 700.000 РСД (умањење од 76,7%).

Према расположивим подацима, у последње три године (2022–2024) укупно 40 корисника ромске националности је остварило право на једнократну новчану помоћ, тј. на годишњем нивоу просечно око 13 лица из општинског буџета.

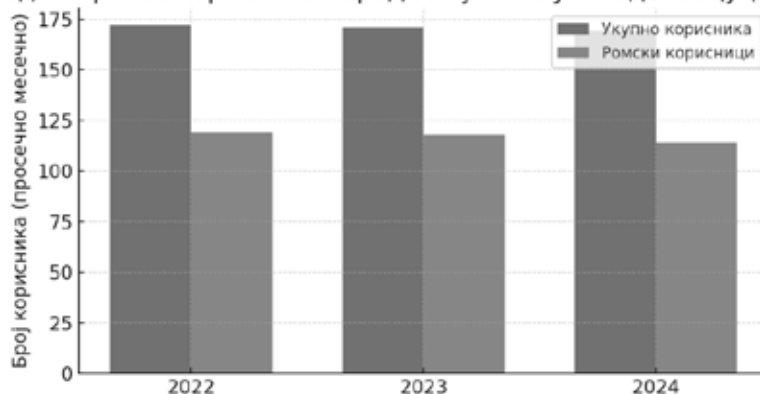
Табела 18. Издвојена средстава из буџета ГО Младеновац за новчану социјалну помоћ Ромима и Ромкињама у претходне три године

Година	Расподељена средства за кориснике ромске националности (РСД)	Укупно корисника ромске националности
2022.	1.000.000	16
2023.	730.000	13
2024.	685.000	11

Извор: Упитник за припрему ситуационе анализе за потребу израде ЛАП за инклузију Рома

У Младеновцу постоје две народне кухиње у којима бесплатан оброк у последње три године просечно добија око 170 корисника, при чему је око 84,5% корисника ромске националности. Уколико ове податке упоредимо са подацима из 2017. године, уочава се да је вишеструко смањен број корисника бесплатног оброка са 620 на 169 корисника у 2024. години (умањење од 72,7%), при чему је удео ромских корисника у истом периоду порастао са 70% на тренутних 84,5%.

Упоредни приказ корисника народне кухиње у Младеновцу (2022–2024)

На територији ГО Младеновац су доступне три дневне услуге социјалне заштите: дневни боравак за децу и омладину са сметњама у развоју, дневни боравак за старе и услуга помоћ у кући. Међутим, међу корисницима ових услуга нема лица ромске националности.

У претходном периоду је урађена свеобухватна анализа потреба Рома и Ромкиња за услугама социјалне заштите на територији Младеновца, која је показала да су угрожена лица највише заинтересована за материјална давања – једнократну новчану помоћ, новчану социјалну помоћ, бесплатан оброк, интервентну једнократну новчану помоћ, стипендије, повремену једнократну новчану помоћ за школски прибор или превоз, сталну новчану помоћ за лица старија од 65 година итд. Додатно, представници управе ГО Младеновац су идентификовали да ромске породице имају потребу за материјалном помоћи у натури (огрев, хигијенски пакети, прехранбени пакети итд.), али за овај вид подршке није могуће издвојити финансијска средства из локалног буџета без измене Одлуке о правима и услугама социјалне заштите Града Београда, која би требало да предвиди ове видове помоћи међу доступним видовима материјалне подршке.

3.10.2 SWOT анализа у области социјалне заштите

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Широки спектар установа из области социјалне заштите делује на територији Младеновца - Изузетно развијен сет мера материјалне подршке и услуга је предвиђен Одлуком о правима и услугама социјалне заштите Града Београда - Наменски опредељена буџетска средства за услуге социјалне заштите - Формиран Мобилни тим за инклузију Рома - Адекватне стручне компетенције стручних радника ГЦСР - Холистички приступ у решавању проблема - Добра сарадња и координација између ГЦСР и локалних институција (градска управа, полиција, ДЗ, школе, предшколска установа, НСЗ, итд.) - Увођење информационих система СОЗИС и Социјална карта у рад ГЦСР - Две народне кухиње - Урађена свеобухватна анализа потреба Рома и Ромкиња за услугама социјалне заштите на територији Младеновца 	<ul style="list-style-type: none"> - Ограниченост надлежности ГЦСР и ГО Младеновац у погледу увођења нових локалних услуга социјалне заштите за рањиве категорије становништва - Мањак стручног кадра и велики број предмета (давање предности кванитету над квалитетом) - Низак степен образованости ромске популације - Културолошки миље доприноси раним удајама и малолетничким браковима - 83% ромских домаћинстава прима новчану социјалну помоћ - Претежна ослоњеност ромске популације на материјална давања – НСП и једнократне, интервентне и повремене новчане помоћи - Нередовно јављање корисника на евиденцију НСЗ - Нередовно похађање школе деце прималаца НСП - Роми чине 84,5% корисника народних кухиња у Младеновцу - Незаинтересованост Рома за коришћење услуга социјалне заштите - Незаинтересованост породица за хранитељство - Материјална помоћ у природи није предвиђена градском Одлуком о правима и услугама социјалне заштите - Породично насиље
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> · Усвојена Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији 2022–2030. · Пројекти страних и домаћих донатора намењених унапређењу социјалне заштите рањивих група · Сарадња са ОЦД на пројектима намењеним осетљивим категоријама становништва · Планирање новог запошљавања у ГЦСР из буџета Града Београда 	<ul style="list-style-type: none"> · Забрана запошљавања у јавном сектору · Надлежности Града Београда и Републике Србије у области социјалне заштите · Економска криза и смањење животног стандарда · Неадекватан законски оквир који не прати текуће и актуелне потребе корисника социјалне заштите

3.11 Борба против циганизма и дискриминације

Грађани Србије су усвајањем Закона о забрани дискриминације добили могућност да се за сваки акт дискриминације по било ком личном својству обрете Поверенику за заштиту равноправности (у даљем тексту: повереник). Повереник је независан, самосталан и специјализован државни орган који ради на спречавању свих видова, облика и случајева дискриминације, као и на унапређивању остваривања и заштите равноправности физичких и правних лица у свим областима друштвених односа. Такође, овај орган спроводи и надзор над применом прописа о забрани дискриминације. На основу података сакупљених у процесу израде анализе стања, утврђено је да је повереник у последње две године примио шест притужби од физичких лица из Младеновца за дискриминацију по основу својства припадности ромској националној мањини. У поступку по пет притужби, у којима су поступци спојени, поступак је обустављен у складу са чланом 36, став 1, тачка 5. Закона о забрани дискриминације, јер је утврђено да нема повреде права на коју подносилац указује, док је у поступку по једној притужби поступак обустављен у складу са чланом 36, став 1, тачка 3. Закона о забрани дискриминације из разлога што је покренут судски поступак по истој ствари.

У ГО Младеновац не постоји локални омбудсман, чији је задатак да контролише поштовање права грађана у поступању и актима локалних органа и јавних служби. Стога није могуће добити увид да ли је у протеклом периоду било притужби од стране грађана ромске националности на поступање локалних органа власти и на шта су се те жалбе односиле.

Услуга бесплатне правне помоћи је установљена 2019. године и пружа је Служба правне помоћи у оквиру Одељења за општу управу ГО Младеновац. Право на бесплатну правну помоћ је саставни део права на правично суђење, које се прокламује међународним уговорима који успостављају гаранције за људска права, склопљених под окриљем Уједињених нација и Савета Европе. Лица која имају право на бесплатну правну помоћ су из категорије лица која примају новчану социјалну помоћ или испуњавају услове за ослобађање од плаћања трошкова поступка на основу закона и других прописа. У последње три године Служба правне помоћи је примила 101 захтев за бесплатну правну помоћ, а скоро сваки трећи захтев је поднело лице ромске националности (32,7%). Сви захтеви које су поднели Роми су у међувремену одобрени и решени. Већина њих се односила на развод брака и регулисање обавеза између бивших супружника у погледу издржавања деце.

Табела 20. Број поднетих и одобрених захтева за бесплатну правну помоћ у ГО Младеновац у периоду 2022–2024.

	2022.	2023.	2024.	УКУПНО
1. Број поднетих захтева	33	33	35	101
2. Број захтева који су поднети од стране припадника ромске националне мањине	8	12	13	33
3. Број одобрених захтева	30	31	32	93
4. Број одобрених захтева који су поднети од стране припадника ромске националне мањине	8	12	13	33
5. Број решених предмета припадника ромске националне мањине	8	12	13	33

Информације о пружању бесплатне правне помоћи су доступне на званичној интернет-страни ГО Младеновац, а у претходном периоду су реализоване и активности са циљем информисања грађана ромске националности о начинима остваривања бесплатне правне помоћи.

Повереник за заштиту равноправности је током 2024. године објавио резултате истраживања о перцепцији ромске заједнице о дискриминацији¹¹ према којима 34% испитаника сматра да је однос према Ромима другачији у односу на друге грађане. Скоро две трећине испитаника (64%) сматра да су ромска деца „малтретирана“ у образовним установама због свог етничког порекла, док готово половина испитаника (47%) сматра да се Роми теже запошљавају, јер послодавци не желе да међу запосленима имају Роми. Готово исти постотак испитаника (46%) сматра да постоји извесна дискриминација у погледу доступности базичне јавне инфраструктуре Ромима, као и да постоји извесна дискриминација (49% испитаника) у здравственим установама према припадницима ромске заједнице. Такође, извештај Повереника о перцепцији грађана и грађанки о дискриминацији у Србији из 2023. године показује да 61% испитаника верује да је заступљеност дискриминације према Ромима веома или углавном присутна.¹²

У Младеновцу до сада нису спроведена истраживања о перцепцији ромске заједнице о дискриминацији, нити истраживања о односу грађана и грађанки према дискриминацији, како би се утврдила полазна основа за праћење стања у овој области у наредним годинама. Међутим, ГО Младеновац настоји да кроз реализацију пројеката подигне свест о значају борбе против дискриминације и циганизма, као и да укаже на значај заштите и промоције ромског културног наслеђа. Тако су у оквиру пројекта „Позитивни наративи о култури и културном наслеђу Рома“, који је заједнички реализован са Форумом Рома Србије, одржане радионице за сузбијање циганизма за запослене у локалној управи, образовним установама, локалним медијима и организацијама цивилног друштва, као и обуке за локалне новинаре о етичком извештавању са циљем избегавања сензационализма и дискриминације. Такође, на пројекту је објављена важна публикација „Антидискриминаторни алати за локалне актере за препознавање, сузбијање и борбу против антициганизма“.¹³ У оквиру поменутог пројекта обучено је 60 запослених у локалним институцијама на тему заштите од дискриминације и циганизма као специфичног облика расизма. Међу њима је и 25 службеника запослених у ГО Младеновац.

Важно је истаћи да национална Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији 2022–2030. наглашава да је за остваривање суштинске равноправности Рома и Ромкиња потребно унапредити мере за борбу против циганизма, као посебног облика расизма и дискриминације према Ромима и Ромкињама, као и осмислити политике интегративне мултикултуралности и интеркултуралног дијалога. Даље, истакнуто је да је Ромима неопходно свесно регулисање јавног интереса у области културе и учешће у одлучивању о свим питањима везаним за културни развитак. Једном речју, Ромима је потребно креирање сопствене културне политике која ће бити усмерена на: очување културне баштине и културног идентитета, развој савременог уметничког стваралаштва, као и на подстицање доступности културних добара и учешће грађана у културном животу. ГО Младеновац нема усвојен локални плански документ у области развоја културе, нити важећа кровна стратегија Града Београда до 2030. године садржи мере које се односе на промоцију и заштиту ромског културног идентитета и наслеђа.

На територији градске општине постоје три установе културе које чине окосницу културног живота Младеновца: Центар за културу и туризам Младеновац, Библиотека „Деспот Стефан Лазаревић“ и Музеј Младеновца. У оквиру ових институција се на годишњем нивоу организује чак 500 културних догађаја, а у најпознатије манифестације општине спадају: фестивал „Театар у једном дејству“, Ликовна колонија Младеновца, Књижевни фестивал „Шумадијске метафоре“, Међународни фестивал фолклора, Меморијал „Аца Панић“, фестивал „Валтер фест“ итд. У културним установама се поред редовних програма изводе и програми намењени промоцији и очувању ромског културног наслеђа, па су у последње три године организовани наступи културно-уметничких друштава који негују песму, игру и друге елементе националног ромског фолклора.

¹¹ Резултати истраживања су доступни на: <https://ravnopravnost.gov.rs/wp-content/uploads/2024/09/Percepcija-romske-zajednc-o-diskriminaciji.pdf>

¹² Повереник за заштиту равноправности (2023), Истраживање јавног мњења: Извештај о перцепцији грађана и грађанки о дискриминацији у Србији, Београд. Доступно на: <https://ravnopravnost.gov.rs/izvestaj-o-percepciji-gradjana-i-gradjanki-o-diskriminaciji-u-srbiji/>

¹³ Публикација је доступна на: https://www.frs.org.rs/wp-content/uploads/2025/07/Antidiskriminacioni-alati_Publikacija-za-web.pdf

Табела 21. Издвојена финансијска средства из буџета ГО Младеновац за финансирање програма/ пројеката у култури и културно-уметничких удружења на основу јавног конкурса у периоду 2022–2024.

Година	Износ издвојених финансијских средстава (РСД)
2022.	1.449.670,00
2023.	3.139.611,00
2024.	4.070.885,00

Извор: Упитник за прикупљање података за потребе израде ЛАП-а за социјалну инклузију Рома и Ромкиња

У последње три године из локалног буџета је издвојено укупно 8,6 милиона РСД за финансирање програма и пројеката у култури и културно-уметничких удружења на основу јавног конкурса. Међу финансираним пројектима није било пројеката ромских удружења који су за циљ имали очување и промоцију културног идентитета и традиције ромске националне мањине.

Међутим, из локалног буџета су у последње три године као посебна програмска активност финансирана два пројекта која су имала за циљ афирмацију ромске културе, у укупној вредности од 1,68 милиона РСД. Пројекат „Интеграција Рома кроз културно-уметнички мозаик” има за циљ презентацију и упознавање са културним наслеђем ромске националне мањине (игра, песма и други елементи ромског националног фолклора), док се кроз пројекат „Школа песме и игре – осетљиве категорије и деца ромске националности” организују часови песме и игре из ромског националног фолклора за децу узраста 7 до 10 година.

Табела 21. Издвојена финансијска средства из буџета ГО Младеновац за финансирање пројеката који за циљ имају афирмацију ромске културе у периоду 2022–2024.

НАЗИВ ПРОЈЕКТА	2022.	2023.	2024.	УКУПНО
1. Интеграција Рома кроз културно-уметнички мозаик	150.000	496.030	496.000	1.142.030
2. Школа песме и игре – осетљиве категорије и деца ромске националности	150.000	150.000	247.525	547.525
				1.689.555

Извор: Упитник за прикупљање података за потребе израде ЛАП-а за социјалну инклузију Рома и Ромкиња

У Младеновцу не постоје медији који емитују програм на ромском језику. Такође, у последње три године на медијским конкурсима који се финансирају из локалног буџета није подржан ниједан пројекат који је имао за циљ промоцију толеранције и културног идентитета Рома.

На фокус групи са представницима ромске заједнице додатно је указано на следеће проблеме у области борбе против дискриминације и циганизма:

– Постоје стереотипи и предрасуде према деци ромске националности у образовним установама. Учесници наводе да ови стереотипи и предрасуде вршњака заправо долазе из њихових породица, као вредност и норма понашања и предлажу едукацију и трибине за већинску популацију на тему уважавања различитости и повећања толеранције према Ромима уз заједничке инклузивне програме свих ученика,

– Недовољна едукација ромске заједнице у препознавању акта дискриминације и механизма за заштиту од дискриминације,

– Недовољна промоција културе и историје Рома, као и позитивних примера и вредности ромске заједнице у ГО Младеновац,

– Мањак информација у школама (наставника, учитеља) о идентитету, празницима, историји и култури Рома.

3.11.1 SWOT анализа у области борбе против дискриминације и циганизма

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Бесплатна правна помоћ коју пружа Служба правне помоћи - Информације о пружању бесплатне правне помоћи су доступне на званичној интернет-страни општине - Реализован пројекат „Позитивни наративи о култури и културном наслеђу Рома” - Обучено 60 запослених у локалним институцијама на тему заштите од дискриминације и циганизма - Постоје три културне установе које на годишњем нивоу реализују око 500 културних програма и манифестација - Обезбеђена средства из буџета за финансирање пројеката намењених промоцији ромске културе - КУД „Романо Ило” - Стручан кадар у школама – развијена емпатија и толеранција 	<ul style="list-style-type: none"> - Не постоји локални омбудсман - Ромска популација није едукована о препознавању дискриминације и механизмима заштите - Нису спроведена истраживања о перцепцији ромске заједнице о дискриминацији - Није усвојена стратегија у области културе - Културне установе изводе и програме намењени промоцији и очувању ромског културног наслеђа - Не постоје медији који емитују програм на ромском језику - Вршњачка дискриминација у школама присутна на основу предрасуда и стереотипа које деца усвајају у својој породици - Недовољна промоција културе и историје Рома, као и позитивних примера и вредности ромске заједнице - Мањак информација у школама (наставници, учитељи) о идентитету, празницима, историји и култури Рома - ОШ углавном не обележавају Међународни дан Рома - Недостатак вршњачке едукације - Говор мржње и недостатак демократске културе
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> - Примена Закона о забрани дискриминације - Подношење притужби Поверенику за заштиту равноправности - Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији 2022–2030. - Подношење жалби Заштитнику грађана - Међународне и домаће организације које делују у области људских и мањинских права 	<ul style="list-style-type: none"> - Налази из националних истраживања: постоји дискриминација према ромској популацији у одређеним областима (запошљавање, здравство, образовање, приступ јавним услугама) - Јачање група које шире насиље и расну нетрпељивост - Слаба примена закона у области забране дискриминације - Јачање деснице и десничарских организација и покрета - Ширење говора мржње преко медија јавног информисања

3.12 Партиципација

Национална стратегија је уврстила партиципацију, тј. учешће као веома важну хоризонталну тему која мора бити заступљена у свакој области друштвеног живота Рома и Ромкиња. У обликовању јавних послова, партиципација је предуслов који омогућава једнакост и укључивање, промовише демократско и ефикасно управљање. Као посебно важни актери у овом процесу су препозната ромска удружења. Стратегија је истакла да је потребно створити могућности за оснаживање ромских заједница на локалном нивоу како би се омогућило да заједница експлицитно и усмерено делује на доношење друштвених и политичких промена. Управо су ово били разлози који су указали на неопходност да се у процесу спровођења анализе стања размотри тренутни ниво партиципације ромске заједнице у друштвеном животу ГО Младеновац.

Како је већ поменуто, у Младеновцу постоје одеђени локални механизми за инклузију Рома који имају за циљ да оперативни олакшају приступ остваривању људских и мањинских права, као и социјалну инклузију ромске популације на територији града. Реч је о: Локалном координационом телу за социјално укључивање Рома и Ромкиња, Мобилном тиму и два педагошка асистента. Роми су заступљени у сваком од ових механизма и учествују у њиховом раду, али постоји реална потреба за повећањем броја педагошких асистената и ангажовањем здравствене медијаторке.

Када говоримо о политичкој партиципацији, 414 грађана ромске националности било је уписано у посебан бирачки списак на дан 31. маја 2025. године Није познато да ли међу одборницима локалне скупштине (55) има лица ромске националности, али је зато председница ГО Младеновац Ромкиња и она је по функцији и чланица Већа ГО Младеновац (11). Младеновац је понео ласкаву титулу једине општине у Србији која је на свом челу тј. на позицији председника општине имала Ромкињу.

Заступљеност лица ромске националности међу запосленима у органима јавне управе је безначајно на републичком нивоу, а слична ситуација је и у Младеновцу. Према расположивим подацима, два лица ромске националности су запослена

у управи ГО Младеновац (1,8%) и једно лице је запослено у ПУ (0,5%). Нема прецизних података да ли има Рома међу запосленима у осталим индиректним корисницима локалног буџета.

Од свих локалних савета који су основани као радна тела локалне скупштине (Комисија за родну равноправност, Савет за запошљавање итд.) представници ромске заједнице партиципирају само у Савету за здравље.

На територији Младеновца постоји велики број удружења, а међу њима је и осам организација које заступају интересе ромске популације: Форум Рома Србије, Центар за заштиту људских и мањинских права и вредности „ОКО”, КУД „Романо Ило” Младеновац, Друштво за науку, просвету, образовање, културу и социјална питања „НЕНИС”, Друштво за науку, просвету, образовање, културу и социјална питања „Ром Младеновац”, Удружење за помоћ и подршку „Хуман”, Друштво за науку, просвету, образовање, културу и социјално-економска питања „МОНИ”, Удружење грађана „КАЛА” Младеновац. Ромски цивилни сектор је развијен и активан и чине га четири организације:

- КУД „Романо Ило” Младеновац,
- Друштво за науку, просвету, образовање, културу и социјална питања „НЕНИС”,
- Друштво за науку, просвету, образовање, културу и социјална питања „Ром Младеновац”,
- Удружење за помоћ и подршку „Хуман”.

Међу наведеним организацијама не постоје омладинске ромске организације које заступају искључиво интересе младих Рома, као ни женске ромске организације које заступају искључиво интересе Ромкиња. Такође, у омладинским организацијама и организацијама за младе које делују на територији Младеновца нема младих Рома међу активним члановима и волонтерима. Младеновац не расписује посебан конкурс за финансирање пројеката од значаја за унапређење положаја ромске заједнице, већ спроводи јединствен јавни конкурс за суфинансирање пројеката и програма на који се могу јавити сва удружења грађана.

Када је реч о партиципацији представника ромске заједнице у доношењу прописа и докумената јавних политика на нивоу градске општине, они су до сада учествовали у процесу израде и спровођењу претходног ЛАП за инклузију Рома (2019–2021), али нису били укључени у припрему и реализацију других стратешких докумената које је у међувремену усвојила ГО Младеновац.

3.12.1 SWOT анализа у области партиципације

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Постоје локални механизми: Локално координационо тело за социјално укључивање Рома и Ромкиња, Мобилни тим и педагошки асистенти - Затупљеност ромске заједнице у извршној власти – председник ГО, Веће - Активан ромски цивилни сектор (постоје 4 организације) - Из буџета општине се суфинансирају пројекти локалних ромских удружења - Ромска заједница партиципира у процесу израде ЛАП-а за инклузију Рома 	<ul style="list-style-type: none"> - Није именован координатор за ромска питања - Неодвољан број педагошких асистената у школама - Није ангажована здравствена медијаторка - Мали број Рома је запослен у органима ГО - Роми нису заступљени у локалим саветима осим Савета за здравље - Родитељи нису укључени у Савете родитеља у школама - Нема омладинских ромских организација - Нема женских ромских организација - Роми нису били укључени у израду других важећих стратешких докумената осим ЛАП-а за инклузију Рома - КУД „Романо Ило” нема своје просторије - Ниски капацитети ромских удружења за писање пројеката - Незаинтересованост младих из ромске заједнице да се укључе у друштвени живот
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> - Пројекти СКГО у области инклузије Рома - Финансирање пројеката у области јачања партиципације од стране донатора - Повезивање са организацијама и институцијама које се баве инклузијом Рома на републичком нивоу 	<ul style="list-style-type: none"> - Неповољна политичка дешавања у свету - Раст национализма и неонацистичких покрета и организација - Не постоје квоте за запошљавање Рома у јавном сектору - Присутност предрасуда и стереотипа о Ромима у друштву - Мали број запослених Рома у републичким органима од значаја за ромску заједницу: ЦСР, НСЗ, МУП итд. - Неизјашњавање по националној припадности - Недостатак финансија – република, донатори за спровођење програма и пројеката у области инклузије Рома

4. ДЕФИНИСАЊЕ ЖЕЉЕНЕ ПРОМЕНЕ

4.1 Визија

ГО Младеновац је локална заједница у којој сви њени грађани остварају људска и мањинска права без дискриминације и имају могућност за економски и социјални просперитет.

Визија ГО Младеновац у области инклузије Рома и Ромкиња изражава тежњу ка стварању локалне заједнице у којој сви њени грађани на једнакој основи, без дискриминације, уживају благодети бољег животног стандарда, квалитетних јавних услуга и социјалне заштите, те имају прилику да развијају своје потенцијале како би обезбедили економски и социјални просперитет своје породице. Ова очекивана промена на којој ће локални органи и институције заједно радити у наредном периоду, учиниће Младеновац пожељним и добрим местом за живот и рад свих његових житеља, без обзира на њихову националну и било коју другу припадност.

4.2 Општи циљ

Општи циљ Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период 2026–2028. гласи:

Унапређење социо-економског положаја Рома у ГО Младеновац уз уважавање мањинских права и постизање веће социјалне укључености у областима образовања, запошљавања, становања, социјалне заштите и борбе против дискриминације.

Општи циљ је усклађен са општим циљем националне Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године, који гласи: „Унапређење квалитета живота Рома и Ромкиња у Републици Србији, уз уважавање људских и мањинских права, елиминисање дискриминације и циганизма као облика расизма и постизање веће социјалне укључености у свим сегментима друштва”. Такође, он је усклађен и са Стратегијом „Београд 2030”, чији је један од циљева и „Унапређење социјалног положаја Рома” у оквиру приоритетне области Друштвена одговорност и једнакост, као и са Стратегијом за социјално укључивање Рома и Ромкиња на територији града Београда за период 2022–2032.

За мерење жељене промене на нивоу општег циља биће коришћен следећи показатељ учинка (показатељ ефеката јавне политике):

Показатељ ефеката јавне политике	Базна година	Почетна вредност	Циљана година	Циљана вредност	Извори верификације
Процент ромских домаћинстава која живе у условима изражене материјалне депривације (три или више фактора материјалне депривације)	2025.	Биће утврђена	2028.	Биће утврђена	РЗС, извештај Мобилног тима

Материјална депривација се процењује у зависности од тога да ли појединац живи у домаћинству које може да приушти ставке са следеће листе:

1. Адекватно загревање стана,
2. Подмиривање неочекиваног трошка у износу од 10.000,00 динара,
3. Оброк од меса или рибе (или вегетаријанске замене) сваки други дан,
4. Недељу дана одмора ван куће,
5. Редовно плаћање ренте, рате за стан или другог кредита или комуналних услуга за стан,
6. Телевизор у боји,
7. Машина за прање веша,
8. Аутомобил и
9. Телефон.

На постизању општег циља Управа ГО Младеновац радиће кроз интервенцију у пет приоритетних области, међу којима су: образовање, запошљавање, становање, социјална заштита и борба против дискриминације и циганизма. За сваку област дефинисан је један посебан циљ и више стратешких мера, које су детаљно представљене у наредном поглављу заједно са индикаторима на основу којих ће се пратити остварени учинак реализацијом ових мера.

4.3 Посебни циљеви и мере

Посебни циљеви изражавају очекивану, спроводљиву, мерљиву и жељену промену у свакој приоритетној области социјалног укључивања ромске заједнице. За сваку приоритетну област дефинисан је по један посебан циљ и то:

Посебан циљ 1: Повећање обухвата деце и младих ромске националности предшколским, основним и средњим образовањем.

Посебан циљ 2: Унапређење услова становања најугроженијих ромских породица.

Посебан циљ 3: Повећање укључености ромске популације на формално тржиште рада.

Посебан циљ 4: Повећање учешћа ромске популације у коришћењу доступних и нових локалних услуга социјалне заштите.

Посебан циљ 5: Смањење нивоа дискриминације и постојећих стереотипа и предрасуда о Ромима.

За мерење жељене промене на нивоу посебних циљева биће коришћени следећи показатељи учинка (показатељи исхода):

Показатељи учинка	Базна година	Почетна вредност	Циљана година	Циљана вредност	Извори верификације
Показатељи учинка на нивоу посебног циља 1: Повећање обухвата деце и младих ромске националности предшколским, основним и средњим образовањем					
Процент деце ромске националности која завршавају ППП	Школска 2023/2024.	20%	Школска 2027/2028.	30%	Извештаји ПУ, евиденција ОШ
Број ученика ромске националности који имају већи број изостанака у односу на остале ученике	Школска 2024/2025.	Биће утврђена	Школска 2027/2028.	Биће утврђена	Извештаји ПА, дневници рада у ОШ
Процент младих ромске националности који након завршетка ОШ уписују СШ	Школска 2025/2026.	Биће утврђена	Школска 2027/2028.	Биће утврђена	Дневници рада ОШ, евиденција СШ
Показатељи учинка на нивоу посебног циља 2: Унапређење услова становања најугроженијих ромских породица					
Процент ромских домаћинстава која су поднела захтев за легализацију објекта	2024.	30%	2028.	40%	Евиденција Службе за грађевинске и урбанистичке послове
Број ромских породица које су стамбено збринуте у новоизграђеној згради за социјално становање	2024.	0	2028.	25	Уговори о давању социјалних станова за коришћење
Показатељи учинка на нивоу посебног циља 3: Повећање укључености ромске популације на формално тржиште рада					
Учешће Рома међу незапосленим лицима на евиденцији НСЗ	2024.	3,4%	2028.	3%	Извештаји НСЗ
Показатељи учинка на нивоу посебног циља 4: Повећање учешћа ромске популације у коришћењу доступних и нових локалних услуга социјалне заштите					
Удео Рома међу свим корисницима локалних услуга социјалне заштите	2024.	2%	2028.	4%	Извештај ЦСР
Удео Рома међу малолетним починиоцима кривичних и прекршајних дела	2024.	30%	2028.	22%	Извештаји ЦСР, евиденција МУП-а

Показатељи учинка на нивоу посебног циља 5: Смањење нивоа дискриминације и постојећих стереотипа и предрасуда о Ромима					
Број реализованих информативно-едукативних програма о постојећим механизмима заштите од дискриминације	2024.	0	2028.	4	Извештаји Мобилног тима
Број реализованих културних програма намењених промоцији ромске културне баштине	2024.	2	2028.	14	Извештаји Мобилног тима, Центра за културу Младеновац, ПУ и ОШ

За сваки посебни циљ дефинисане су стратешке мере које ће бити предузете ради постизања тог конкретног циља. Реч је о следећим мерама које ће омогућити унапређење стања у свакој од пет приоритетних области социјалне инклузије Рома и Ромкиња у ГО Младеновац:

Образовање

Посебан циљ 1: Повећање обухвата деце и младих ромске националности предшколским, основним и средњим образовањем

Мера 1.1. Повећати бројност деце ромске националности која су укључена у програме раног развоја и ППП

Мера 1.2. Унапредити редовност похађања наставе ученика ромске националности у основним школама

Мера 1.3. Повећати удео младих ромске националности који уписују средњу школу

Становање

Посебан циљ 2: Унапређење услова становања најугроженијих ромских породица

Мера 2.1. Правно-техничка подршка ромској популацији у процесу легализације неправно саграђених објеката

Мера 2.2. Унапредити социјално становање најугроженијих ромских породица

Запошљавање

Посебан циљ 3: Повећање укључености ромске популације на формално тржиште рада

Мера 3.1. Унапредити информисаност Рома о значају пријављивања на евиденцију НСЗ и промоција позитивних мера

Мера 3.2. Повећати укљученост Рома у доступне мере активне политике запошљавања

Мера 3.3 Програми додатног образовања и обука

Социјална заштита

Посебан циљ 4: Повећање учешћа ромске популације у коришћењу нових и доступних локалних услуга социјалне заштите

Мера 4.1. Успоставити програм за превенцију и подизање свести младих ромске националности о ризицима раних трудноћа и малолетничких бракова

Мера 4.2. Успоставити програм за превенцију породичног насиља и спречавање малолетничке делинквенције међу ромском популацијом

Мера 4.3. Повећати удео ромских породица обухваћених доступним услугама социјалне заштите

Борба против дискриминације и циганизма

Посебан циљ 5: Смањење нивоа дискриминације и постојећих стереотипа и предрасуда о Ромима

Мера 5.1. Унапредити информисање ромске популације о постојећим механизмима заштите од дискриминације

Мера 5.2. Развити додатне превентивне програме у борби против дискриминације у образовним установама

Мера 5.3. Промоција ромске културне баштине и ромског наслеђа

5. АКЦИОНИ ПЛАН

ОПШТИ ЦИЉ: Унапређење социјално-економског положаја Рома у ГО Младеновац уз уважавање мањинских права и постизање веће социјалне укључености у областима образовања, запошљавања, становања, социјалне заштите и борбе против дискриминације.										
Показатељи на нивоу општег циља (показатељи ефеката)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере				
Процент ромских домаћинстава која живе у условима изражене материјалне депривације (три или више фактора материјалне депривације)	%	2025.	Биће утврђена	2028.	Биће утврђена	РЗС, извештај Мобилног тима				
ПОСЕБНИ ЦИЉ 1. Повећање обухвата деце и младих ромске националности предшколским, основним и средњим образовањем										
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере				
Процент деце ромске националности која завршавају ППП	%	Школска 2023/2024.	20%	Школска 2027/2028.	30%	Извештаји ПУ, евиденција ОШ				
Број ученика ромске националности који имају већи број изостанака у односу на остале ученике	Број	Школска 2024/2025.	Биће утврђена	Школска 2027/2028.	Биће утврђена	Извештаји ПА, дневници рада у ОШ				
Процент младих ромске националности који након завршетка ОШ уписују СШ	%	Школска 2025/2026.	Биће утврђена	Школска 2027/2028.	Биће утврђена	Дневници рада ОШ, евиденција СШ				
МЕРА 1.1. Повећати бројност деце ромске националности која су укључена у програме раног развоја и ППП										
Носилац мере:	Одељење за друштвене делатности		Партнери:		Информативно-едукативна ПУ, ОШ, Мобилни тим, КУД „Романо Ило”					
Период спровођења:	2026–2028		Посебне измене прописа:							
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	2.600.000,00	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД):		Вредности финансијских средстава по изворима финансирања:		840.000,00 – Буџет ГО 1.760.000,00 – Донаторска средства				
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере				
Број деце која похађају двочасовни инклузивни програм за учење српског језика	Број	2024.	0	2026.	2027.	2028.	Евиденција ПУ, Уговор о ангажовању наставника			

Број уписане ромске деце у ПУ применом Правилника о афирмативним мерама за упис деце из осетљивих група		Број	2024.	0	3	3	5	Евиденција ПУ
Број одржаних трибина у ромским насељима о значају раног развоја		Број	2024.	0	5	5	5	Извештај МТ
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима (РСД)	
1.1.1.	Увођење двочасовног инклузивног програма за учење српског језика у ПУ	Одељење за друштвене делатности	ПУ	3. квартал 2026, континуирано	840.000,00	2026 – 140.000,00 2027 – 350.000,00 2028 – 350.000,00	840.000,00 Буџет ГО	
1.1.2.	Примена Правилника о афирмативном упису деце из осетљивих категорија (до 10%) у ПУ	Одељење за друштвене делатности	ПУ	4. квартал 2026, континуирано	Без средстава	/	/	
1.1.3.	Теренске посете Мобилног тима насељима ради информисања о упису у ПУ	Одељење за друштвене делатности	ПУ, Мобилни тим	2. квартал 2026, континуирано	Без средстава	/	/	
1.1.4.	Трибине у ромским насељима о значају раног развоја и уписа у ПУ (пет трибина годишње)	Одељење за друштвене делатности	ПУ, Мобилни тим	2. квартал 2026, континуирано	Без средстава	/	/	
1.1.5.	Формирање групе родитеља који ће бити амбасадори важности образовања у ромској заједници	Одељење за друштвене делатности	ПУ, ОШ, Мобилни тим	2. квартал 2026, континуирано	Без средстава	/	/	
1.1.6.	Летња школа за предшколце ромске националности	Одељење за друштвене делатности	КУД „Романо Ило”	3. квартал 2028.	1.760.000,00	2028 – 1.760.000,00	1.760.000,00 донаторска средства	
МЕРА 1.2. Унапредити редовност похађања наставе ученика ромске националности у основним школама		Тип мере:		Подстицајна				
Носилац мере:		Партнери:		ОШ, ЦСР, Мобилни тим, Министарство просвете				
Период спровођења:		Посебне измене прописа:		НЕ				

Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	27.210.000,00	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД):	Базна година	Јединица мере	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
						2026.	2027.	2028.	
Показатељи на нивоу мере – (показатељи резултата)									
Број ангажованих педагошких асистената у ОШ		Број	2024.	Број	1	2	3	3	Евиденција ОШ, Уговор о ангажовању ПА
Број ромских ученика којима је обезбеђен бесплатан школски прибор и уџбеници		Број	2024.	Број	262	270	270	270	Евиденција ОШ, извештаји МТ
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима	Вредности финансијских средстава по изворима (РСД)	
1.2.1.	Ангажовање педагошког асистената	Одељење за друштвене делатности	ОШ, Министарство просвете	3. квартал 2027, континуирано	2.280.000,00	2027 – 1.140.000,00 2028 – 1.140.000,00	2.280.000,00	2.280.000,00	бюджет РС
1.2.2.	Редовни састанци Мобилног тима са ОШ и ЦСР и размена информација о ученицима који нередовно похађају наставу	Одељење за друштвене делатности	Мобилни тим, ОШ, ЦСР	4. квартал 2026, континуирано	Без средстава	/	/	/	/
1.2.3.	Набавка школског прибора за ученике ромске националности од I до VIII разреда	Одељење за друштвене делатности	ОШ	3. квартал 2026, континуирано	1.350.000,00	2026 – 400.000,00 2027 – 450.000,00 2028 – 500.000,00	1.350.000,00	1.350.000,00	бюджет ГО
1.2.4.	Ђачка помоћ породици Града Београда за набавку уџбеника за ромске ученике	Одељење за друштвене делатности	/	3. квартал 2026, континуирано	15.720.000,00	2026 – 5.240.000,00 2027 – 5.240.000,00 2028 – 5.240.000,00	15.720.000,00	15.720.000,00	–бюджет Града Београда
1.2.5.	Укључивање ученика ромске националности у ваннаставне активности школа према интересовањима	Одељење за друштвене делатности	/	4. квартал 2026, континуирано	Без средстава	/	/	/	/
1.2.6.	Ваучери за спортску опрему за основце	Одељење за друштвене делатности	/	4. квартал 2026, континуирано	7.860.000,00	2026 – 2.620.000,00 2027 – 2.620.000,00 2028 – 2.620.000,00	7.860.000,00	7.860.000,00	– бюджет Града Београда

1.2.7.	Покретање иницијативе за бесплатну чланарину у спортским клубовима који је се финансирају из локалног буџета за децу ромске националности	Одељење за друштвене делатности	Спортски клубови	4. квартал 2026, континуирано	Без средстава	/	/
МЕРА 1.3. Повећати удео младих ромске националности који уписују средњу школу		Тип мере: Информативно-едукативна					
Носилац мере:		ОШ, СШ, МТ, Средња занатска школа					
Период спровођења:		НЕ					
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		Вредности финансијских средстава по годинама (РСД):		Вредности финансијских средстава по изворима финансирања:		330.000,00 – буџет Града Београда	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		
Број одржаних инфо дана за упис у Средњу занатску школу у Београду		Број	2024.	0	2026.	2027.	2028.
Број информисаних ученика и родитеља ромске националности о афирмативним мерама за упис у СШ		Број	2024.	262	1	1	1
Ознака		Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима (РСД)
1.3.1.	Инфо дан о повољностима за упис у Средњу занатску школу у Београду	Одељење за друштвене делатности	ОШ, Средња занатска школа		2. квартал 2026, континуирано	Без средстава	/
1.3.2.	Информисање о афирмативним мерама за упис у средњу школу	Одељење за друштвене делатности	ОШ		2. квартал 2026, континуирано	Без средстава	/
1.3.3.	Представљање личних прича успешних појединаца из ромске заједнице на трибинама о значају образовања	Одељење за друштвене делатности	СШ, Мобилни тим		2. квартал 2026, континуирано	Без средстава	/
1.3.4.	Ваучери за спортску опрему за средњошколце	Одељење за друштвене делатности	/		4. квартал 2026, континуирано	330.000,00	2026 – 110.000,00 2027 – 110.000,00 2028 – 110.000,00
					330.000,00	330.000,00 буџет Града Београда	

ПОСЕБАН ЦИЉ 2: Унапређење услова становања најугроженијих ромских породица									
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере		
Процент ромских домаћинстава која су поднела захтев за легализацију објекта		%	2024.	30%	2028.	40%	Евиденција Одељења за грађевинске, урбанистичке и комуналне послове		
Број ромских породица које су стамбено збринуте у новизграђеној згради за социјално становање		Број	2024.	0	2028.	25	Уговори о давању на коришћење социјалних станова		
МЕРА 2.1. Правно-техничка подршка ромској популацији у процесу легализације бестравно саграђених објеката		Тип мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга							
Носилац мере: Одељење за имовинско-правне и стамбене послове и послови простор		Партнери: Форум Рома Србије, ромска удружења							
Период спровођења:		2026.							
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		0,00							
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере		Базна година		Вредности фин.средстава по изворима финансирања:		Извор провере	
Број ромских домаћинстава која су добила правну помоћ приликом легализације објекта		Број	2024.	0	2026.	2027.	2028.	Евиденција Службе бесплатне правне помоћи	
Број одржаних брибина у ромским насељима на тему легализације		Број	2024.	0	5	0	0	Извештај Мобилног тима	
Ознака		Носилац		Рок за реализацију		Укупно потребна финансијска средства (РСД)		Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	
2.1.1.		Форум Рома Србије		4. квартал 2026.		Без средстава		/	

2.1.2.	Трибине у ромским насељима са циљем представљања новог законског оквира за легализацију (пет трибина)	Одељење за имовинско-правне и стамбене послове и послови простор	Форум Рома Србије, ромска удружења	2. квартал 2026.	Без средстава	/	/
МЕРА 2.2. Унапредити социјално становање најугроженијих ромских породица		Тип мере:		Обезбеђивање добара и пружање услуга			
Носилац мере:		Одељење за имовинско-правне и стамбене послове и послови простор	Партнери:	ЈКП, Форум Рома Србије, ромска удружења			
Период спровођења:		2026–2028					
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		111.000.000,00	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД):	2026 – 4.000.000,00 2027 – 54.000.000,00 2028 – 53.000.000,00	Вредности Финансијских средстава по изворима финансирања:	12.000.000,00 буџет ГО	99.000.000,00 донаторска средства
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		
Број расељених мобилних јединица (контејнера) у којима живе ромске породице		Број	2024.	0	2026.	2027.	2028.
Ознака		Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима (РСД)
2.2.1.	Пројекат изградње зграде за социјално становање за смештање ромских породица из контејнера у Карађорђевој	Одељење за имовинско-правне и стамбене послове и послови простор	ОЦД, ЈКП, Форум Рома Србије	4. квартал 2028.	99.000.000,00	2027 – 50.000.000,00 2028 – 49.000.000,00	99.000.000,00 Донаторска средства
2.2.2.	Одржавање мобилних стамбених јединица у ромском насељу Карађорђевој	Одељење за имовинско-правне и стамбене послове и послови простор	/	4. квартал 2026, континуирано	12.000.000,00	2026 – 4.000.000,00 2027 – 4.000.000,00 2028 – 4.000.000,00	Буџет ГО 12.000.000,00

ПОСЕБАН ЦИЉ 3: Повећање укључености ромске популације на формално тржиште рада									
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере		
Учешће Рома међу незапосленим лицима на евиденцији НСЗ		%	2024.	3,4%	2028.	3%	Извештаји НСЗ		
МЕРА 3.1. Унапредити информисаност Рома о значају пријављивања на евиденцију НСЗ и промоција позитивних примера		Информативно-едукативна							
Носилац мере:		Одељење за друштвене делатности		Партнери:		НСЗ, ОЦД			
Период спровођења:		Посебне измене прописа:							
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		8.579.040,00	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД):		2026 – 3.656.640,00 2027 – 3.375.360,00 2028 – 1.547.040,00		Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД):		914.160,00 – буџет ГО 7.664.880,00 – донаtorsка средства (БМЗ/СОДИ)
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере		
Број корисника ромске националности саветодавне помоћи у процесу запошљавања		Број	2024.	0	2026.	2027.	2028.	Евиденција НСЗ, извештај Форума Рома Србије	
Број одржаних Дана заједнице на тему запошљавања		Број	2024.	0	2	2	2	Извештај Форума Рома Србије	
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно погребна фин. средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима (РСД)		
3.1.1.	Континуирано саветовање при запошљавању ромске популације	Одељење за друштвене делатности	ОЦД, НСЗ	4. квартал 2026, континуирано	8.579.040,00	2026 – 304.720,00 (ГО) + 3.351.920,00 (БМЗ/СОДИ) 2027 – 304.720,00 (ГО) + 3.070.640,00 (БМЗ/СОДИ) 2028 – 304.720,00 (ГО) + 1.242.320,00 (БМЗ/СОДИ)	914.160,00 – буџет ГО (кофинансирање пројекта) 7.664.880,00 – донаtorsка средства (БМЗ/СОДИ)		
3.1.2.	Саветовање у процесу запошљавања у оквиру редовних активности НСЗ	Одељење за друштвене делатности	НСЗ	4. квартал 2026, континуирано	Без средстава	/	/		

3.1.3.	Дани заједнице на тему запошљавања	Одељење за друштвене делатности	ОЦД, НСЗ	4. квартал 2026, континуирано	Без средстава	/	/
МЕРА 3.2. Повећати укљученост Рома у доступне мере активне политике запошљавања		Тип мере:		Подстицајна			
Носилац мере:		Партнери:		НСЗ, ОЦД			
Период спровођења:		Посебне измене прописа:					
2026–2028		НЕ					
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		Вредности финансијских средстава по годинама (РСД):		Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД):		1.132.625,00 – буџет ГО 1.746.280,00 – донаtorsка средства (БЗМ/СОДИ) 5.048.640,00 – буџет РС	
7.927.545,00		2026 – 3.951.600,00 2027 – 2.133.945,00 2028 – 1.842.000,00		Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД):		1.132.625,00 – буџет ГО 1.746.280,00 – донаtorsка средства (БЗМ/СОДИ) 5.048.640,00 – буџет РС	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере		База вредности		Циљне вредности	
Број ромских предузетника који користе бизнис инкубатор центар		Број		База вредност		2026. 2027. 2028.	
Број Рома који се запослио захваљујући start up грантовима		Број		0		10 0	
Број Рома укључених у јавне радове		Број		0		3 0	
Број Рома запослених кроз субвенције за запошљавање теже запошљивих категорија		Број		1		1 1	
Број Рома укључених у јавне радове		Број		6		5 5	
Ознака		Носилац		Партнери		Укупно погрешна фин. средства (РСД)	
3.2.1.		Одељење за друштвене делатности		ОЦД, НСЗ		1.698.345,00	
3.2.2.		Одељење за друштвене делатности		ОЦД, НСЗ		703.200,00	
3.1.3.	Дани заједнице на тему запошљавања	Одељење за друштвене делатности	ОЦД, НСЗ	4. квартал 2026, континуирано	Без средстава	/	/
МЕРА 3.2. Повећати укљученост Рома у доступне мере активне политике запошљавања		Тип мере:		Подстицајна			
Носилац мере:		Партнери:		НСЗ, ОЦД			
Период спровођења:		Посебне измене прописа:					
2026–2028		НЕ					
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		Вредности финансијских средстава по годинама (РСД):		Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД):		1.132.625,00 – буџет ГО 1.746.280,00 – донаtorsка средства (БЗМ/СОДИ) 5.048.640,00 – буџет РС	
7.927.545,00		2026 – 3.951.600,00 2027 – 2.133.945,00 2028 – 1.842.000,00		Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД):		1.132.625,00 – буџет ГО 1.746.280,00 – донаtorsка средства (БЗМ/СОДИ) 5.048.640,00 – буџет РС	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере		База вредности		Циљне вредности	
Број ромских предузетника који користе бизнис инкубатор центар		Број		База вредност		2026. 2027. 2028.	
Број Рома који се запослио захваљујући start up грантовима		Број		0		10 0	
Број Рома укључених у јавне радове		Број		0		3 0	
Број Рома запослених кроз субвенције за запошљавање теже запошљивих категорија		Број		1		1 1	
Број Рома укључених у јавне радове		Број		6		5 5	
Ознака		Носилац		Партнери		Укупно погрешна фин. средства (РСД)	
3.2.1.		Одељење за друштвене делатности		ОЦД, НСЗ		1.698.345,00	
3.2.2.		Одељење за друштвене делатности		ОЦД, НСЗ		703.200,00	

3.2.3.	Јавни радови	Одељење за друштвене делатности	НСЗ	4. квартал 2026, континуирано	936.000,00	2026 – 312.000,00 2027 – 312.000,00 2028 – 312.000,00	477.360,00 – буџет ГО 458.640,00 – буџет РС
3.2.4.	Субвенције за теже запошљива лица	Одељење за друштвене делатности	НСЗ	4. квартал 2026, континуирано	3.450.000,00	2026 – 1.150.000,00 2027 – 1.150.000,00 2028 – 1.150.000,00	3.450.000,00 – Буџет РС
3.2.5.	Субвенције за samozапошљавање	Одељење за друштвене делатности	НСЗ	4. квартал 2026, континуирано	1.140.000,00	2026 – 380.000,00 2027 – 380.000,00 2028 – 380.000,00	1.140.000,00 Буџет РС
МЕРА 3.3. Програми додатног образовања и обука							
Носилац мере:		Тип мере: Информативно-едукативна					
Период спровођења:		НСЗ, ОЦД					
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		НЕ					
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Циљне вредности					
Број Рома укључених у обуке и развој вештина за запошљавање		Извор провере					
Ознака		Извештај Форума Рома Србије					
3.3.1.		Вредности финансијских средстава по годинама (РСД):					
3.3.2.		Вредности финансијских средстава по изворима (БМЗ/СОДИ)					
3.2.3.		Вредности финансијских средстава по годинама (РСД):					
3.2.4.		Вредности финансијских средстава по годинама (РСД):					
3.2.5.		Вредности финансијских средстава по годинама (РСД):					
3.3.1.		Вредности финансијских средстава по годинама (БМЗ/СОДИ)					
3.3.2.		Вредности финансијских средстава по годинама (БМЗ/СОДИ)					

ПОСЕБАН ЦИЉ 4: Повећање учешћа ромске популације у коришћењу нових и доступних локалних услуга социјалне заштите										
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	База година	База вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере				
Удео Рома међу свим корисницима локалних услуга социјалне заштите	%	2024.	2%	2028.	4%	Извештај ЦСР				
Удео Рома међу малолетним починиоцима кривичних и прекршајних дела	%	2024.	30%	2028.	22%	Извештај ЦСР, евиденција МУП-а				
МЕРА 4.1. Успоставити програм за превенцију и подизање свести младих ромске националности о ризицима раних трудноћа и малолетничких бракава		Тип мере:		Информативно-едукативна						
Носилац мере:		Партнери:		ОШ, ШООО, ДЗ, ЦСР, МУП, болнице						
Период спровођења:		Посебне измене прописа:		НЕ						
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	189.000,00	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД):	2026 – 63.000,00 2027 – 63.000,00 2028 – 63.000,00	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања:		189.000,00 – буџет ГО				
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	База година	База вредност	Циљне вредности		Извор провере				
Број ојржаних радионица за ученике виших разреда на тему раних бракава и малолетничких трудноћа	Број	2024.	0	2026.	2027.	2028.	Евиденција пет ОШ и ШООО Младеновац			
Број ојржаних предавања патронажне службе ДЗ о репродуктивном здрављу за основце	Број	2024.	5	2026.	2027.	2028.	Евиденција ДЗ, извештаји ОШ			
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима (РСД)				
4.1.1.	Радионице за ученике од V до VIII разреда у школама на тему раних трудноћа и малолетничких бракава	Одељење за друштвене делатности	ОШ, ШООО, ДЗ, ЦСР	4. квартал 2026, континуирано	189.000,00	2026 – 63.000,00 2027 – 63.000,00 2028 – 63.000,00 189.000,00 – буџет ГО				
4.1.2.	Предавања за основце о репродуктивном здрављу у организацији патронажне службе ДЗ	Одељење за друштвене делатности	ОШ, ДЗ	4. квартал 2026, континуирано	Без средстава	/				

4.2.4.	Саветодавни и едукативни рад са жртвама и починиоцима породичног насиља	Одељење за друштвене делатности	ЦСР	4. квартал 2026, континуирано	Без средстава	Редовна активност ЦСР
МЕРА 4.3. Повећати удео ромских породица обухваћених доступним услугама социјалне заштите						
Носилац мере:		Одељење за друштвене делатности	Партнери:	Тип мере: Обезбеђивање добара и услуга ЦСР, Центар за породични смештај и усвојење, Геронтолошки центар, ромска удружења		
Период спровођења:		Посебне измене прописа: НЕ				
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		2.070.000,00	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД):	2026 – 630.000,00 2027 – 600.000,00 2028 – 840.000,00	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања:	270.000,00 – буџет ГО 1.800.000,00 – буџет Града Београд
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности	
Број одржаних о хранитељству		Број	2024.	0	2027.	2028.
Број корисника услуге помоћи у кући из ромске заједнице		Број	2024.	4	4	4
Број одржаних обука за ромска удружења о услугама: лични пратилац детета и дневни боравак		Број	2024.	1	0	1
Ознака		Назив активности	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама изворима (РСД)
4.3.1.	Одржавање инфо дана о хранитељству	Одељење за друштвене делатности	ЦСР, Центар за породични смештај и усвојење	4. квартал 2026.	30.000,00	30.000,00 – буџет ГО
4.3.2.	Услуга помоћ у кући	Одељење за друштвене делатности	ЦСР, Геронтолошки центар	4. квартал 2026, континуирано	1.800.000,00	1.800.000,00 – буџет Града Београда
4.3.3.	Акредитована обука за геронтомафице из ромске заједнице	Одељење за друштвене делатности	ЦСР, Геронтолошки центар	4. квартал 2028	240.000,00	240.000,00 – буџет ГО
4.3.4.	Едукација ромских удружења у циљу промовисања услуга: лични пратилац детета и дневни боравак међу ромском популацијом	Одељење за друштвене делатности	ЦСР, ромска удружења	4. квартал 2028.	Без средстава	Редовна активност ЦСР

ПОСЕБАН ЦИЉ 5: Смањење нивоа дискриминације и постојећих стереотипа и предрасуда о Ромима											
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере				
Број реализованих информативно-едукативних програма о постојећим механизмима заштите од дискриминације		Број	2024.	0	2028.	4	Извештаји Мобилног тима				
Број реализованих културних програма намењених промоцији ромске културне баштине		Број	2024.	2	2028.	14	Извештаји Мобилног тима, Центра за културу Младеновац, ПУ и ОШ				
МЕРА 5.1. Унапредити информисање ромске популације о постојећим механизмима заштите од дискриминације		Тип мере:		Информативно-едукативна							
Носилац мере:		Одељење за друштвене делатности		Партнери:		Мобилни тим, ромска удружења и локалне јавне институције					
Период спровођења:		2026–2028		Посебне измене прописа:		НЕ					
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		15.000,00		Вредности финансијских средстава по годинама (РСД):		2026 – 15.000,00		Вредности финансијских средстава по изворима финансирања:		15.000,00 – буџет ГО	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере			
Број одштампаних и постављених плаката о начинима пријаве дискриминације у јавним институцијама		Број	2024.	0	2026.	2027.	2028.	Извештај МТ			
Број информисаних Рома о томе како могу да препознају и пријаве дискриминацију		Број	2024.	0	100	100	100	Извештај МТ			
Ознака		Назив активности		Носилац		Партнери		Рок за реализацију		Укупно потребна финансијска средства (РСД)	
5.1.1.		Бесплатна правна помоћ у процесу заштите од дискриминације		Одељење за друштвене делатности		Ромска удружења		4. квартал 2026, континуирано		Без средстава	
5.1.2.		Теренско информисање о постојећим механизмима заштите од дискриминације кроз активности Мобилног тима		Одељење за друштвене делатности		Мобилни тим		4. квартал 2026, континуирано		Без средстава	
								Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)		Вредности финансијских средстава по изворима (РСД)	
								/		/	
								/		/	

5.1.3.	Израда и постављање плаката у јавним институцијама о начину пријаве дискриминације	Одељење за друштвене делатности	Мобилни тим, ромска удружења и јавне институције	4. квартал 2026.	15.000,00	2026 – 15.000,00	15.000,00 – буџет ГО
МЕРА 5.2. Развити додатне превентивне програме у борби против дискриминације у образовним установама		Тип мере:		Информативно-едукативна			
Носилац мере:		Одељење за друштвене делатности		ОШ, Асоцијација координатора за ромска питања, Актив директора ОШ у Младеновцу			
Период спровођења:		2026–2028		НЕ			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		100.000,00		Вредности финансијских средстава по годинама (РСД):		100.000,00 – буџет ГО	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере		База вредност		Извор провере	
Број наставника који су завршили програма обуке о антидискриминацији, антицинизму, култури и историји Рома		Број		0		Извештаји ОШ	
Број ученика ОШ који су похађали програме превенције, дискриминације и дискриминаторног понашања		Број		250		Извештаји ОШ	
Ознака		Назив активности		Носилац		Вредности финансијских средстава по изворима финансирања:	
5.2.1.		Унапређење и реализација постојећег програма превенције, дискриминације и дискриминаторног понашања у ОШ		Укупно потребна финансијска средства (РСД)		Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	
5.2.2.		Реализација програма обуке о антидискриминацији, антицинизму, култури и историји Рома за наставни кадар у ОШ		Рок за реализацију		Вредности финансијских средстава по изворима (РСД)	
		Одељење за друштвене делатности		Партнери		Без средстава	
		Одељење за друштвене делатности		ОШ		/	
		Одељење за друштвене делатности		Партнери		/	
		Одељење за друштвене делатности		Асоцијација координатора за ромска питања, Актив директора ОШ у Младеновцу, ЦСР, НСЗ		/	
		Одељење за друштвене делатности		2. квартал 2026, континуирано		/	
		Одељење за друштвене делатности		4. квартал 2027.		/	
		Одељење за друштвене делатности		100.000,00		2027 – 100.000,00	
		Одељење за друштвене делатности		Без средстава		100.000,00 – буџет ГО	

МЕРА 5.3. Промоција ромске културне баштине и ромског наслеђа		Тип мере:		Информативно-едукативна	
Носилац мере:		Партнери:		Ромска удружења, Центар за културу и туризам Младеновац	
Период спровођења:		Посебне измене прописа:		НЕ	
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		Вредности фин. средстава по годинама (РСД):		Вредности финансијских средстава по изворима финансирања:	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере		Циљне вредности	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Вредности фин. средстава по годинама (РСД):		Вредности финансијских средстава по изворима финансирања:	
Број грађана упознатих са ромском културом и традицијом		Број		Извор провере	
Број деце из осетљивих група која су укључена у школу песме и игре		Број		Извештај МТ и ромских удружења	
Ознака		Назив активности		Вредности финансијских средстава по изворима (РСД)	
5.3.1.	Пројекат: „Интеграција Рома кроз културно-уметнички мозаик” / Организовање културне манифестације поводом прославе Светског дана Рома	Одељење за друштвене делатности	Ромска удружења, Центар за културу и туризам Младеновац	Рок за реализацију финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)
5.3.2.	Пројекат: „Школа песме и игре – осетљиве категорије и деца ромске националности	Одељење за друштвене делатности	Ромска удружења	2. квартал 2026, континуирано	2026 – 300.000,00 2027 – 300.000,00 2028 – 300.000,00
5.3.3.	Гостујућа изложба Музеја ромске културе у Младеновцу	Одељење за друштвене делатности	Центар за културу и туризам Младеновац, ОЦД	2. квартал 2027.	2027 – 50.000,00
				Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)
				1.500.000,00	2026 – 500.000,00 2027 – 500.000,00 2028 – 500.000,00
				900.000,00	2026 – 300.000,00 2027 – 300.000,00 2028 – 300.000,00
				50.000,00	2027 – 50.000,00
				2.450.000,00	2.450.000,00 – буџет ГО

7. ОКВИР ПРОГРАМСКОГ БУЏЕТА АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЛАП-А

Израдом и усвајањем Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња у ГО Младеновац за период од 2026. до 2028. године, стварају се услови за доследно спровођење дефинисаних мера и активности уз обезбеђивање потребних финансијских средстава из буџета ГО Младеновац с једне стране, као и за аплицирање на конкурсима за финансирање пројеката у области инклузије Рома расписаних од стране донатора или виших нивоа власти, с друге стране. Такође, имајући у виду да се ради о градској општини са веома лимитираним надлежностима, финансијска средства за реализацију ЛАП-а се у знатној мери очекују од Града Београда, посебно за област социјалне заштите и образовања, односно за пружање услуга социјалне заштите, као и за мере материјалне подршке породици с децом и социјално угроженим категоријама становништва. У складу с наведеним, ЛАП ће се спроводити обезбеђивањем средстава из буџета ГО Младеновац, буџета Града Београда и виших нивоа власти, као и донацијама од стране међународних организација, укључујући и ЕУ.

Када је реч о надлежностима локалних самоуправа у Републици Србији, с посебним фокусом на инклузију и заштиту права осетљивих група, средствима буџета ГО Младеновац треба да буду подржане планиране мере у области образовања, социјалне заштите, запошљавања, становања и антидискриминације. Практично, кроз финансирање реализације активности и пројеката предвиђених трогодишњим акционим планом ЛАП-а, омогућиће се унапређење стања у већини области значајних за смањење социјалне искључености Рома и Ромкиња.

Овај ЛАП посебно истиче потребу за финансирањем афирмативних мера у области образовања кроз обезбеђивање материјалне подршке за набавку основних средстава за рад, учење и пуну укљученост деце ромске националности у све облике васпитања и образовања, затим за унапређење запошљивости ромског становништва са територије ГО Младеновац интензивнијим укључивањем у активне мере запошљавања и доделу субвенција, start up грантова и стицање додатних знања и вештина ради подизања њихових квалификација за укључивање на тржиште рада. Следећи важан сегмент којим се овај ЛАП бави јесте унапређење услова становања најугроженијих ромских породица кроз изградњу зграде за социјално становање у коју би требало уселити 25 ромских породица из контејнерског насеља у Карађорђевој улици, али и одржавање постојећих мобилних стамбених јединица у којима живе Роми. Ова област подразумева још и обезбеђивање правне и техничке помоћи за легализацију објеката у складу са новим законским оквиром. Додатно, ЛАП се фокусира и на потребу подизања свести ромске и опште популације о механизмима за заштиту од дискриминације, као и о препознавању различитих облика дискриминације уз осмишљавање и реализацију културних и образовних програма који промовишу културу и историју Рома. У области социјалне и дечије заштите ЛАП се бави повећањем ефикасности постојећег система социјалне заштите и одржавања континуитета у остваривању различитих права и услуга у области социјалне заштите, са посебним фокусом на спречавање малолетничке делинквенције и превенцију раних бракова и малолетничких трудноћа.

Акциони план садржи процену трошкова за спровођење свих активности предвиђених ЛАП-ом, па је стога неопходно вршити и адекватно планирање дефинисаних расхода у складу с мерама и активностима како

у конкретним програмима буџета на које се поједине активности односе, тако и кроз повећање средстава за реализацију ЛАП-а у складу са пројектованом просечном годишњом стопом инфлације, односно фискалним оквиром за период 2026. и пројекцијама за 2027. и 2028. годину, ради остваривања циљева ЛАП-а за Роме. Један од битних фактора у постављању релације између утврђених посебних циљева, мера, активности, рокова и извора финансирања била је могућност њиховог финансирања из буџета у складу с предложеном динамиком, односно потенцијалних донаторских средстава и средстава Града Београда, што на средњорочном плану спровођења активности подразумева да се неке активности спровode само у једној години акционог плана, а неке се спровode у континуитету, током све три године.

Укупан износ потребан за реализацију ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња у ГО Младеновац за период 2026–2028. године износи 164.374.495,10 РСД. Очекивана издвајања из буџета ГО Младеновац за реализацију ЛАП-а износе 20.159.593,50 РСД, док очекивана средства из екстерних извора износе 144.214.901,60 РСД. Један део средстава из локалног буџета ГО Младеновац се већ ангажује спровођењем својих редовних активности, нпр. у области образовања, становања или запошљавања које су регулисане локалним одлукама, док је за поједине активности потребно обезбедити додатна средства из буџета. Додатна средства која се очекују из буџета ГО Младеновац могу значајно утицати на степен реализације ЛАП-а, стога их је потребно пажљиво размотрити, испланирати и пронаћи позиције у оквиру којих је могуће обезбедити средства.

Обезбеђивање донаторских средстава током трајања спровођења ЛАП-а је у надлежности одељења управе ГО Младеновац који су наведени као носиоци конкретних мера и активности. ЛАП садржи само један већи инфраструктурни пројекат који се односи на побољшање услова становања ромске популације кроз изградњу зграде за социјално становање, стога би овај пројекат требало да буде у фокусу градске општине, јер захтева обезбеђење значајних средстава из других извора и подразумева ангажовање већег броја актера из различитих сектора. Остали пројекти који захтевају конкурисање за донаторска средства су мањег финансијског обима, али су значајни за побољшање социјалног, културног, економског и образовног положаја Рома и Ромкиња у локалној заједници, па и на њих треба обратити пажњу. Такође, треба споменути да ће се током реализације ЛАП-а на територији ГО Младеновац спроводити трогодишњи пројекат „Унапређење запошљавања Рома ради економског оснаживања”, финансиран средствима немачког Министарства за економску сарадњу и развој и немачке организације СОДИ, за чију реализацију је потребно обезбедити средства за кофинансирање из локалног буџета.

У складу са Упутством за израду програмског буџета, спровођење појединих мера, односно активности потребно је планирати у оквиру програмске активности (текућа и континуирана делатност корисника буџета чијим спровођењем се постижу циљеви који доприносе достизању циљева програма), односно као пројекат (временски ограничени пословни подухват корисника буџета са јасно дефинисаним исходом, односно променом која се жели постићи, потребним ресурсима и управљачком структуром). Мере и активности из овог ЛАП-а припадају различитим програмима и програмским активностима локалног буџета. У наставку је приказано ком програму и/или програмској активности буџета ГО Младеновац припадају дефинисане активности из ЛАП, укључујући њихове вредности за које је потребно обезбедити средства из локалног буџета:

Посебан циљ 1:

Повећање обухвата деце и младих ромске националности предшколским, основним и средњим образовањем

У оквиру посебног циља 1. дефинисане су активности које се односе на рад са ромском популацијом за укључивање што већег броја деце у образовни систем од најмлађег узраста и то: кроз директан рад са родитељима и популаризацијом редовности похађања школе ширењем позитивних примера и промоцијом представника ромске заједнице који су завршили основно и средње образовање. Такође, активности у оквиру овог циља се односе на ублажавање отежавајућих фактора који утичу на редовност похађања наставе, пре свега реализацијом мера финансијске подршке породицама кроз обезбеђивање бесплатних уџбеника, школског прибора, спортске опреме за основце и средњошколце и сл., као и применом афирмативних мера за упис у средње школе. Важан сегмент овог циља је и унапређење координације и сарадње свих актера из области образовања ради спречавања осипања ученика. Додатно, планирано је увођење програма за учење српског језика за децу предшколског узраста како би се смањила језичка баријере пре поласка у школу, као и ангажовање два нова педагошка асистента. Највећи број предвиђених активности претпоставља финансирање ван оквира извора 01, тј. директно из буџета Града Београда, као и из донаторских средстава.

Из извора 01 је потребно финансирати набавку школског прибора за узраст школске деце од 1. до 8. разреда, најадекватније у оквиру Програма 9 – Основно образовање, као пројекат са посебном припадајућом шифром и ангажовање наставног особља за учење српског језика у предшколској установи у оквиру Програма 8 – Предшколско васпитање.

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2026–2028. (РСД)
МЕРА 1.1. Повећати бројност деце ромске националности која су укључена у програме раног развоја и ППП		
1.1.1	Двочасовни инклузивни програм за учење српског језика у предшколској установи	840.000,00

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2026–2028. (РСД)
МЕРА 1.2. Унапредити редовност похађања наставе ученика ромске националности у основним школама		
1.2.3	Набавка школског прибора за ученике ромске националности од 1. до 8. разреда	1.350.000,00

Посебан циљ 2:

Унапређење услова становања најугроженијих ромских породица

Активности чија је реализација планирана у оквиру посебног циља 2. представљају комбинацију правних радњи и инфраструктурних подухвата за стамбено збрињавање најугроженијих ромских породица. Активности које се тичу правних радњи ће се реализовати пружањем правних савета и информисањем ромске популације о процесу легализације објеката у складу са новим законским оквиром. Ове активности нису буџетиране, јер ће се реализовати као редовне активности ГО Младеновац. За стамбено збрињавање најугроженијих ромских породица које живе у подстандардном ромском насељу потребно је обезбедити средства кроз остале изворе финансирања (ван оквира 01 – Приходи из буџета) и аплицирати за средства на донаторским конкурсима. Активност одржавања мобилних стамбених јединица у ромском насељу Карађорђева треба водити као и до сада у оквиру Програма 11 – Социјална и дечја заштита, ПА 0902-0002 Породични и домски смештај, прихватилишта и друге врсте смештаја.

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2026–2028. (РСД)
МЕРА 2.2. Унапредити социјално становање најугроженијих ромских породица		
2.2.2.	Одржавање мобилних стамбених јединица у ромском насељу Карађорђева (16 јединица)	12.000.000,00

Посебан циљ 3:

Повећање укључености ромске популације на формално тржиште рада

Активности у оквиру посебног циља 3. су усмерене на интензивније укључивање ромске популације на тржиште рада путем саветодавних активности, ширења информација о могућностима запошљавања, укључивања у активне мере политике запошљавања, доделу субвенција, као и обуке за развој вештина. Осим финансирања активности путем мера активне политике запошљавања – субвенције послодавцима за теже запошљива лица, субвенције за samozapošljavanje, јавни радови које спроводи НСЗ, у току трајања овог ЛАП-а потребно је издвојити средства из извора 01 за кофинансирање реализације пројекта „Унапређење запошљавања Рома ради економског оснаживања” финансираним од стране немачког Министарства за економску сарадњу и развој. Ова средства је потребно буџетирати у оквиру Програма 3 – Локални економски развој, као посебан пројекат са припадајућом шифром. За активност 3.3.1. Истраживање о потребама локалних послодаваца, буџетска средства је потребно издвојити на исти начин.

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2026–2028. (РСД)
МЕРА 3.1. Унапредити информисаност Рома о значају пријављивања на евиденцију НСЗ и промоција позитивних примера		
3.1.1	Континуирано саветовање при запошљавању ромске популације	914.160,00 (кофинансирање пројекта)

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2026–2028. (РСД)
МЕРА 3.2. Повећати укљученост Рома у доступне мере активне политике запошљавања		
3.2.1	Подршка ромским предузетницима у оквиру бизнис инкубатор центра	655.265,00 (кофинансирање пројекта)
3.2.3	Јавни радови	477.360,00

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2026–2028. (РСД)
МЕРА 3.3. Програми додатног образовања и обука		
3.3.1	Истраживање о потребама локалних послодаваца	250.000,00
3.3.2	Тренинзи и развој вештина при запошљавању	648.808,50 (кофинансирање пројекта)

Посебан циљ 4:

Повећање учешћа ромске популације у коришћењу нових и доступних локалних услуга социјалне заштите

Посебан циљ 4. укључује информативне, саветодавне и едукативне радионице на тему редуковања малолетничке делинквенције и спречавања породичног насиља, саветодавни рад и предавања на тему раних трудноћа, малолетничких бракова и репродуктивног здравља, као и активности везане за остваривање права и локалних услуга социјалне заштите. Већина ових активности није буџетирана, јер се ради о редовним активностима Центра за социјални рад које је потребно само координисати и плански спроводити у сарадњи са надлежним институцијама (МУП и школама). Даље, информативне активности 4.1.1. и 4.3.1. је потребно финансирати у оквиру Програма 9 – Основно образовање, односно у оквиру трансфера школама и Програма 15 – Опште услуге локалне самоуправе у оквиру издатака за штампање материјала. Услуге социјалне заштите се финансирају из буџета Града Београда, али је у оквиру овог ЛАП-а планирано издвајање средстава за обуку за геронтодомаћице из ромске заједнице и то је потребно буџетирати као пројекат са припадајућом шифром у оквиру Програма 11 – Социјална и дечја заштита.

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2026–2028. (РСД)
МЕРА 4.1. Успоставити програм за превенцију и подизање свести младих ромске националности о ризицима раних трудноћа и малолетничких бракова		
4.1.1	Радионице за ученике од V до VIII разреда у школама на тему раних трудноћа и малолетничких бракова	189.000,00

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2026–2028. (РСД)
МЕРА 4.3. Повећати удео ромских породица обухваћених доступним услугама социјалне заштите		
4.3.1	Одржавање инфо дана о хранитељству	30.000,00
4.3.3	Акредитована обука за геронтодомаћице из ромске заједнице	240.000,00

Посебан циљ 5:

Смањење нивоа дискриминације и постојећих стереотипа и предрасуда о Ромима

У оквиру посебног циља 5 се налазе активности које су усмерене на ширење свести о дискриминацији и антидискриминаторним механизмима, пружању правне помоћи у случају дискриминације и реализацији обука о антидискриминацији, ромској историји и култури. Активности 5.3.1, 5.3.2 и 5.3.3, које промовишу ромску традицију и културу потребно је финансирати на следећи начин: активности 5.3.1 и 5.3.2 као пројекте са припадајућом шифром у оквиру Програма 13 – Развој културе и информисања, активност 5.3.3 у оквиру истог програма, у програмској активности 1201-0001 – Функционисање

локалних установа културе административним трансфером индиректном кориснику. Активност 5.2.2, с обзиром на то да је везана за рад и едукацију наставничког особља, спровешће школе путем трансфера из буџета ГО у оквиру Програма 9 – Основно образовање (економска класификација 463 – Трансфери осталим нивоима власти).

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2026–2028. (РСД)
МЕРА 5.1. Унапредити информисање ромске популације о постојећим механизмима заштите од дискриминације		
5.1.3	Израда и постављање плаката у јавним институцијама о начину пријаве дискриминације	15.000,00

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2026–2028. (РСД)
МЕРА 5.2. Развити додатне превентивне програме у борби против дискриминације у образовним установама		
5.2.2	Реализација програма обуке о антидискриминацији, антициганизму, култури и историји Рома за наставни кадар у ОШ	100.000,00

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2026–2028. (РСД)
МЕРА 5.3. Развити додатне превентивне програме у борби против дискриминације у образовним установама		
5.3.1	Пројекат: „Интеграција Рома кроз културно-уметнички мозаик” / Организовање културне манифестације поводом прославе Светског дана Рома	1.500.000,00
5.3.2	Пројекат: „Школа песме и игре – осетљиве категорије и деца ромске националности”	900.000,00
5.3.3	Гостујућа изложба Музеја ромске културе у Младеновцу	50.000,00

7.1 Пројекти за које се обезбеђују средства из других извора (донатори и остали)

За одређене мере и активности ЛАП-а руководило се могућностима аплицирања за донаторска средства. У складу са овим, свуда где су препознате потребе за донаторским средствима назначено је (су)финансирање из донаторских средстава (као могућност аплицирања по објављеним конкурсима). Такође, ЛАП предвиђа и финансирање појединих активности из средстава виших нивоа власти, стога су и они приказани у табели која следи. С обзиром на то да се ради о градској општини, постоји значајан део мера/активности које су у надлежности Града Београда, па су средства и за њихово финансирање приказана у табели која следи. У предстојећем периоду потребно је за финансирање ЛАП-а предвидети износе средстава из других извора и то (у складу са табелом испод):

- Донације од међународних организација – извор 06,
- Трансфере од других нивоа власти – извор 07.

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2026–2028. (РСД)
МЕРА 1.1. Повећати бројност деце ромске националности која су укључена у програме раног развоја и ППП		
1.1.6	Летња школица за предшколце ромске националности	1.760.000,00
МЕРА 1.2. Унапредити редовност похађања наставе ученика ромске националности у основним школама		
1.2.1	Ангажовање педагошких асистената	2.280.000,00
1.2.4	Ђачка помоћ породици Града Београда за набавку уџбеника за ромске ученике	15.720.000,00
1.2.6	Ваучери за спортску опрему за основце	7.860.000,00
МЕРА 1.3. Повећати удео младих ромске националности који уписују средњу школу		
1.3.4	Ваучери за спортску опрему за средњошколце	330.000,00
МЕРА 2.2. Унапредити социјално становање најугроженијих ромских породица		
2.2.1	Пројекат изградње зграде за социјално становање за измештање ромских породица из контејнера у Карађорђевој	99.000.000,00

МЕРА 3.1. Унапредити информисаност Рома о значају пријављивања на евиденцију НСЗ и промоција позитивних примера		
3.1.1	Континуирано саветовање при запошљавању	7.664.870,00
МЕРА 3.2. Повећати укљученост Рома у доступне мере активне политике запошљавања		
3.2.1	Подршка ромским предузетницима у оквиру бизнис инкубатор центра	1.043.080,00
3.2.2	Start up грантови за покретање пословања, намењени лицима ромске националности	703.200,00
3.2.3	Јавни радови	936.000,00
3.2.4	Субвенције за теже запошљива лица	3.450.000,00
3.2.5	Субвенције за samozapošljavanje	1.140.000,00
МЕРА 3.3. Програми додатног образовања и обука		
3.3.2	Тренинзи и развој вештина при запошљавању	527.751,60
МЕРА 4.3. Повећати удео ромских породица обухваћених доступним услугама социјалне заштите		
4.3.2	Услуга помоћ у кући	1.800.000,00

Због тога што није било могуће прецизно утврдити износе по годинама за средства која се обезбеђују из других извора, ови износи су дефинисани апроксимативно у складу са потребама локалне самоуправе да реализује одређену активност/пројекат. Ова чињеница је посебно релевантна за пројекат изградње зграде за социјално становање, чији ће износ бити познат након израде пројектно-техничке документације. Такође, идентификацију донаторских средстава по изворима, односно намени за које донатори одобравају средства, динамику трајања сваког пројекта, као и процењене износе који би се односили на ромску популацију, није било могуће свуда прецизно проценити услед непознавања услова конкурса (имајући у виду да су пројекти углавном у оквиру много већих целина или намена које се односе не само на националне мањине, него рецимо, на породицу или омладину или незапослене, односно одређене социјалне групе, без прављења разлике на основу националне припадности).

8. ОКВИР ЗА ПРАЋЕЊЕ, ВРЕДНОВАЊЕ УЧИНКА И ИЗВЕШТАВАЊЕ О СПРОВОЂЕЊУ ЛАП-А

Локални акциони план се спроводи реализацијом мера и активности које су детаљно разрађене у акционом плану (АП) овог документа, а за његово спровођење одговорно је Локално координационо тело за социјално укључивање Рома и Ромкиња. Координационо тело се састаје квартално (четири пута годишње) како би размотрило динамику спровођења мера и активности из ЛАП-а. Оно утврђује које су активности планиране у текућој години, служи као канал за размену информација између носилаца и партнера задужених за реализацију појединачних мера и разматра уочене проблеме и начине за њихово превазилажење. Састанке координационог тела сазива председник, који уједно утврђује и дневни ред састанака. Административне послове за ово тело обавља Одељење за друштвене делатности.

Највећи део одговорности за спровођење појединачних мера и активности ЛАП-а лежи на организационим јединицама управе ГО Младеновац, које су у акционом плану наведене као „носилац мере” односно „носилац активности”. Такође, у реализацији мера и активности активно учествују и остали актери наведени у акционом плану као „партнери”. Реч је о широком спектру актера међу којима се, између осталог, налазе: Предшколска установа, основне школе, Центар за социјални рад Града Београда – одељење Младеновац, Национална служба за запошљавање – филијала Младеновац, Центар за културу и туризам Младеновац, Мобилни тим, педагошки асистенти и ромска удружења итд.

Праћење мера и активности врши се преко показатеља учинка (показатељи резултата), који су дефинисани у АП за сваку појединачну меру и садрже циљане вредности за сваку појединачну годину спровођења ЛАП-а. За праћење остварености циљева користе се показатељи исхода (за посебне циљеве) и показатељи ефеката (за општи циљ), чије су циљане вредности за последњу годину реализације ЛАП-а прецизно дефинисане самим документом. Праћење ЛАП-а обухвата низ задатака међу којима се налазе:

- редовна комуникација и размена информација између свих актера укључених у реализацију ЛАП-а и то електронским путем, одржавањем периодичних састанака и подношењем извештаја,
- прикупљање података и информација о томе како тече реализација конкретних мера и активности, укључујући и формирање оних евиденција које до сада нису вођене, а битне су за праћење и евалуацију,
- дефинисање превентивних мера у случају појаве ризика који могу угрожити спровођење ЛАП-а, односно предлагање конкретних акција за решавање проблема када се појаве и угрозе спровођење конкретних мера и активности,
- информисање јавности и свих заинтересованих страна о томе како тече спровођење ЛАП-а,
- припрема и подношење годишњих и трогодишњег извештаја о реализацији ЛАП-а.

Вредновање учинка (евалуација) подразумева оцену релевантности, ефикасности, ефективности и одрживости ЛАП-а за социјалну инклузију Рома и Ромкиња у циљу његовог преиспитивања и унапређења, било у процесу његове ревизије или током новог процеса стратешког планирања. Вредновање учинка подразумева спровођење ex-post анализе ефеката у складу са одредбама Закона о планском систему и Уредбе о методологији израде докумената јавних политика. Планирано

је да ex-post анализа ЛАП-а буде спроведена у последњем кварталу 2028. године, како би се обезбедила независна процена ефеката спроведеног ЛАП-а, као и улазне информације и препоруке за даље планирање социјалне инклузије Рома и Ромкиња у ГО Младеновац.

Годишњи извештај о реализацији ЛАП-а подноси Локално координационо тело за социјално укључивање Рома и Ромкиња Већу ГО Младеновац најкасније до 30. априла текуће године за претходну календарску годину. Одговорност за припрему годишњих извештаја сноси Одељење за друштвене делатности, које најкасније до 15. јануара текуће године доставља образац годишњег извештаја свим организационим јединицама ГО и партнерима (набројаним у АП као „носилац активности” и „партнери”) да га попуне у домену остварених показатеља резултата за мере и активности у чијој реализацији су непосредно учествовали. Рок за прикупљање података за потребе годишњег извештаја не може бити дужи од месец дана. Одељење за друштвене делатности, након прикупљања података, приступа обједињавању годишњег извештаја за свих пет области које су обухваћене ЛАП-ом, како би га до 20. априла упутило Локалном координационом телу. Годишњи извештај прво одобрава Локално координационо тело, које га потом подноси Већу ГО Младеновац до наведеног рока.

Трогодишњи/финални извештај о реализацији ЛАП-а подноси Локално координационо тело за социјално укључивање Рома и Ромкиња Већу ГО Младеновац, а оно га доставља Скупштини ГО најкасније у року од 120 дана по истеку треће календарске године од дана усвајања ЛАП-а. Уз овај извештај доставља се и нови документ јавне политике (стратегија / програм / акциони план) којим се замењује ЛАП за социјалну инклузију Рома и Ромкиња 2026–2028. у новом планском периоду. Подела одговорности и начин припреме трогодишњег извештаја су исти као и код годишњих извештаја, само се за ову прилику користи посебан образац трогодишњег извештаја.

Скупштина Градске општине Младеновац
Број I-00-06-1-66/1-1/2026, 23. марта 2026. године

Председник
Јелица Гигов, с. р.

САДРЖАЈ

Страна

Акти градских општина**САВСКИ ВЕНАЦ**

Одлука о изменама и допунама Одлуке о Управи Градске општине Савски венац ----- 1

СТАРИ ГРАД

Стратегија управљања ризицима Градске општине Стари град ----- 1

Решење о усвајању Извештаја Локалног омбудсмана Градске општине Стари град за 2025. годину ----- 14

Решење Скупштине Градске општине Стари град I-01 број 020-244/2026 од 20. марта 2026. године ----- 14

Решење Скупштине Градске општине Стари град I-01 број 020-245/2026 од 20. марта 2026. године ----- 14

МЛАДЕНОВАЦ

Одлука о усвајању Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Градској општини Младеновац за период од 2026. до 2028. године са Локалним акционим планом ----- 14

„СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА БЕОГРАДА” продаје се у згради Скупштине Града Београда, Трг Николе Пашића 6,
приземље – БИБЛИОТЕКА, 3229-678, лок. 6259
Претплата: телефон 7157-455, факс: 3376-344

**СЛУЖБЕНИ ЛИСТ
ГРАДА БЕОГРАДА**

Издавач Град Београд – Секретаријат за информисање, Београд, Краљице Марије бр. 1.
Факс 3376-344. Текући рачун 840-742341843-24.
Одговорни уредник БИЉАНА БУЗАЦИЋ. Телефон: 3229-678, лок. 6247.
Штампа „Бирограф КОМП д.о.о.”, Штампариија „Бирограф КОМП д.о.о.” Земун,
Атанасија Пуље 22.